ΜΟΣΧΙΩΝΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ

ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΠΑΘΩΝ

MOSCHIONIS

DE

MULIERUM PASSIONIBUS

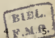
LIBER,

Quem ad mentem Manuſcripti graeci in Bibliotheca Caeſareo Regiâ Vindobonenſi aſſervati, tum propriis correctionibus emendavit, additaque verſione latinâ edidit

F. O. DEWEZ.

Suae Celſitudinis Regiae Archiducis Mariae Annae Coenobii Virginum nobilium Pragenſis Abbatiſſae Archiater.

VIENNAE,
Apud Rud. Gräffer et Soc.
1793.

PRAEFATIO EDITORIS.

Celeberrimo Gesnero, ſæculo decimo ſexto inclinante, Auguſtæ vindelicorum, negotiorum cauſâ degenti, fors in manus incidit Moſchionis Manuſcriptum græcum, ibidem in bibliothecâ civicâ aſſervatum; quod cum attentius examinaſſet, rerum, quas continebat, novitate & pondere allectus, publici juris facere decrevit. Sed depravatum adeo erat illud, & imperfectum, ut inſumpto licet multo ad illud corrigendum & elucidandum labore, infecta tamen adhuc multa manſerint, & opus obſcurum, uti advertit ejus amicus Caſparus Wolfius, qui in præfatione, quam Moſchionis editioni præfixit, ait: „Ac quamquam ad„huc plura ſuperſint plane obſcura, et du„bia, in quibus ne divinando quidem, quid„quam conſequi poſſis (ita prorſus erant cor„rupta et depravata pleraque) tamen adhuc „plurima

„plurima utilia, partim nova, partim rara, „scituque non jucunda solum, sed & necessa-„ria, quæ satis clare dilucideque & legi, & „intelligi possint, complectitur." Neque certe mirum illud; deerat enim Gesnero aliud Msptum perfectius, quocum suum conferens corrigere corrupta, & resarcire defectuosa posset. Habebat quidem præ manibus latinam Moschionis interpretationem; sed neque hæc multum opis afferre poterat, siquidem & ipsa admodum imperfecta est. Desunt enim in eâ multa capita in græco Textu reperienda. Proponuntur in eâ multa dictione adeo barbarâ, ut quid intendat Auctor, divinare vix possis. Alia præterea multa perverse translata plane a Moschionis mente differunt.

Sed fuit præterea Mspti, quo Gesnerus usus est, ea conditio, ut necessario in errorem duci deberet; nam præterquam quod ultima undecim capita sui Mspti spuria essent, deerat in eo Moschionis præfatio, cujus ope fucus quadantenus detegi posset. Deceptus est igitur bonus Gesnerus, & sic quidem, ut etiam cæteros, qui post ipsum de Moschione scripserunt, in erroris sui partem traheret; quo factum est, ut erroneum de Moschione ferretur judicium, unde egregii Auctoris fa-

ma non leve passa est detrimentum. Erant autem hæc capita per modum unius ejusdemque contextus Moschionis operi adnexa, adeoque fraus non facile detegenda, nisi ea ipsa cum reliquo Moschionis opere conferres; nam & stylo & rebus contentis multum ab eo differunt. Sunt enim ea, quæ his capitibus continentur, pro maximâ parte non solum aliena et ridicula, sed futilia, superstitiosa, immo sacrilega & impia. Unde adductus est Gesnerus, ut in annotationibus suæ editioni subnexis de Moschione diceret: „Loca quædam habet pudicis auribus parum „convenientia, & remedia quædam superstitiosa, aut parum probata." Sed cadit tota hæc criminatio, quamprimum, uti modo facturi sumus, demonstratum fuerit, quod undecim illa capita, quæ huic accusationi ansam dederunt, non Moschionis partus sint, sed male digestæ annotationes Medici cujusdam græco-barbari, quas e Medicorum quorundam obscurorum scriptis excerptas Moschionis operi adnexuit. Sunt enim primo ea, quæ a Moschione proponuntur tam graviter & modeste prolata; est tam profunda in viro non solum naturæ & artis, sed etiam corporis œconomiæ, & morborum cognitio, tam pru-

dens

dens auxiliorum pro qualibet ægritudine delectus, ut mirum ſit oculatiſſimum Gesnerum, vel ex hoc capite græculi fraudem non ſuboluiſſe, eo magis quod ea pleraque tantum a Moſchione diſtent quantum æra lupinis. Adde ſecundo, quod promittat in præfatione Auctor, quæ, ut ſuperius dixi, in Gesneri Mſpto deerat, ſe triginta duo alia capita additurum eſſe. Hæc illa ſine dubio ſunt, quæ de mulierum morbis, & partus differentiis agunt. Sunt quidem illa capita noſtro in Mſpto ſolum triginta numero; ſed lacuna, quæ capite 120 reperitur, ſatis oſtendit, hic initium illorum triginta duorum capitum deeſſe, quæ ſine dubio illa duo ſunt capita, quæ numerum ab Auctore promiſſum complent. Excluduntur ergo ipſis Auctoris verbis ſupradicta undecim capita. Tandem tertiò, quod argumentorum omnium eſt potentiſſimum, nec minimum horum capitum veſtigium, uti Gesnerus ipſe advertit, apud interpretem latinum reperitur; neque Mſptum, quod præ manibus habeo licet completum, & ad finem perductum quidquam ſimile habet.

Sed alii præterea errori ſpuria hæc capita auſam dederunt. Longus enim eſt eruditiſſimus Clericus in ſuâ Medicinæ hiſtoriâ, ut demon-

monstret Moschionem Neroni Imperatori coætaneum fuisse. Locus autem qui ipsum in hanc opinionem induxit sic sonat: „ἔπεμψα δὲ „καὶ κυρίᾳ Ἰουλίᾳ Ἀγριππίνῃ τὴν χρῆσιν, ἥτις „μέχρι τοῦ δεῦρο μὴ κυοῦσα ἔχει τὸν ποθεινότα„τον υἱὸν Διογενιανόν. Misi autem Dominæ „Juliæ Agrippinæ illius (Pessi) usum, quæ „hucusque sterilis desideratissimum filium Dio„genianum habet." Quo vero illud demonstret, Neroni alias Claudio cognominato Diogeniani nomen affingere debet. Sed inde quid lucratur? quod in alium errorem chronologicum incidat. Si enim Moschion Neronis tempore vixit; quomodo Soranum citat, qui primum Trajano & Adriano imperantibus floruit? Tandem hac forte difficultate motus, præsertim vero quod apud Moschionem specifica contra methodicorum morem proponantur, spuria hinc inde subrepsisse autumat. Hæc vero celeberimi Clerici suspicio, & argumenta superius allata, nonne luce meridianâ clarius efficiunt, hæc capita, quæ tot erroribus ansam dederunt, suppostitia esse & e Moschionis opere eliminanda.

Errat autem denuo Gesnerus, dum hunc Auctorem recentiorem esse affirmat, idque e stylo & vocabulis quibus utitur constare. A recen-

recentiori quidem factam fuiſſe illam verſionem græcam, quæ ad nos pervenit, facile concedo; ſed ipſum Auctorem recentem eſſe, neque res propoſitæ, neque proferendi modus, nec Auctoris intentio credere permittunt. Multum autem a vero abeſt optimus Gesnerus, ſi illud Mſptum græcum, quod ad nos pervenit originarium Auctoris opus exiſtimat. Moſchion, uti è præfatione mei Mſpti patet, hunc libellum in gratiam matronarum & obſtetricum latinarum, ut græci idiomatis imperitarum, conſcripſit; ergo latine illud, non græce ſcripſit. Id vero latinum opus temporum injuriâ periiſſe, & ſolam ejus verſionem græcam, ultimis græcitatis temporibus factam, ad nos perveniſſe, abſimile non eſt. Recens ergo verſio græca eſt, ipſum autem opus antiquum, & circa Cœlii Aureliani tempora locandum. Huic enim curandi methodo adeo ſimilis eſt Moſchion, at vel ejus Magiſtrum, vel Diſcipulum fuiſſe credere fas ſit; quam ſimilitudinem etiam ipſe Clericus in ſuâ Medicinæ hiſtoriâ advertit. Si quis autem de Moſchione ejusque ætate plura ſcire cupit, adeat viri eruditiſſimi Joh. Alberti Fabricii Bibliothecam græcam, ubi Tom. XII. pag. 702. & Tom. XIII. pag.

341.

341. plura quidem, nequaquam autem certiora inveniet; quæ ideo hic referre, ne lectoribus fastidiosâ micrologiâ & puerilis eruditionis specie molestus sim, supervacaneum duco.

Elucidatis sic erroneis, circa Moschionem opinionibus, ad instituti mei rationem pergo, quod ne tua, lector benevole, patientiâ abutar, quam brevissime potero, absolvam. Ea est editionis Gesnerianæ conditio, ut legentium animos a Moschione potius alienet, quam illi conciliet; ea dein ejus obscuritas, ut neque, qui græcum callent, Moschionem intelligere possint. Hinc ea tam profunda Moschionis oblivio, ut ne vix nomine quidem amplius notus sit. Meretur tamen, ut magni ponderis Auctor, mitiorem sortem Moschion. Qui enim ea, quæ de mulierum naturâ, de partu, de Educatione infantum, de delectu nutricis, ejusque vitæ regimine, & de mulierum morbis scripsit, cum attentione legerit; non dubitabit illum inter primos antiquitatis Medicos, eosque classicos collocare.

His considerationibus ductus optimi Gesneri vestigiis insistens mea conamina ejus laboribus adjungere decrevi, si forte junctis viribus egregium Auctorem e tenebris eruere possimus. Hoc etenim fateri debeo Gesnerum,

licet

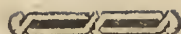
licet ejus Editio imperfecta ſit & obſcura, bonam tamen jam laboris partem abſolviſſe, multasque egregias correctiones feciſſe, quas ſæpe non ſine admiratione cum meo Mſpto concordantes vidi, opus procul dubio perfectius relicturum, ſi iisdem atque ego adminiculis inſtructus fuiſſet. Obtigit enim mihi ea ſors, ut haberem M. S. e Bibliothecâ Cæſareo Regiâ depromptum, illo, quo Gesnerus uſus eſt, in eo præſertim perfectius, quod præfatione Auctoris munitum, neque farragine ultimorum capitum, quæ in Mſpto Gesneriano reperiuntur, adulteratum eſſet; unde jam multum lucis operi affundi poterat. In eo autem dico perfectius, nam in cæteris vix non æque mendoſum fuit Cæſareum, atque illud Gesneri Mſptum Paucis etenim exceptis, vix non ubique, ibi præciſe, quod ſatis mirari non poteram mendoſum erat, ubi Gesneri Mſptum itidem tale fuit; ſic ut vix non alterum ex altero exſcriptum putaſſes.

Rejectis igitur undecim ſupradictis ſpuriis capitibus, adjectâ, quam mihi ſuppeditabat meum Mſptum, præfatione auctoris, Gesneri editionem cum correctionibus, ubi res patiebatur, ab eo factis, ut fundamentum mei operis retinui; & errata, quæ Gesnerus in-

tacta

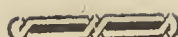
tacta reliquerat, quantum fieri potuit, partim Mfpti mei ope, partim propria meditatione & judicio correxi. In notis deinde in fine operis adjectis indicavi cum ea, quæ a Gesnero, tum illa, quæ Mfpti mei ope correcta funt. Quæ vero ipfe correxi non indicavi modo, fed correctionis infuper factæ rationem addendam putavi, ne quid temere aufus cenferer.

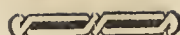
Cum vero hucusque non alia Mofchionis translatio latina comparuerit, atque vetus illa, quam Cafparus Wolfius fuæ Gynæciorum harmoniæ inferuit; ea vero fit cum confufione ordinis capitum, tum ftyli barbarie, & infidelitate verfionis, multorum præterea defectu capitum admodum imperfecta; novam verfionem latinam adornare decrevi. In hac autem perficiendâ fcrupulofam plerorumque interpretum fervilitatem devitavi, in id maxime intentus, ut auctoris mentem perfpicue, & diftincte redderem. Remanfit tamen in uno aut altero loco quædam obfcuritas, præfertim in præfatione. Sed quis obfcuri & mutili textus diftinctam dare verfionem poteft? Occurrit præterea in operis decurfu unus aut alter locus defectuofus, qui cum neque ope Mfpti itidem in his præcife locis mutili, ne-

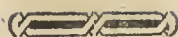

que divinandò resarciri posset, me aliunde opem petere compulit. Ut vero quandoque e tenebris lucem eruere licet, quæ in græco textu deficiebant, e veteri latinâ translatione sumsi, & meæ versioni inserui. His vero exceptis paucis admodum locis, est versio ita perspicua & distincta, ut legere quilibet Moschionem, & intelligere, ex eoque fructum capere possit.

Τῶν τοῦ Μοσχίωνος περὶ γυναικείων παθῶν βιβλίου κεφαλαίων τάξις.

ΚΕΦ'. ΠΒ'. Τίνα παρέχουσιν ἀρχαῖοι, ἵνα τὸ γάλα πλεονάσῃ ταῖς τρεφούσαις;

—— ΠΓ'. Τί ποιητέον ἐκείναις, αἳ ὑπὲρ τὸ καθῆκον τὸ γάλα ἢ πυκνὸν αὐτὸ ἔχουσιν;

—— ΠΔ'. Δι' ἣν αἰτίαν τὰς δριμείας· καὶ ἅλυκας τροφὰς τὴν τροφὸν λαβεῖν οὐκ ἐᾷν δεῖ;

—— ΠΕ'. Πῶς τοίνυν διαιτητέα ἐςὶν ἥτις τὸ γάλα ἐφθαρμένον ἔχει;

—— Πϛ'. Πῶς ἀνορθῶμεν τὰς τὸ γάλα ὑδαρὲν ἐχούσας;

—— ΠΖ'. Ποσάκις τὸ νήπιον ἐν ἡμέρᾳ λουτέον;

—— ΠΗ'. Ἐν ποίῳ τόπῳ λουτέον τὸ νήπιον;

—— ΠΘ'. Πῶς φασκιωτέον τὸ νήπιον μετὰ τὸ βαλανεῖον;

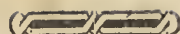
—— ϙ'. Δι' ἣν αἰτίαν μετὰ τὸ βαλανεῖον τοῦ νηπίου, τῶν πελματῶν ἀνορθουμένων ἡ κεφαλὴ κάτω κρέμαται;

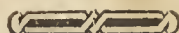
—— ϙΑ'. Ὁποίως τὰ νήπια ἀλείφειν δεῖ;

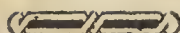
—— ϙΒ'. Δι' ἣν αἰτίαν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ νηπίου ἐλαίῳ ἐπαλείφονται;

—— ϙΓ'. Δι' ἣν αἰτίαν κελεύεται τοῦ νηπίου μετὰ τὸ βαλανεῖον, τὰ ὦτα καὶ τὰς ῥίνας ἀναξηραίνειν;

—— ϙΔ'. Μεθ' ὁπόσον ἀπὸ τοῦ βαλανείου πρὸς τὸν μασθὸν προσαπελαςέον τὸ νήπιον;

ΚΕΦ'. ΡΜΔ'. Πῶς λέγουσιν ἐξ αὐτῆς τῆς τικτούσης τὸν δυσχερῆ τόκον συμβαίνειν;

—— ΡΜΕ'. Πῶς λέγουσι διὰ τοῦ τικτομένου ἐμβρύου τὴν τοῦ τόκου δυσχέρειαν συμβαίνειν;

—— ΡΜϛ'. Πόσοις καὶ ποίοις σχήμασι τὰ ἔμβρυα γεννῶνται.

—— ΡΜΖ'. Ἐκ τούτων τοίνυν τῶν προειρημένων σχημάτων, ἅπερ εἰσὶν ἐκτεθειμένα, καὶ κατὰ φύσιν.

—— ΡΜΗ'. Πῶς δὲ πλησιαίτερον τοῦ καλοῦ σχήματος ἐστὶ γεννώμενον ἔμβρυον;

—— ΡΜΘ'. Πῶς λέγουσιν ἐκ τῶν ἐκτὸς συμβαινόντων δυσχερέστερον τόκον γίνεσθαι;

—— ΡΝ'. Πῶς λέγουσι διὰ τοῦ θύλακος ἐμποδίζεσθαι τὸν τόκον;

—— ΡΝΑ'. Πῶς λέγουσι κατ' ἄλλον τρόπον, ὅσπερ ἐκ πασῶν τῶν αἰτιῶν μίγνυται, τὸν τόκον ἐμποδισθῆναι;

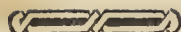
—— ΡΝΒ'. Ποίᾳ τοίνυν ἐπιμελείᾳ μαιευθῶσιν ἐκεῖναι, αἱ μετὰ βραδύτητος, καὶ σὺν δυσχερείᾳ τίκτουσιν;

ΜΟΣΧΙΏΝΟΣ

Περὶ γυναικείων παθῶν. Προοίμιον.

Ὁπηνίκα συνεχῶς ἡμῖν ἐν ταῖς γυναιξὶν ἡ Μαῖα ἐγεγόνει ἀναγκαῖα, ϗ ὀδεμίαν ἐφεύρομεν φιλόπονον ὄσαν, ϗ γράμματα Ἑλληνικὰ μεμαθηκῖαν· εἰ δὲ ϗ μεμαθήκει (a) πῶς πάντα ἐν τῇ τῶν Λατίνων διαλέκτῳ μετέφρασεν ἂν τὰ γυναικεῖα, ὅπως δυνηθῇ γινώσκειν τῷ λόγῳ τῆς ἀναγνώσεως πάντα; Ἐγὼ τοίνυν Μοσχίων πολλὰ ἤδη ὁρῶ ὡς πανταχόθεν μετενεγκεῖν ἐκ τῆς ἀληθείας τὸν λόγον, μᾶλλον μὲν κατασκευασμένα, ϗ ἐπιμελέστερον κεκαθαρμένα, καθάπερ ἐν τῷ ὀφθαλμικῷ, ϗ χειρεργικῷ τῦ φιλιατρῦ, ἀλλὰ μὴν ϗ ποιηματικῷ ἀνέγνωμεν· ἔδοξεν ἐμοὶ ταῦτα τὰ γυναικεῖα ἐκ τῆς τῶν Λατίνων (b) μετατρέψαι διαλέκτῳ· ἔξεστι τοίνυν τὸ μέγιστον μέρος πρὸς ὁλόκληρον δύναμιν ἀκολυθήσας μετενέγκοιμι, ὅπως δυνήσαιμι τὴν τῶν γυναικῶν ψυχὴν τέτῳ τῷ λόγῳ ἐξιλαρῦναι· ἤρεσεν ἡμῖν, ὅπως τὴν ἀκολυθείαν τῶν ἐπαινομένων ἐν ἐπιτομῇ ποιήσω, ἵνα πάντα εἴποιμι, ϗ ὀ μέγεθος τῆς πραγματείας ποιήσομαι· πρὸς τὸς ἐπιθυμῦντας

πολ-

πολλὴν τὴν ἀκολȣθείαν σύντομον τῶν λεχθέντων παραδώσω· ϗ πρὸς ταῦτα ἄλλα τριάκοντα δύο κεφάλαια προστέθεικα· ἵνα ἐξ ἁπάντων ἠθροισμένων, ὑπόμνημα ἱκανὸν δυνήθη εἶναι· ἐπὶ τȣ́τοις δὲ ἁπλῶς ἠβȣλήθην λέξαι, ἵνα τὸ δῆλον λέξω τὸ τῶν ῥημάτων, πρὸς χρῆσιν ταῖς γυναιξὶν, ὅπως ϗ ταῖς ἀπείροις μαίαις δηλαδὴ τὰ ἐκτεθέντα τῷ λόγῳ εὐχερῆ γενήσωνται. Εἰς ποῖα ϗ πόσα μέρη διαιρεῖν ἅπαντα περὶ τῶν γυναικῶν παραδȣ̃ναι ἠθέλησα, εἰς δύο, μαῖαν ἐξακολȣθήσας· ἡ μὲν ἄπειρος· ἑτέρα δὲ ἥτις ἐκ πασῶν τῶν μαίων ἔμπειρος καθίζαται· ταύτην πάλιν διαιρȣ̃μεν εἰς τὰς κατὰ τὴν φύσιν συμβαινȣ́σας αἰτίας, ϗ παρὰ τὴν φύσιν τῶν μαίων· εὐκτικός γὰρ ὁ λόγος γυναιξὶν ἂν εἴη· εἰ τὸ μέρος ἐξ (c) αὐτȣ̃ ἡ μαῖα γυμνασθήσεται, ϗ τοῖς ἄλλοις δῆλος, εἴ τις εἴη δυνατὸς τῶν γυναικῶν λόγον διαγνῶναι.

ΜΟΣΧΙΌΝΟΣ

ΠΕΡῚ

ΓΥΝΑΙΚΕΙ͂ΩΝ ΠΑΘΩ͂Ν

ΒΙΒΛΙ͂ΟΝ.

ΚΕΦΑ΄ΛΑΙΟΝ Α΄.

Τί ἐςι Μαῖα;

Γυνὴ πάντων τῶν γυναικείων πραγμάτων δεδιδαγμένη, ἀλλὰ μὴν ϗ τῆς ἰατρικῆς γυμνασίας ἔμπειρος· ἥτις δύναται ἁπασῶν τὰς ἀῤῥωςίας λυσιτελῶς θεραπεύειν ὅτως, ὅπως μὴ εἴη ταραχώδης, μήτε λάλος, μήτε φιλάργυρος· ἀλλὰ σοφὴ, ϗ σώφρων, ϗ σιωπηρὰ, ϗ εὐγνώμων, ϗ φιλόπονος· ἥτις τῇ ἰδίᾳ φροντίδι τὰς γυναῖκας κυβερνήσει.

ΚΕΦ.

ΚΕΦΑ΄Λ. Β΄.

Ἡ Μήτρα πόσοις ὀνόμασι καλεῖται;

Ἀρχοειδῶς ἐπὶ τρισὶν ὀνόμασιν εἰρημένη ἐςί. πρῶτον μὲν ἀπ᾽ αὐτȣ̃, ὅτι αἱ γυναῖκες διὰ τȣ̃ ἰδίȣ τόκȣ μητέρες γίγνονται, μήτρα· παρὰ δὲ τοῖς Ἕλλησιν ὑςέρα προσαγορεύεται, τȣτέςιν ἐσχατωτέρα· ἥτις ἐσχάτη πάντων τῶν ἐντέρων τέτακται. ἢ ὅτι εἰς ἕνδεκα ἔτη κεκενωμένη παρὰ τὰς παρθένȣς ἐςὶ (a) ϗ μετὰ τὰς ἀμείψεις τῆς ἡλικίας, τῇ ἰδίᾳ διαθέσει τόκον ταῖς γυναιξὶ παρέχει. Καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησι Δελφὺς εἴρηται, ὅτι περ ἀδελφȣ̀ς ποιεῖ, ϗ πάντες ἐκ μιᾶς γεννῶνται.

ΚΕΦΑ΄Λ. Γ΄.

Πȣ̃ κεῖται ἡ Μήτρα;

Ἀναμεταξὺ τῶν δύο κοτύλων ἐνδότερον, ὑφ᾽ ἑαυτῆς ἔχȣσα τὴν κόπρον ϗ τὴν (a) κοίτην, ὕπερθεν δὲ τὴν φύσιν.

ΚΕΦΑ΄Λ. Δ΄.

Ὁποία ἐςὶν ἡ Μήτρα·

Νευρώδης, ϗ ἐξυφασμένη ταῖς σαρξίν· ἀλλὰ μὴν ϗ νεύροις ϗ φλεψί.

ΚΕΦ.

ΚΕΦΑ'Λ. Ε'.

Πόσες χιτῶνας ἔχει ἡ Μήτρα;

Ε'κ δύο δηλαδὴ χιτώνων συνίςαται· ὁ εἷς ἔξωθεν λειότερος ἐςὶ, καὶ λευκὸς, ϗ σκληρὸς, ϗ νευρώδης. ἔσωθεν δὲ ἄλλος τραχὺς, ἐρυθρὸς, μαλακὸς, σαρκώδης· ἐφ' οἷς πράγμασι τὰ πάντα κατέχονται, ὅπως ἐγκολληθῶσι (a) τῷ τῆς μήτρας χιτῶνι ἐκ λεπτοτάτων ὑμένων ϗ νεύρων (b).

ΚΕΦΑ'Λ. ς'.

Ο'ποίᾳ θέσει ἐσχημάτιςαι ἡ Μήτρα;

Πρῶτον μὲν καθάπερ τετυπωμένη ἐςὶν ἡ ἰατρικὴ κολοκύνθη. Α'λλ' ὅπως ἕκαςα αὐτῆς τὰ μέρη διαγνωσθήσονται ϗ εὐχερῶς νοεῖσθαι δυνηθῶσι, τὰς αὐτῆς γωνίας, ἑκάςοις μέρεσι τὰ ἕκαςα γράμματα ἀνιςορῦντες ἐκθήσομεν.

Ο'πυ τοίνυν ἐςὶ τὸ πρῶτον τεθειμένον Α. τὸ ςόμα λέγεται, ὅπερ ἐςι πρὸ τῦ τόκυ σαρκῶδες ϗ μαλακόν· μετὰ δὲ τὸν τόκον, τυλῶδες ϗ εὐρυχωρότερον. Ε'νθα δὲ ἐςι τὸ Β. ὁ τράχηλος λέγεται· ὅπυ ἐςὶ τὸ Γ ὁ αὐχὴν λέγεται· ἡ πᾶσα δὲ αὐτῶν συνδρομὴ (a) χωρίον λέγεται. Ε'κεῖνο δὲ, ὁ μετὰ τὸ ςειώτερον ἐν ςρογγυλότητι πλατυνθῆναι ἄρχεται· ὅπυ ἐςὶ τὸ Δ.

Δ. ὁ ὦμος λέγεται· ἔνθα ἐςὶ τὸ Ε. τὰ πλάγια λέγονται· ὅπε δὲ ἡ ςρογγυλότης (b) συγκέκλιται, ϗ ἔςιν ἐκεῖ τὸ Ζ. βάθος προσαγορεύεται. ὅπε δὲ ἐςὶ τὸ Η. βάσις λέγεται μεγίςη. Πᾶσα δὲ ἡ κενώτης ἐκείνη ἐν τῷ μέσῳ, ὅπε ἐςὶν ἡ γαςὴρ, κόλπος λέγεται.

ΚΕΦΑΛ. Ζ'.

Πᾶ κεῖται τὸ ςόμιον τῆς Μήτρας;

Ἐν τῷ μέσῳ κόλπῳ τῆς γυναικός· ϗ (a) αὐτὸς ὁ κόλπος ὑμενώδης, ϗ νευρώδης· τᾶτο δὲ τῷ μείζονι (b) τῶν ἐντέρων ὅμοιόν ἐςι, ἔνδον (c) μὲν εὐρυχωρότερον, ϗ ἔξωθεν δὲ ςενώτερον ὄν· ἐν ᾧ ὁ συνεσιασμὸς τῶν ἀνδρῶν ϗ ἡ Ἀφροδίσιος χρῆσις, ἀποτελεῖται (d).

ΚΕΦΑΛ. Η'.

Τὸ πόσον ἀπέςη, ἢ ὄπιθεν ἐςίν.

Οὐχ ἅπασιν ἐπίσης· κατὰ τὴν διαφορὰν τῆς δυνάμεως (a).

ΚΕΦΑΛ. Θ'.

Ποῖον ἐςὶν αὐτὸ τὸ σόμα τῆς μήτρας;

Παρὰ τὰς Παρθένες μὲν, αἱ ἐκ τῆς Παρθενίας ἐκ ἔσαι (πρὸ τȣ̃ τόκȣ σαρκῶδες, καὶ μαλακὸν) παρὰ δὲ τὰς γυναῖκας, αἵτινες ἤδη τετόκασι (τυλῶδες, καὶ εὐρυχωρότερον.)

ΚΕΦΑΛ. Ι'.

Ὁποίῳ μεγέθει ἐςὶν ἐγκεκλεισμένον.

Καθὼς ἔξωθέν ἐςι τὸ ἔσχατον μέρος τȣ̃ ὠτός.

ΚΕΦΑΛ. ΙΑ'.

Οἱ ὄρχεις τῶν γυναικῶν πȣ̃ εἰσὶ τεθειμένοι;

Πλησίον τȣ̃ αὐχένος, ἐξ ἑκατέρȣ γε μέρȣς ἕκασοι τεθειμένοι· καὶ εἰσὶ σρογγύλοι εἰς ὁσονδηποτȣ̃ν, πρὸς τὰς ἰδίας βάσεις πλατύτεροι καὶ

ἰσχυότεροι, καὶ ἐκτεταμένοι ἐκ τοῦ κριτικοῦ πόρου, ἐξ οὗ αἱ γυναῖκες τὸ σπέρμα ἐκπέμπουσι· καὶ εἰσὶ τεθειμένοι εἰς τὰ πλησία πλάγια τῆς μήτρας· καὶ ἐπὶ τὰ ἄρθρα ἕκαστοι ἐξερχόμενοι, πρὸς τὸν τῆς κύστεως τράχηλον ζεύγνυνται.

ΚΕΦΑΛ. ΙΒʹ.

Περὶ τῆς καθάρσεως τῶν γυναικῶν.

Ἡ κάθαρσις τοῦ συλληφθέντος ἐμβρύου ἔνδον τῆς γαστρὸς τὸ (a) ὄχημα, καὶ τοῦ τόκου αἱ ὑπηρεσίαι· καὶ τὸ αἷμα φυσικῶς διὰ τῆς μήτρας φέρεται (b) οἵτινες συνεχῶς ἀποπληρωθέντες, ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας παρατρέχει.

ΚΕΦΑΛ. ΙΓʹ.

Πόθεν εἴρηται ἡ κάθαρσις;

Ἐκ τούτου, ὅτι ὑπερπεριττεῦον τὸ αἷμα τοῦ σώματος εἰς ταυτὸ ἀθροίζεται (ἀνὰ μῆνα) καὶ προτρέπεται: καὶ τὸ σῶμα καθαίρεται· ἀλλὰ μὴν καὶ ἔμμηνον εἴρηται.

ΚΕΦΑΛ. ΙΔʹ.

Πότε ἄρχεσθαι συμβαίνει;

Ἡ πρώτη κάθαρσις συνεχῶς μὲν τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἐνιαυτῷ τὴν ἀρχὴν δέχεται· τισὶ μὲν

μὲν (θᾶττον, ἄλλαις δὲ) βραδύτερον, ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὔτε πρὸ τοῦ τεσσαρακοστοῦ ἐνιαυτοῦ ἀφίσταται· οὔτε μετὰ τὸν πεντηκοστὸν ἐπιμένει.

ΚΕΦΑΛ. ΙΕ'.

(α) Ὁπόσῳ (χρόνῳ) αἵματι καθαίρονται αἱ γυναῖκες.

Οὐ πᾶσαι ἐπίσης, ἀλλὰ κατὰ τὴν φύσιν ἑαυτῶν διαφέρουσαι, καὶ κατὰ τὰς ἡλικίας· ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον (b) πρὸς δύο μῆνας (πρὸς δύο ἡμίνας) καθαίρονται.

ΚΕΦΑΛ. Ις'.

Ὁποῖαι εἰσὶν αἱ πλείστην κάθαρσιν ποιοῦσαι.

Αἵτινες ἀργαὶ βιοῦσι, καὶ σπαταλώδεις εἰσι, καὶ οὐδὲν πράττουσι, πλείονι αἵματι καθαίρονται· αἵτινες δὲ ἐπὶ ταῖς καθημεριναῖς πράξεσι γυμνάζονται ἔν τινι ἔργῳ, ὀλίγῳ αἵματι καθαίρονται.

ΚΕΦΑΛ. ΙΖ'.

Ὁποίῳ μέτρῳ καθαίρονται.

Οὐκ ἀεὶ ὀλίγῳ, ἀλλ' (a) ἀπὸ τοῦ ὀλίγου ἄρχεται ἡ κάθαρσις, καὶ ἀπὸ τοῦ ὀλίγου τελειοῦται· τῇ

γὰρ ἡλικίᾳ φειδομένη, ϗ ὁσάκις ἐπαύξησιν δέχεται τῦ σώματος· ϗ μετὰ ταῦτα μὲν εἰ πρὸς τὴν γυμνασίαν ἡ γυνὴ ἐπέρχεται, ὅμως ἀναγκαῖον ἐςὶν, ἵνα ἐπ' ὀλίγῳ καθαρθῇ· ἄλλοις δε (b) καιροῖς, ἵνα ἄλλοις ἐπὶ πλείςῃ ζωῇ μετενεχθῶσιν.

ΚΕΦΑΛ. ΙΗ'.

Πόσαις ἡμέραις αἱ γυναῖκες καθαίρονται.

Οὐ πᾶσαι ἐπίσης· ἀλλὰ τινὲς μὲν πλείοσι, τινὲς δὲ ὀλίγαις ἡμέραις, ὅμως αἱ πολλαὶ ἢ ἐπὶ τρισὶν ἡμέραις, ἢ ἐπὶ τέσαρσι καθαίρονται.

ΚΕΦΑΛ. ΙΘ.

Ποῖαι εἰσὶν αἱ κατὰ φύσιν μὴ καθαιρόμεναι.

Δηλονότι αἱ κόραι, ϗ αἱ γραῖδες, ϗ ἐκεῖναι αἵτινες συνεχῶς μεγαλοφωνῦσι, ϗ αἵτινες βαρεῖ νοσήματι κάμνυσιν (ἢ κεκμήκασι) ϗ ἐκεῖναι αἵτινες ἐν γαςρὶ ἔχυσιν· αἱ μὲν γὰρ κόραι ὔπω καθαίρονται· αἱ δὲ γραῖδες ἤδη ὐ δύνανται· (a) ἔτι φωνῇ γυμναζομέναις, τῇ γυμνασίᾳ τῦ αἵματος (τὸ περιττὸν) καταναλίσκεται. Αἱ δὲ μακρὰν ἀῤῥωςίαν (παθῦσαι) ὅλον τὸ αἷμα πρὸς ἐπανάληψιν

λῆψιν καταναλίσκουσιν. Αἱ δὲ ἐν τῇ γαστρὶ ἔχουσαι, ἔμβρυα τρέφουσιν ἐξ αὐτοῦ τοῦ αἵματος.

ΚΕΦΑΛ. Κ΄.

Πῶς δοκιμάζομεν τινὰς μὴ καθαρθῆναι κατὰ φύσιν.

(a) Ἐξ αὐτοῦ ὅτι εἰς ὁλόκληρον οὕτως αἰσθάνονται.

ΚΕΦΑΛ. ΚΑ΄.

Ποίοις σημείοις νοοῦμεν τὴν πρώτην κάθαρσιν ἐληλυθέναι.

Τελείως μὲν ἀπὸ τοῦ τεσσαρεσκαιδεκάτου ἔτους· (a) ὅταν τοὺς μαστοὺς ἔχουσι πεφυσημένους· ἀλλὰ μὴν καὶ βάρους ἐπὶ τὸν κτένα σύν τινι κνησμονῇ αἰσθάνονται. Ἄλλαις δὲ, αἵτινες ἤδη συνεχῶς κεκαθαρμέναι εἰσὶ, (b) καὶ ἐν ἐπερχομένῃ τῇ τῆς καθάρσεως ὡρισμένῃ ἡμέρᾳ ἀποτελοῦνται ὀδύναι· βαρύτητος ἐν τοῖς νεφροῖς, ἐνίοτε καὶ ὀδύνης αἰσθάνονται. συνεχῶς ἐξανίσανται, καὶ τὸ πᾶν σῶμα (αὐταῖς) ἐκτανύεται. Ἔρευθος δὲ ἐν τοῖς γνάθοις (c) ἔχειν οὐ μόνιμον, ἀλλὰ μεταξύ τινων ὡρῶν (d) ἑαυτὸν ἐνδεικνύουσι· ἐνίοτε καὶ ἀνορεξίαν πάσχουσι καὶ ναυτίαν. Ἐπωφελῶς ταῖς γυναιξὶν ἡ κάθαρσις συντρέχει, διὰ τὴν μέλλουσαν σύλληψιν.

λῆψιν. Προπαρασκευάζει γὰρ εὔχρηστον τόπον, ἐν ᾧ τὸ σπέρμα καταπιεῖν δυνηθῇ· ἡ αὐτῶν ὑγιεία δόξα ἐστι· καὶ (e) ὅτι ταχέως αὐτὰς γηρᾶσαι ποιεῖ· καὶ ὑπὲρ τοῦ (f) κακοῦ τόκου τυχὸν κινδυνεύειν (g) καὶ (h) αὗται αἵτινες καθαίρονται, ὑγιειναὶ εἶσιν. Ὑγιεινοτάτη ἐστὶ καὶ διηνεκὴς παρθενία· εἰδότες γὰρ ἄῤῥενα, ὁ συνεχὴς συνουσιασμὸς κακῶς δεδεγμένος ἐστίν. Ἀλλὰ μὴν καὶ αἱ γυναῖκες ἐνοχλοῦνται.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΚΒ΄.

Ἕως πότε αἱ κόραι παρθένοι εἶναι ὀφείλουσιν;

Ἐπὶ τοσοῦτον ἕως ἂν αἱ καθάρσεις (a) ἐπέρχονται, καὶ κατὰ φύσιν, συνουσιάζειν δυνηθῶσι, καὶ ἡ μήτρα τὰς ἰδίας ὑπηρεσίας παριστᾶναι, καὶ ἀναπληρῶσαι (b) φανῇ.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΚΓ΄.

Ὁποῖαι εἰσὶν ἐπιτήδειαι πρὸς σύλληψιν.

Ἐκεῖναι αἵτινες εὐτάκτως τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ καθαίρονται, καθαρῷ δηλονότι καὶ εὐκράτῳ αἵματι· καὶ τὸ στόμα τῆς μήτρας ὀρθὸν καὶ πλησιέστερον ἔχουσι, καὶ πᾶν τὸ σῶμα (ὃ) πάνυ σκληρὸν, καὶ σφόδρα

ρα εὔπεπτον, σὺν ἀκεραιότητι ψυχῆς ϗ ἱλαρότητι.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΚΔ΄.

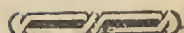
Ποῖός ἐςιν ἐπιτήδειος καιρὸς (α) πρὸς τὸ συλλαμβάνειν;

Μετὰ τὸν καθάρσεως χρόνον, ὑπεισερχομένης αὐτῇ ἐπιθυμίας συνουσιασμȣ͂ (b), ὅτως ὡς μήτε (c) περιοσῶς τῆς τροφῆς πλεονεξίαν σχῇ τὸ σῶμα, μήτε φειδομένως, ϗ μετὰ τὴν θεραπείαν τȣ͂ σώματος ὅτω τοίνυν μιχθήτω· ὑγιεινοτάτη γὰρ ἔςαι ἡ σύλληψις, μὴ ὅτι τῷ μεγέθει τȣ͂ σώματος, τῷ καμάτῳ ϗ τῇ δεινότητι (d) φέρηται ἡ ὑπηρεσία (e) πλείων, ϗ κατ᾽ ἐπίτασιν ὑπὲρ τὸ δέον· ἐπιμηνύει γὰρ ἡ (f) τῶν ζώων συνάφεια (g) ἥτις φυσικῷ λόγῳ, ϗ ἀναγκαίως ἀποτελεῖται.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΚΕ΄.

(α) Ὁποῖα εἰσὶ τὰ σημεῖα τῆς συλλήψεως.

Ὁσάκις εἰς τὸ τέλος τῆς συναφείας φρίκη τις (b) τῇ γυναικὶ ὑπεισέρχεται, ϗ αὐτὸ τὸ ςόμα (c) τῆς μήτρας συνάγειν ϗ συγκλείειν αἰσθάνηται· ȣ̓δὲν δὲ τῶν ὑπολοίπων τȣ͂ σπέρματος τῆς γυναι-

γυναικὸς (τῆς μήτρας τὸ ϛόμα) καθυγραίνει, ἢ σφόδρα ὀλίγον (ἐνταῦθα) ὑπομένει.

ΚΕΦΑ΄Λ. Κϛ΄.

Ὁποῖα σημεῖα τὰ συλληφθέντα ἔμβρυα ἄῤῥεν ἢ θῆλυ δεικνύουσι.

Οἱ ἀρχαῖοι μὲν ἄῤῥενα ὑπέχοντο ἶναι, ἐι ταχέως ϗ γυμναϛικῶς ἐν τῇ γαϛρὶ κινεῖται· ἀλλὰ μὴν ϗ αὐτὴ ἡ ἐγκυμονοῦσα εὔχρους ἔιη, ϗ τὸν δεξιὸν μαζὸν μείζονα ϗῇ· τὸ δὲ θῆλυ ϗ βραδέως ϗ νωθρῶς κινεῖσθαι ἄρχεται· καὶ αὐτὴ (a) ἡ ἐγκυμονοῦσα γυνὴ κακόχρους ἐϛὶ καὶ ἄῤῥωϛος, ϗ ἐν τῷ ἀριϛερῷ μαθῷ οἴδημα ἔχει. Ἡμεῖς δὲ ταῦτα ἑωρακότες (b) ὅμοια ἶναι οἰόμεθα.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΚΖ΄.

Τί ἐϛι κίσσα;

Ὄρεξις τῆς (a) ἀσυνηθεϛάτης τροφῆς (b) ἥτις καιρῷ τινὶ ταῖς ἐγκυμονούσαις γυναιξὶ συμβαίνει σὺν (c) ἀνισότητι χρόνου ϗ πλεονεξίᾳ τῶν χυμῶν ϗ ναυτίᾳ.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΚΗ΄.

Πόθεν εἴρηται κίσσα.

Κατὰ μέν τινας ἀπ᾽ αὐτοῦ· διότι (a) σικχασίαν

ταῖς

ταῖς ἐγκυμονέσαις γυναιξὶν εἰσφέρει. Κατὰ δέ τινας ἐξ αὐτῦ τῦ ὀρνέυ, ὅτινος καὶ ἡ φωνὴ καὶ τὰ πτερὰ ποικίλα ἐςί. Τινὲς δὲ πρὸς τὸν κισσὸν (b) αὐτὸν τῦ βόςρυχος εἰρήκασιν, ὅσπερ εἴτι δ' ἂν κρατήσῃ πολυχηματίςως καὶ ποικίλως περιπλέκεται.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΚΘ΄.

(α) Ὁποίῳ τῷ μηνὶ συντρέχει ταῖς ἐγκυμονέσαις ἡ κίσσα.

Συνεχῶς ἀπὸ (b) τῦ δευτέρυ μηνὸς, τισὶ δὲ ἢ ταχύτερον ἢ βραδύτερον συντρέχει.

ΚΕΦΑ΄Λ. Λ΄.

Ἐπὶ πόσον ἐπιμένει ἡ κίσσα.

Ἐνίοτε ἕως εἰς αὐτὸν τὸν τόκον. Ἁπάσαις τοίνυν ταῖς ἐν γαςρὶ ἐχέσαις συντρέχει ἡ κίσσα· ἐχ ἁπάσαις (δὲ ἐπιμένει) ἀλλ' αἷς (a) ὁ χυμὸς πλεονάζει.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΛΑ΄.

Πῶς διαιτητέον τὴν κίσσαν ἔχεσαν.

Deest hoc caput tam in Græco Gesneri, quam

quam in meo Mſpt. tum etiam & apud Latinum interpretem.

ΚΕΦΑ'Λ. ΛΒ'.

Τίνα αὐτῇ παρέξομεν.

(a) Προσθετέον μιᾶς ἡμέρας ἀποχήν· εἰ δὲ οὐ δυνηθῇ ἐπὶ τοῦτον (b) κἂν φειδομένως τραφῇ, συναλειφομένη ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας· οὕτως, ἵνα πρῶτον ὕδωρ πίνῃ, ἔπειτα δ' οἶνον· ξηρὰς δὲ καὶ ἐπισχετικὰς λάβῃ τροφὰς, καὶ ἐκ τῶν σταλτικῶν (c) ἐγκαθισμάτων, ἀλλὰ καὶ διακινῆσαι κελευέτω (d) εἰ δυνατὸν γενέσθαι.

ΚΕΦΑ'Λ. ΛΓ'.

Ποίῳ τρόπῳ τὰς ἐγκυμονέσας τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ διαιτητέον.

Λείπει. . . . .

ΚΕΦΑ'Λ. ΛΔ'.

Ἐν τῷ ὀγδόῳ μηνὶ ὁποίως διαιτητέον.

Σὺν ἀπάτῃ μερίμνῃ καὶ ἐπιμελείᾳ (a) συναναστραφῆναι δεῖ· τούτῳ γὰρ τῷ μηνὶ ἐπὶ πλέον βαρύνονται· δι' ἣν αἰτίαν πάσης τῆς σφοδροτάτης διακινήσεως (b) γαληνῶς δεῖ· ἀλλὰ καὶ τροφῆς φειδο-

φειδομένως δῦναι· καὶ αὐτὴν τὴν γαστέρα, εἰ τῷ βάρει πλέον κρέμαται, φασκίαις ἐπιμελῶς (c) ἐσφιγμένην παραδέχεσθαι· ἀλλὰ μὴν καὶ κηρωτῇ σὺν ἐλαίῳ προσφάτῳ ἢ μυρσίνῳ γεγονυίᾳ τὸ δέρμα τῆς γαστρὸς ἐπιχρίσαι δεῖ (d), ὅπως στερεωθῇ, ἵνα μὴ, ὅτε τίκτειν ἄρξηται ἐπιτεταμένη τῇ τάσει (e) ῥιφθῇ.

ΚΕΦΑ´Λ. ΛΕ´.

Ε'ν τῷ ἐννάτῳ μηνὶ τίνα ἐισι ποιητέα.

Ε'ν τῷ ἐννάτῳ μηνὶ (a) ἰστέον, ἐπὶ ταύταις (b) χαυνοτέρως (c) ὑπὸ τῆς μήτρας (d), πρὸς τὰ ἀνώτερα μέρη τοὺς μασθοὺς ἐπὶ πλέον διαδεῖν (e) ἵνα πλησιάζοντος τοῦ τόκου πρὸς τοὺς κατωτέρους τόπους (f) ἐκταθῶσιν, ὅπως ἐκεῖσε τὸ ἔμβρυον δυνηθῇ ταχύτερον ἐξελθεῖν· ἀλλὰ μὴν καὶ τοῖς αὐτοῖς τόποις χαλαστικὸν προπαρασκευάζειν (χρὴ) ἐγκαθισμάτιον (g)· ἀλλὰ μὴν καὶ βαλανείῳ χρῆσθαι, καὶ πεσσοῖς, οἵτινες ἐκ στεάτων χηνείων καὶ μυελοῦ ἐλαφείου συνίστανται. Α'λλὰ καὶ τοῦ δακτύλου ἐπαλειφομένου τὸ στόμα τῆς μήτρας μετρίως ἀνοίγειν, καθάπερ αἱ ἐγκυμονοῦσαι γυναῖκες χρῆσθαι (h) ὀφείλουσι. Πλὴν εἰ γενέσθαι δυνατὸν, μὴ (i) ἀναγκασθῇ ἡ μήτρα (k) ἐκείνη (l) ἐξελαστικῆς χρῆσιν ὑποφέρειν, ἡ ὀφείλουσα εὔσχημος καὶ ἥσυχος εἶναι, ὅπως τὸ ἔμβρυον διακα-

(m) διακατέχειν δυνηθῇ ταύτῃ τῇ χρήσει· τῇ δὲ αὐτῆς κινήσει καὶ προπετείᾳ ῥηγνύμενον τὸ χορίον τὸν χυμὸν ἐκχέει, (n) ὅπερ διὰ τὸ ὀλισθηρὸν (o) τῦ χωρίυ παρὰ τῆς φύσεως ἐξέρχεται.

ΚΕΦΑ'Λ. Λϛ'.

Τί ἐςι χορίον;

Ὑμὴν ἄνευ ςόματος, ὅπερ τὸ ἔμβρυον καὶ τὰ σὺν αὐτῷ ὄντα κατέχει ἐν τῷ βάθει τῆς μήτρας ἐγκολῶν· λέγεται δὲ καὶ ἀγγεῖον, καὶ δεύτερον, καὶ ἔσχατον, καὶ ὅπερ πρότερον ῥήγνυται.

ΚΕΦΑ'Λ. ΛΖ'.

Πόθεν εἴρηται χορίον;

Ἐ'ξ αὐτῦ ὅτι τῇ ἰδίᾳ εὐρυχωρίᾳ ὑπομηνύει (a) ἢ καθάπερ ἄλλοι λέγυσιν, ὅτι ἐκ πολλῶν πραγμάτων συνεςάθη, καθάπερ ὁ (b) χορὸς ἐκ πολλῶν ᾀδόντων.

ΚΕΦΑ'Λ. ΛΗ'.

Πόθεν εἴρηται ἀγγεῖον.

Ὅτι ἐν αὐτῷ ἔνδον ἐςὶ τὸ ἔμβρυον καὶ (ὡς εἰς) ἀγγεῖον ἐναποςρέφεται.

ΚΕΦ'.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΛΘ΄.

Α᾽λλὰ μὴν καὶ τὰ δεύτερα ἵνα τί εἰρημένα εἰσί.

Ε᾽ξ αὐτȣ͂ ὅτι τὸ ἔμβρυον πίπτει (πρότερον) καὶ ȣ̓́τως ἐκεῖνα τὰ δεύτερα ἐξέρχονται, καὶ γὰρ ἡ ἐκεῖθεν ἐγκύμων λέγεται, ὅτι πρότερον ῥηχθήσεται.

ΚΕΦΑ΄Λ. Μ΄.

Ε᾽κ ποίων πραγμάτων συνίςαται τὸ χορίον.

Ε᾽κ νεύρων, φλεβῶν, ἀρτηριῶν καὶ σαρκῶν· ἔςι δὲ τῷ χρώματι (a) πορφυρȣ͂ν, ἐν ὁμοιώματι θύλακος.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΜΑ΄.

Ε᾽κ ποίων πραγμάτων συνίςαται τȣ͂ ἐμβρύȣ ὁ ὀμφαλός.

Ε᾽κ πέντε πραγμάτων· δύο φλεβῶν καὶ δύο ἀρτηριῶν· δι᾽ ὧν τὰ θρεπτικὰ τȣ͂ αἵματος τῷ ἐμβρύῳ ἐξυπηρετȣ͂νται. Ο῞πȣ δὲ ἐςι κενεὼν λέγεται. Ε᾽πειδὴ τὸν τȣ͂ ἐμβρύȣ κενεῶνα εἰς τὸ χορίον μεταπέμπει· διὰ τȣ͂το τοίνυν ὁ ὀμφαλὸς τȣ͂ ἐμβρύȣ ἐν τῇ μήτρᾳ κατέχεται.

ΚΕΦΑΛ. ΜΒ'.

Τί ἐςὶν ὑμήν (α).

Χιτὼν πέριξ ὅλȣ τȣ͂ σώματος ἐγκεκολλημένος, ὅςπερ συνεχέςερον (b) ἔνδον ἐνίοτε καταναλίσκεται, ὅπως μὴ κατὰ πᾶν τὸ σῶμα εὑρεθῇ.

ΚΕΦΑΛ. ΜΓ'.

Ποῖα εἰσὶ (α) τὰ σημεῖα τὰ πρὸς ἔκτρωσιν συμβαίνοντα.

(b) Ὅταν πρὸ τȣ͂ νομικȣ͂ καιρȣ͂ τȣ͂ τεκεῖν, ἐξαπίνης παραλόγως οἱ μαϛοὶ ἰσχνότεροι γίγνονται, ἀλλὰ μὲν καὶ ψύξις καὶ βαρύτης ἐν τοῖς νεφροῖς, χυμός τε ποικίλος ἐκχέεται, καὶ εἰς τέλος, θρόμβος, παντελῶς φρικώδης. χρῆσθαι παρὰ μέν τινας ȣ̓ πᾶσαν ἰατρικὴν (c) ἕως δήποτε παρὰ τῆς φύσεως ἄρξηται ὑγιαίνειν, ὀφείλει (d), ȣ̓κ ἀποκτένῃ· ἄλλοι δὲ θέλȣσι χρῆσθαι τῶν ἐκτρώσεων, ἀλλ᾽ ὔτε (e) παρὰ τὰς μοιχαλίδας (f) μήτε διὰ κέρδος. Εἰ (g) ȣ̓δὲν κονδύλωμα, ἤτι ἐμπόδιον εἰς τὸ ςόμα τῆς μήτρας ἡ γυνὴ ἔχῃ, καὶ ὕτως συλλάβῃ, ἄμεινόν ἐςιν ἐκτρώματι ἀφανίζειν ὅπερ συνέλαβεν· (h) (ἐκεῖναι γὰρ) ἡνίκα αἱ ἡμέραι τȣ͂ τόκȣ ἔλθωσι, μετὰ τῆς ἐξόδȣ τȣ͂ ἐμβρύȣ ἀποθνήσκȣσι· κίνδυνον (i) δὲ τῇ γυναικὶ τῇ τεκȣ́σῃ συμβαίνειν ἀναγκαῖον ἐςι.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΜΔ΄.

Ποῖα εἰσὶ σημεῖα τῦ πλησίυ τόκυ.

Ἐπὶ ἑβδόμῳ, ἢ ἐννάτῳ, ἢ δεκάτῳ μηνὶ συνδράμῃ τῇ ἐγκυμονέσῃ ὀδύνη τῶν νεφρῶν, σὺν αἰσθήσει ζέσεως, καὶ ὀδύνῃ τῶν βυβώνων καὶ τῶν ὀσφύων· ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτῆς τῆς μήτρας, καὶ τῦ ἐνδοτέρυ μέρυς ἡ κάθοδος (a) τῦ σόματος (b) ἀνεώξῃ καὶ (c) ὑγρασίαν ποιήσῃ· ἡνίκα δὲ ἤδη τὰ παραπλήσια, τὰ ἀνώτερα μέρη ἰσχνότερα γίνονται, καὶ ἐκτείνονται οἱ τόποι ἐπὶ τῦ κτενὸς καὶ βυβῶνος, καὶ συνεχῶς τῦ ὄρυ προθυμία εἴη· καὶ ἐμβληθέντος τῦ δακτύλυ εἰς τὸ σόμα (τῆς μήτρας) εἰς μέγεθος ὠῦ εὑρίσκεται (τὸ χορίον) καὶ χυμὸς (d) ἐκφέρει πρῶτον λεῖος, μετ᾽ ὀλίγον (δὲ) πλεῖσος καὶ αἱματώδης.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΜΕ΄.

Πῶς διαχωρίσεις τὴν ὀδύνην, ἡ ἐκ ζέσεως τυγχάνει, ἀπὸ τῆς ἐκ τῦ παρόντος τόκυ συντρεχέσης.

(a) Ὅτι τῆς ζέσεως ἡ ὀδύνη μετὰ κλείσματος, καὶ ξηρότητος εἰς τὸ σόμιον εὑρίσκεται.

ΚΕΦΑ΄Λ. Μϛ΄.

Τίνα εἰσὶ τὰ προπαρασκευαςέα, τὰ διὰ τὸν τόκον ὄντα ἀναγκαῖα.

Δηλαδὴ ἔλαιον θερμὸν, πυρίαι, καὶ σπόγγοι μαλακοὶ, ἔρια καθαρὰ, δεσμοὶ ἐπαύχηνοι, καὶ ἀναληπτικαὶ ὀσφρήσεις, καὶ ὁ μαιευτικὸς δίφρος, ὡς καθέδρα· κράββατοι δύο, καὶ τόπος ἐπιτηδειότατος τῷ τόκῳ.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΜΖ΄.

Ὁποῖος ἐςὶν ὁ μαιευτικὸς δίφρος.

Καθάπερ ἐςὶν ἡ καθέδρα τῦ κυρέως, ἐν ᾧ καθίζεται ὅτως, ἵνα σχῇ ὑπὸ (a) τὴν φύσιν ὁμοίωμα σελήνης, τρώγλην τετρημένην, ὅπως ἐκεῖσε τὸ ἔμβρυον πεσεῖν δυνηθῇ.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΜΗ΄.

Δύο κράββατοι εἰς τὶ ὠφελῦσιν.

Ὁ εἷς μὲν ὁ ὢν σκληρῶς ἐςρωμμένος, ἐν ᾧ τὴν ἐγκυμονῦσαν κοιτᾶσαι ὀφείλομεν· πολλάκις γὰρ καὶ κείμεναι τίκτυσιν. Ἐν ἐκείνῳ δὲ (a) τῷ μαλακῶς ὄντι ἐςρωμμένῳ, μετὰ τὸν κάματον τὴν λοχεύυσαν κοιτάσομεν.

ΚΕΦΑΛ. ΜΘ'.

Πῶς τὴν τεκοῦσαν (α) καθιδρῦσαι ὀφείλομεν.

(b) Ὑπτιοῦντες αὐτὴν ὑπτίαν (c) ἐν τῷ κραββάτῳ τῷ σκληρὰν τὴν στρωμνὴν ἔχοντι (d)· συνδεδιπλωμένων (δὲ) ἐκεῖσε τῶν ποδῶν καὶ ἀνεωγμένων· ἡνίκα τὸ χορίον εἰς μέγεθος ὠοῦ εἰς τὸ στόμα τῆς μήτρας εὑρίσκομεν, εἰς τὴν δίφρον αὐτὴν ἐπαίρομεν· εἰ δὲ οὕτως εἴη κεκμηκυῖα, ὅπως ἐκεῖ τεκεῖν (μὴ δυνηθῇ), τεκεῖν ὀφείλει ἐν τῷ κραββάτῳ· ἔνθα δὲ δίφρος μαιευτικὸς οὐκ ἔστι (e) μὴ τυχόντος τοῦ τῆς γυναικὸς, ἀπομηρῶσαι δεινῶς ὀφείλει, ὅπως ἐκεῖσε (f) τέξῃ.

ΚΕΦΑΛ. Ν'.

Πρὸ τοῦ εἰς (α) τὸν δίφρον τὴν τεκοῦσαν καθιδρῦσαι, τί δεῖ ποιεῖν;

Πάσας τὰς (b) ὠδίνας ἐκείνας πᾶσι τοῖς θερμαντικοῖς πυριάζειν· ἐξ ἐλαίου δὲ θερμοῦ, καὶ (c) οἷς ἤπειρον αὐτοὺς τοὺς τόπους ἐμβρέχειν· περιπατεῖν δὲ αὐτὰς, καὶ κατάντλῆσαι, τροφάς τε λαμβάνειν ἡ ἀρχαιότης ἐκέλευσεν. Ἡμεῖς δέ οὐχ οὕτως ἐπιτρέπομεν (d) τὰ τοιαῦτα γενέσθαι· ὅτι ὁ (e) περίπατος τὸ ἔμβρυον σχεδὸν ἔξω (f) τεθεικὸς ἀπω-

ἀπωθεῖ, καὶ τὴν μήτραν ἐκτινάσσει· τὸ δὲ κατάντλημα καὶ τὴν δύναμιν μειοῖ, καὶ τὴν πέψιν τοῦ σώματος τῆς γυναικὸς καταψύχει· αἱ δὲ τροφαὶ (g) αἱ ἐν τῇ ψύξει δεδομέναι (h) συμφθείρουσι, καὶ οὐ τρέφουσιν.

ΚΕΦΑΛ. ΝΑʹ.

Ὑπηρέτριαι σὺν τῇ Μαίᾳ πόσαι (α) εἰσὶν ἀναγκαῖαι.

Τρεῖς ἔστωσαν ἐξ ἀνάγκης, ἐξ ὧν αἱ δύο εἰς τὰ δεξιὰ καὶ τὰ ἀριστερὰ πλάγια στῆναι ὀφείλουσιν, ἐφ᾽ ἃς ἐπακουμβῆσαι ὀφείλει (ἡ τίκτουσα)· ἡ δὲ τρίτη ἀπὸ τοῦ νώτου αὐτὴν κρατήσει, ὅπως συντρεχούσων τῶν (b) ὀδύνων, μὴ ἑαυτὴν εἰς τὸ πλάγιον κατακλίνῃ (c) προτρέποντες αὐτὴν ἵνα ἰσχυρῶς ὑποφέρῃ.

ΚΕΦΑΛ. ΝΒʹ.

Ἡ Μαῖα ποῦ, ἢ πῶς καθίσαι ὀφείλει.

Δηλαδὴ ἀνδρικῶς (a) ἐξωσμένη, (καὶ) εἰ ἐν τῷ κραββάτῳ ὁ τόκος γένηται, ὀλίγον εἰς χαμηλότερον (δίφρον) ἡ μαῖα καθίσει, οὕτως ὅπως εὐμαρῶς τὰς χεῖρας βαλεῖν δυνηθῇ· εἰ δὲ καθεζομένη ἐν τῷ δίφρῳ ἡ τίκτουσα ἐστί, κατώτερον ἡ μαῖα καθίσει ἐν χθαμαλωτέρῳ δηλονότι δίφρῳ,

ὅπως

ὅπως δυνηθῇ ἐκ τῶν ἀνωτέρων μερῶν (b) εὐχερῶς τὸ ἔμβρυον κατενεγκεῖν· καὶ εἰς ὁσονδηποτοῦν ἀνεωγμένων τῶν ἰδίων ποδῶν, ὅμως πλεῖον (c) ταπεινοτέραν εἶναι αὐτὴν (d) μὴ (e) ἐμποδίσῃ (f) τὸ ἴδιον πρόσωπον ὄπισθεν (g) ἀποστρέψῃ, μὴ φανεῖσα (h) εἰ αἰδὼς αὐτην κατακλείσῃ· ὅμως πρῶτον πάντων τῶν δεσμῶν καὶ τῶν τριχῶν λυθέντων, ὅπερ διὰ τὴν χάλασιν γενέσθαι εἴωθε, τῷ δακτύλῳ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς (i) ἐλαίῳ θερμῷ ἀπαλειφομένῳ τὸ στόμα τῆς μήτρας περισταλεῦσα (k) ἀνοίξει, ὅπως τὸ χορίον ἐκεῖσε πεσεῖν δυνηθῇ· πᾶσαι δὲ (περὶ) τὴν τεκοῦσαν ῥήμασιν ὀφείλουσι (l) πράξαι, καὶ αἰτῆσαι αὐτὴν, ὅπως μὴ κράξῃ, ἀλλὰ πάντας στεναγμοὺς, καὶ πνεύματα ἐκ βάθους ἐκπέμψῃ, ὅπως τὸν τόκον ἀπωθήσῃ μάλιστα· (m) καὶ ἡνίκα αἱ (n) ὀδύναι συμβαίνουσιν (o) ταῖς ἄλλαις γυναιξὶ ταῖς ὄπισθεν αὐτὴν κατεχούσαις κελεύειν (p) δεῖ, ἵνα σὺν ῥάκει τὰς χεῖρας αὐτῆς κρατήσωσι, μήπως τῇ βίᾳ αὐτῆς ἔξω (q) ἀποκλεισθῇ· εἰ δὲ τὸ θυλάκιον ἐπὶ πολὺ οὐκ εἴη διεῤῥωγὸς, τοῖς ὄνυξιν αὐτὸ ῥηγνύναι (r) δεῖ, καὶ ἐμβληθέντων κατ' ὀλίγον τῶν δακτύλων, πλέον ἐπανοίγειν· ἐπιτηρητέον (s) ἐστι, μὴ τοῖς δακτύλοις πλέον ἐπανοίγῃ, ἵνα μὴ ἐξαίφνης τὸ ἔμβρυον πέσῃ· εἰ δέ μηγε, εἰς ἄνοιξιν οὕτως τὸ στόμα διαφυλάττειν, ἕως ἂν ἡ κεφαλὴ, καὶ ὁ αὐχὴν τοῦ ἐμβρύου ἄνευ τιναγμοῦ ἐξέλ-

ἐξέλθῃ· φυσικῶς γὰρ τὸ σόμα ἀνοίγεται δυομένων καὶ τῶν μηρῶν (s) αὐταὶ (τότε) καταλαβεῖν ὀφείλει ἡ μαῖα, καὶ (t) ἄσαυντον ἐξαγαγεῖν (u) ὑπολαμβάνειν, ἡνίκα ἑαυτὴν (καθ᾽ ἑαυτὴν) ἡ μήτρα) (x) ἀνοιχθῇ· μὴ βιάζειν (δὲ), ἡνίκα ἑαυτὴν ἀποκλείσῃ· μὴ τῇ ζέσει, ἢ τῇ τοῦ ῥεύματος ῥεύσει, ἡ τῆς μήτρας ἀγωγὴ εἰσδύνῃ. Αἱ δὲ ἐκ πλαγίου ὑπηρέτριαι, ἄνευ τιναγμοῦ, τῶν χειρῶν ἐφηπλωμένων κάτω τὴν νηδὺν κατάξωσιν· ἡνίκα δὲ τὸ ἔμβρυον ἐξελθεῖν (y) ἄρξηται, ταῖς χερσὶ λινὸν ἐχούσαις, ἡ μαῖα αὐτὸ ἀποδέξεται ὡς ἱλεώτατα, καὶ εὐμελέσατα, ἵνα μετὰ τῶν ἰδίων δευτέρων πέσῃ.

ΚΕΦΑΛ. ΝΓ'.

Εἴτι δ᾽ ἂν (τῶν δευτέρων) ἐναπομείνῃ, τί ποιητέον.

Εἰ ἔτι τὸ (a) σῶμα ἀνέωκται, εὐθέως ἡ μαῖα τὴν ἀρισερὰν χεῖρα βάλλει, καὶ ὁποῖα μέρη αὐτοῦ (b) εὕροι, κρατησάτω· καὶ εἰ μὲν ἀπὸ τοῦ βάθους ἀπέσῃ (c) κατάγοι· καὶ (d) ὠφέλιμος ταῖς ἰδίαις βίαις καὶ αὐτὴ ἡ τίκτουσα· εἰ μέντοι ἀπὸ τῆς μήτρας κατέχεται, πραέως ὧδε κἀκεῖσε μεταφέρῃ· εἰ μὴ ἀνεύθετον διασῇ, ἡ μήτρα τοῦτο (f) ἀποκλείσει· εἰ δὲ βραδύνῃ, τὸ ἔμβρυον ἄλλῃ γυναικὶ παραδώσει, καὶ αὐτὴ τὸν ὀμφαλὸν ἀποκόψει·

ψει· εἰ δὲ κεκλεισμένον εἴη τὸ στόμα, ὅπως μήτε τὴν χεῖρα εἰσπέμπειν, μήτε αὐτὸ ἐξελθεῖν δυνηθῇ, χρήσθω πᾶσι τοῖς χυλοῖς, καὶ ἐγχυματισμοῖς, οἷς πρὸς ζέσιν τῆς μήτρας χρῆσθαι εἰώθαμεν· ταύτῃ γὰρ τῇ ἐπιμελείᾳ (g) χαλαρὰ γεγονυῖα ἡ πᾶσα ἐπίχεσις, εἰ τί δ' ἂν ἐκεῖ εναπομείνῃ, οὕτως πίπτει.

ΚΕΦΑΛ. ΝΔ'.

Τίνα εἰσὶν ἅτινα (α) διὰ τὴν (β) ἐπίχεσιν τῶν δευτέρων· ὡς ἀρχαῖοι παρεσχήκασι.

Πταρμικὰ καὶ κλίμακας ἀνηρτημένας, καὶ πόματα δὴ ἔδιδοσαν, ἅτινα ἐκβάλλειν δυνηθῶσι, ἀλλὰ μὴν καὶ ὑποκαπνίσματα ὑποτιθέασιν, ἔτι δὲ καὶ πεσσοὺς, οἷς τὸ αἷμα ἐκβάλλειν δύναιντο, ἀλλὰ καὶ βάρη εἰς αὐτὸ τὸ θυλάκιον (c) ἐνεδέσμευον, ἅπερ ἡμεῖς πάντα (d) δεδοκιμάκαμεν· εἰ μέντοι ζέσεις αὐτοῖς τοῖς μέρεσι ποιεῖν δύνανται, καὶ (e) παρόντα ἄνευ ὑπερθέσεως τοῦ αἵματος (f) ῥύσιν.

ΚΕΦΑΛ. ΝΕ'.

Πῶς διάγειν δεῖ μετὰ τὸν τοκετὸν τὴν λοχεύσαν.

Σπόγγῳ αὐτῶν τῶν τόπων ἐκμαχθέντων, ῥιφήτω

φήτω ἐν τῇ κλίνῃ, ἐν σκοτεινῷ κοιτῶνι, ὀλίγον ἀνεωγμένων τῶν ποδῶν, ὅπως εἰ τί δ᾽ ἂν ἐξ αὐτῆς ἔξω ἐξελθεῖν ἄρξηται, μὴ ἐμποδισθῇ· ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτοὶ οἱ τόποι (a) πανίῳ σκεπαθήτωσαν, οὕτως ὅπως συνεχῶς ἐκεῖσε ἀλλαχθῇ· ἀλλὰ μὴν ἐρίοις καθαροῖς καὶ τὸν κτένα, καὶ αὐτὴν τὴν γαςέρα σκεπασθῆναι δεῖ. Καὶ εἰ μὲν ἄνευ τιναγμοῦ ὁ τόκος γέγονεν, ἐλαίῳ προσφάτῳ σὺν ὀλίγῳ οἴνῳ μεμιγμένῳ αὐτὰ τὰ μέρη ἐμβρέχειν· εἰ δὲ κοπώδης ὁ τόκος προῆλθεν, ἐλαίῳ γλυκεῖ καὶ θερμῷ ταῦτα πάντα ποιεῖν· ἔπειτα ἐπὶ δυσὶν ἡμέραις αὐτὴν ἀπὸ τῆς τροφῆς ἀπέχειν· τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ διὰ τῶν θερμῶν ἐγκαθισμάτων, καὶ (b) ἐπαλοιφῆς (c) θεραπεύσεις. Ἀλλὰ μὴν καὶ ὕδατι θερμῷ πυριάσεις τὸ πρόσωπον. Ἁπλὰς δὲ τροφὰς, τουτέςιν ἄρτον καὶ ὕδωρ, ἢ προσφάγια, καὶ ὠὰ ῥοφητὰ δόσεις, καὶ κελεύσεις αὐτὴν ἀνακτᾶσθαι (d) καὶ ὕδωρ θερμὸν δοῦναι. Τῇ δὲ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ, μηδεμιᾶς συμβαινούσης αἰτίας, βαλανείῳ χρῆσθαι, καὶ ποικίλῃ τροφῇ, καὶ οἴνῳ ὀλίγῳ καὶ ὑδαρεςερῶς συγκεκραμένῳ.

ΚΕΦ'.

ΚΕΦΑ'Λ. Νϛ'.

Πῶς γινώσκομεν μετὰ τὸν τόκον ἱκανὴν τὴν κάθαρσιν συνδεδραμηκέναι.

Διότι πρῶτον, ἦν τὸ αἷμα (καθαρὸν καὶ πολὺ) δεύτερον τρυγῶδες καὶ ἔλαττον, ἐχάτως πυῶδες.

ΚΕΦΑ'Λ. ΝΖ'.

Εἰ δὲ ἐκ τῆς ὁρμῆς καὶ τάσεως (a) συνεχέςερον ἐν τῷ τόκῳ τὰ (b) ῥεύματα συμβαίνουσι, πρὸς (c) ταυτας τὶ ποιεῖν ὀφείλομεν.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας τȣ̃ τόκου κηρωτὰς ἐπιτιθέαμεν, αἳ σκευάζονται κηρῷ, καὶ ἐλαίῳ ῥοδίνῳ, λιθαργύρῳ, καὶ ψιμμυθίῳ, καὶ συπτηρίᾳ ςρογγύλῃ, καὶ αὐτὴν φασκιȣ̃μεν.

ΚΕΦΑ'Λ. ΝΗ'.

Τίς ἐςιν ἐπιμέλεια, ἢ παρηγόρησις τῶν μαθῶν μετὰ τὸν τοκετὸν τȣ̃ γάλακτος ἐπιῤῥέοντος σὺν τάσει καὶ βαρείᾳ ὀδύνῃ, ἀλλὰ μὴν καὶ ζέσει.

Ἐπιθεῖναι ὀφείλομεν πρῶτον τὰ μετρίως ἐπέχειν δυνάμενα, τȣτέςι σπόγγȣς μαλακȣ̀ς ἐν ὀξυκράτῳ

κράτῳ βεβρεγμένες· ἢ ἄρτον ἐν ὀξυκράτῳ βεβρεγμένον, καὶ σὺν ταῖς παλάμαις ἀνατρίβειν.

ΚΕΦΑΛ. ΝΘ΄.

Περὶ ἐπισχέσεως τε γάλακτος.

Εἰ δὲ τὸ γάλα ἐπέχειν ἐθέλεις, βοτάνην ψύλλιον, καὶ κορίανδρον χλωρὸν, καὶ ςαφυλὴν ὄμφακος λελειωμένην ῥάκεσιν, ἢ κηρωτῇ προσμιγνύεις.

ΚΕΦΑΛ. Ξ΄.

Περὶ ζέσεως τῶν μασθῶν.

Εἰ δὲ ζέσις ἐπαυξηθῇ τῶν μασθῶν, παρεκτέον ἐςὶ τὰ χαλᾷν αὐτὲς δυνάμενα· πυρία δηλαδὴ ἐλαίε θερμε (a) ἢ ὕδατος θερμε, καὶ χυλῶν κατάπλασμα· ἀλλὰ (b) μὴν καὶ ἔμπλαςρον ἐκ τῶν σπερμάτων, καὶ ἐν τῇ μειώσει κηρωτήν.

ΚΕΦΑΛ. ΞΑ΄.

Εἰ δὲ ἡ λεχὼ αὐτὴ θηλάσαι δυνηθῇ, τί (α) ποιητέον.

Καθάπερ ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, πάντως καλῶς χρῶ τῶν πραγμάτων.

ΚΕΦΑΛ. ΞΒ'.

Εἰ δὲ ἄλλη (α) θηλάσῃ, πῶς ἂν τῇ τεκέσῃ τὸ γάλα ἐπισχῶμεν.

Λίθον τοίνυν πυρίτην καλῶς λελειωμένον, μίξωμεν κηρωτῇ, καὶ κατ' ὀλίγον σφικτότερον τῇ χειρὶ αὐτῆς τὲς μαθὲς (b) φασκιῦν ἀρχόμεθα (c) φεύγοντες δὲ ἐκεῖνα ἅπερ ἀρχαιότης ἐκτέθεικε· τὸτέςιν ὑδράλμην, κύμινον, καὶ ςροβίλες, καὶ ςυπτηρίαν χιςὴν, καὶ κίσσον· ἅπερ πάντα τῇ ἰδίᾳ δριμύτητι τὴν ὁρμὴν τῆς ζέσεως διπλὴν ποιῆσαι δυνήτονται· τοῖς γὰρ χαλαςικοῖς πράγμασι τὸ οἴδημα τῶν μαθῶν καλῶς δέχεται.

ΚΕΦΑΛ. ΞΓ'.

Ἐκ ποίων σημείων δοκιμάζομεν τὸ νήπιον ἐπιτήδειον εἶναι πρὸς τὸ ἀνατραφῆναι.

Ἐξ αὐτῦ, ὅτι ἐκείνη, ἥτις ἐκεῖνο ἐν τῇ γαςρὶ ἔχε, πάντας τὲς μῆνας γέγονεν ὑγιής· καὶ τῷ ζωτικῷ μηνὶ ἔςι γεγεννημένον· καὶ αὐτὸ τὸ νήπιον παντελῶς εἴη ὁλόκληρον, καὶ πάντας τὲς πόρες, καὶ τὰς ἐξόδες ἀνεωγμένες χῇ· ἢ φωνὴν ςερεὰν (a) εὐθέως ἐκτεχθὲν, μάλιςα ἡνίκα προσνενυγμένον εἴη, ἢ μαλακῶς τοῖς δακτύλοις θλι-

θλιβὲν (b) ἐκπέμψῃ. Ταῦτα πάντα τῆς ὁλοκλήρου αἰσθήσεως εἰσὶ μαρτύρια, καὶ πεπληρωμένῳ χρόνῳ γεννηθὲν τὸ νήπιον δεικνύει.

ΚΕΦΑ'Λ. ΞΔ'.

Ὁποίοις μησὶ ζωτικὰ γεννῶνται.

Μάλιστα μὲν δεκαταῖα καὶ ἐνναταῖα· δεύτερα δὲ τάξει ἑβδομαῖα· ὅθεν δυσχερῶς τινὰ ἐκφεῦξαι εἰώθασι, τὰ ἐν ἑβδόμῳ (ὀγδόῳ) μηνὶ γεννώμενα.

ΚΕΦΑ'Λ. ΞΕ'.

Πότε καὶ πῶς τὸν ὀμφαλὸν ἀποτέμνειν (α) δεῖ.

Ἡνίκα βραχὺ τὸ νήπιον ἡσυχάσῃ ἐν τῇ γῇ, ἀπὸ τῆς γαστρὸς τεσσάρων δακτύλων μήκοθεν, σμίλῃ, ἢ μαχαίρᾳ ὀξυτάτῃ τμητέον· μήτε ὑπερθέσει τῶν ἀρχαίων συναινεῖν, οἱ ξυλίνῳ ἢ ὑελίνῳ, ἢ καλάμῳ ὀξυτάτῳ, ἢ φλοῦ ἄρτου ἔτεμνον. Ἔπειτα, ἡνίκα ἀποτέμῃς, τὸ αἷμα, ὅπερ ἐν αὐτῷ ἀπομείνῃ πηχθὲν ἀναξηράνεις, καὶ ἐρίῳ κεκλωσμένῳ, ἢ μοτῷ (b) δήσεις, μὴ τῇ ἐπακολήθῳ διαῤῥοίᾳ τοῦ αἵματος τὸ νήπιον κινδυνεύσῃ. Ἀλλὰ τῇ αὐτῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ ἐγεννήθη ἐκ τῶν ἑκατέρων μερῶν δεσμευθήτω, καὶ οὕτως ἐν τῷ μέσῳ τμέ-

τμητέον, μήπως καὶ (c) τὸ τεχθὲν τὴν ἀποῤῥοὴν τȣ αἵματος ȣ̓χ ὑποφέρῃ.

ΚΕΦΑΛ. ΞϚ'.

(α) Δὶ ἣν αἰτίαν τὸ νήπιον ἐπιπάσσεται ἢ λȣέται;

Οἱ μὲν ἀρχαῖοι οἴνῳ σὺν ὑδράλμῃ αὐτὸ ἀπέλȣον· τινὲς δὲ (b) κικίδιον ξηρίων, ἢ μύρτων ἐπέπασσον· ἡμεῖς δὲ ἐπιμελῶς ἅλι λελειωμένῳ, καὶ ἀφρονίτρῳ ἐπιπάσομεν· τὰ γὰρ προειρημένα ἤδη τῇ ἰδίᾳ ὀδμῇ αὐτὸ ταράσσει· καὶ μὴ δεῖ πολὺ σφιχθῆναι, τῇ γὰρ τοιαύτῃ συσφίγξει καχεκτεῖ.

ΚΕΦΑΛ. ΞΖ'.

Πῶς (α) ταῦτα τὰ ἐπιπάσματα τῷ νηπίῳ ἐπιπάσσομεν (β);

Εἰ (c) δὲ πολὺ μαλακὸν ἐςὶ τὸ νήπιον προσμεμιγμένῳ μέλιτι, ἢ ἐλαίῳ, ἢ χυλῷ τήλεως, ὅτως αὐτὸ ἐπιπάσειν, ἢ ἐπιχρίειν καθ᾽ ὅλον τὸ σῶμα, ὡς μήτε τῷ ςόματι, μήτε τοῖς ὀφθαλμοῖς τὶ ἐξ αὐτῶν ἐμπέσῃ· ὀκ τȣ̃τȣ αὐτὸ ἀπολȣ́ειν, καὶ ὕδατι θερμῷ καταντλεῖν. Δακτύλων δὲ ἐν τοῖς ῥισὶν, ἢ τῷ ςόματι ἐμβληθέν-

τωι

των πάντα καθαρθῆναι (χρῆ) καὶ ἔλαιον ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ȣ̓ νηπίȣ ἐπιχέειν. ἐκεῖθεν τὸν μικρὸν δάκτυλον εἰς τὴν ἕδραν ȣ̓ νηπίȣ ἐμβαλλεῖν, καὶ τὸ ῥῦπος ἄραι δεῖ, καὶ τὸν ὀμφαλὸν ἐρίῳ δεδεμένον ἐν μέσῳ αὐτῷ ἀποτιθεῖ, καὶ ῥάκος ἐλαίῳ ἐμβεβαμμένον περιςκεπάζειν.

ΚΕΦΑΛ. ΞΗ'.

Πῶς τὸ νήπιον φασκιώσομεν;

(α) Επιτιθέντα αὐτȣ̃ τοῖς ἰδίοις μηροῖς δὲ ἐρίȣ φασκίαν καθαρὰν, καὶ πλατεῖαν, καὶ ἱκανῶς μακρὰν, εἰς τὸ ἕκαςα μέρη ἐνιλύειν, ὅτως, ἵνα ἐκείνȣς τȣ̀ς τόπȣς τȣ̀ς ὄντας ἰσχνȣ̀ς συσφίγξῃ, καὶ πρότερον χαυνότερον περιςαλευθῇ, ἔπειτα ἐζευγμένων τῶν χειρῶν ταῖς πλευραῖς, και (b) πόκȣς τȣ̃ ἐρίȣ ἐπιτεθείτωσαν, μήπως αὐτῇ τῇ (c) ςάσει τῶν ὀςῶν θλασθῇ· (d) πλατυτέρα Φασκία ὅλον τὸ σῶμα αὐτȣ̃ (e) φασκιόνειν· ἀλλὰ μὴν καὶ τὴν κεφαλὴν ῥάκει ἢ ἐρίῳ καθαρωτάτῳ σκεπάζειν.

ΚΕΦΑ'Λ. ΞΘ'.

Πȣ̃ τὸ νήπιον κεῖσθαι δεῖ;

Εν τόπῳ δηλαδὴ μετρίως θερμῷ, ὅτως, ὡς μηδὲν ἐκεῖ ὀσμῆς εἶναι, μήτε σφόδρα (a) ἢ φω-

τει-

τεινός· ἡ δὲ ςρωμνὴ τῆς κοίτης αὐτῦ ὕτως ἔςω ἐςρωμμένη μαλακὴ, ἀλλὰ μὴ σφόδρα, ἵνα μὴ πολὺ κείμενον τὴν ῥάχιν τὸ νήπιον ἢ τὸν τράχηλον διαςρέψῃ· ὕτως μετρίως μαλακῶς καθιδρυμένης (b) τῆς κεφαλῆς τὸ νήπιον κεῖσθαι δεῖ.

ΚΕΦΑΛ. Ο'.

Πότε τῷ νηπίῳ τὴν τροφὴν δῦναι δεῖ;

(a) Ἡνίκα μετὰ πᾶσαν κίνησιν, τὴν εἰς αὐτὸ γεγονῦαν παρὰ τῆς διαθέσεως (b), τῦτέςι μετὰ ὀκτὼ ἢ δέκα ὥρας.

ΚΕΦΑΛ. ΟΑ'.

Ὁποίαν πρῶτον τροφὴν τὸ νήπιον λαμβάνειν ὀφείλει;

Τοιαύτην τροφὴν λαμβανέτω δυναμένην καὶ τὸν ςόμαχον αὐτῦ, καὶ τὴν γαςέρα καθάραι, καὶ αὐτὸ τρέφειν· τῦτέςι μέλι ὀλίγον καθεψήμενον· εἰ γὰρ ὠμὸν εἴη, καὶ αὐςηρόν ἐςι καὶ φυσῶδες· εἰ δὲ πλέον εἴη ἑφθὸν, ἐπέχει.

ΚΕΦΑΛ. ΟΒ'.

Πῶς τὸ μέλι δώσομεν τῷ νηπίῳ;

Τῷ ἰδίῳ δακτύλῳ ἡ τροφὸς αὐτοῦ τὸ στόμα ἐπιχρίειν, ἢ μελίκρατον χλιαρὸν ἐπιστάζειν, καὶ οὕτως ἐπὶ τὸ γάλα προσφέρειν ὀφείλει.

ΚΕΦΑΛ. ΟΓ'.

Εἰ τὸ μητρικὸν γάλα δοθῆναι δεῖ, ἢ ξένον μετὰ τὸν τοκετὸν τῷ νηπίῳ;

Τὸ μητρικὸν γάλα οὐκ ἔστιν εὔχρηστον, ἀλλὰ τὸ ξένον (a) διὸ οὐ δοθῆναι δεῖ τὸ μητρικὸν, ἀλλὰ τὸ ξένον· ἐπεὶ τὸ μητρικὸν ἐκ τοῦ (b) καμάτου τοῦ τόκου, καὶ τῆς καθάρσεως κακόν ἐστι, καὶ παχὺ, καὶ ἄπεπτον.

ΚΕΦΑΛ. ΟΔ'.

Ὁποῖον δέ ἐστι τὸ καλὸν γάλα;

Δηλονότι τὸ μετρίως λευκὸν, μήτε ὑποπελιδνὸν, μήτε ὅμοιον γυψῷ, μήτε ὑποξῶδες, ἀλλὰ μετρίως τετυρωμένον, ὅπως (a) σταζόμενον λειωτάτως καταπλατυνθῇ, μήτε (b) ἐκχυθῇ· ἡ δὲ λοιπὴ διαφορὰ τῆς ἠτίας δηλαδὴ, καὶ τοῦ χρώματος κακὸν γάλα δεικνύει.

ΚΕ-

ΚΕΦΑ´Λ. ΟΕ΄.

Πότερον τῷ μητρικῷ γάλακτι θρεπτέον τὸ νήπιον.

(a) Τὸ μητρικὸν γάλα φιλικώτερον ἐςιν, ἢ τὸ τῆς τροφῆ παρὰ (b) μεν της μήτρας τραφῆναι τὸ νήπιον δύναται, ὅπως μετὰ τὸν τόκον ὑγιὴς εἶναι δυνηθῇ· ἄμεινον (c) μὲν ὂν παρὰ τῆς τροφῆ τρέφεται· ἡ γὰρ μία τροφὴ ἐπὶ ἱκανῶς τοῖς δυσὶ ζώοις ἐξυπηρετεῖται.

ΚΕΦΑ´Λ. Ος΄.

Ὁποία ἐςὶ τοίνυν ἐπιτηδεία τροφὸς πρὸς τὸ τρέφειν τὸ νήπιον;

Ἡ ἡβάσκεσα, καὶ ἡ δίχως τετοκῦα· ἀλλὰ μὴν καὶ ȣ ἰδίȣ σώματος καλὴ τὸ χρῶμα εἴη, καὶ τὸν θώρακα πλατὺν ἔχῃ (a)· αὐτὰς δὲ τὰς μαθὰς (b) απλώδεις, σμικρὰς ὀλίγον, καὶ μήτε πολὺ (c) μεγάλως κοιλότητα ἔχῃ, μήτε πάλιν ἀραιὰς, καὶ βραχεῖς· ἀλλὰ καὶ τῇ ψυχῇ συνετῇ, καὶ ὁλοκλήρῳ διαθέσει φιλεῖν τὸν παῖδα δυνηθῇ· καὶ ἥτις ἔποτ' ὀργίζεται, ἀλλ' εἰ καὶ δυνατόν ἐςιν, Ἑλλην καὶ καθαρά.

ΚΕΦΑΛ. ΟΖ'.

Ὁποίως διαιτηθῇ ἡ τροφός·

Κοινῶς καθὼς πάντες οἱ ἄνθρωποι, ὅπως ὑγιεινὴ εἶναι δυνηθῇ· γυμνάζεσθαι τοίνυν τὸ σῶμα (a) ἀναγκαῖον, καὶ τροφὴν ἱκανῶς λαμβάνειν (b), καὶ ἀεὶ τὴν μέθην καὶ τὴν ἀπεψίαν ἀποτρέπειν· καὶ πάσας μὲν τὰς διακινήσεις ἰδικῶς (c) τυχὼν τὰ ἀνώτερα μέρη, καὶ τὰς χεῖρας ὅτι μάλιςα γυμνάζειν, ὅπως πλέον τὸ γάλα καὶ πεπεμμένον τοῖς μασθοῖς ἐπιῤῥεύσῃ· καὶ εἰ γενέσθαι δυνατόν ἐςιν, εἰς τὸν ἴδιον ἄνδρα καθόλυ μὴ προσπελάσῃ, μήπως τῇ ἀφροδισίῳ χρήσει τὴν κάθαρσιν ἀναμνηθῇ, ἧς ἐπερχομένης τὸ γάλα ἐξαφανίζεται, καὶ ἀποσβέννυται· ταῖς δὲ πρώταις ἡμέραις, αἷς θηλάζειν ἄρχεται (d), ἁπαλὰς τροφὰς λαμβανέτω, καὶ ὕδωρ πινέτω, μὴ ςερεὸν τὸ γάλα τῷ ἀρτιγενεῖ νηπίῳ σὺν δυχερείᾳ διὰ τῦ ςενῦ λάρυγγος κατέλθῃ· καὶ καθάπερ τὸ βρέφος παρερχομένων τῶν ἡμερῶν καὶ μηνῶν ςερεῦται, ὕτως καὶ ςερεὰς τροφὰς λαμβάνειν ἄρξεται· αὕτη κόνδιτον πρῶτον πινέτω, καὶ τότε τοίνυν οἶνον προσμίξει, ὅτι πρῶτον ἤδη τὸ νήπιον ἄνευ βλάβης τύτων τὴν πέψιν ὑποφέρει.

ΚΕΦΑΛ. ΟΗ΄.

Πῶς λέγεις ἐν τῇ ἀρχῇ τὸ νήπιον καχεκτεῖν;

Δηλαδὴ ἐὰν ἡ (a) τροφὸς αὐτᾶ οἶνον πολὺν πίνῃ ἡνίκα (b) ὅλους τὰς μῆνας τὴν ἰδίαν μητέρα πίνουσαν ἐκ ἢ (c) κάλων λήφθειν· καὶ γὰρ ἡνίκα ἐν τῇ γαστρὶ ἔμιμνε, πρὸς τὴν προσφερομένην πέψιν ἡ μήτρα αὐτᾶ τὰς ὑπηρεσίας ἐκοπία, καὶ ὅτως αὐτὸ πεπεμμένον τὸ γαλακτῶδες εἰσέβαλλε· νυνὶ δὲ ἐκ τῆς ἰδίας ἐσίας κεχώριςαι τὸ νήπιον, μὴ ἰσχῦον πρὸς τὰς προσφορὰς δυσχερεςάτως πεπτομένας· καθάπερ γὰρ καὶ τὸ μῆλον (d) ἕως ἂ ἐν τῇ μήτρᾳ τᾶ δένδρε εἶναι δυνηθῇ, τὰς συμβαινέσας ὑφίςαται ζάλας, ἡνίκα δὲ κεχωρισμένον εἴη ἀπὸ τᾶ δένδρε, καὶ ἀπὸ τῆς ἰδίας ἐσίας μόνον εἴη τεθειμένον, πρόδηλον ὅτι ὀλίγε ἀνέμε πνέοντος ἐνοχλεῖται καὶ καχεκτεῖ.

ΚΕΦΑΛ. ΟΘ΄.

Ποία εἰσὶ τὰ γυμνάσια τὰ γενέσθαι δυνάμενά τῷ παιδίῳ;

Ἢ (a) ἐν τῷ ὅλμῳ (b) τέρψις γενέσθω, ἢ σὺν ἄλλοις τὴν χεῖρα βάλλοι (c)· ἀλειφὴν καὶ ἄλευ-

ἄλευρον ποιεῖν (d) δεῖ, καὶ κλίνην ϛρῶσαι, καὶ ὕδωρ βαϛάσαι.

ΚΕΦΑ'Λ. Π'.

Τὶ ποιητέον εἰ τῆς τροφȣ̃ τὸ γάλα εἴη ὀλέθριον;

Ἑτέρας τροφȣ̃ γάλα λαμβανέτω, ἢ ἐὰν ȣ̓κ εἴη ἄλλη αὐτῆς τῆς θηλαζȣ́σης τῇ ἁρμονίᾳ (α) συνδεδέσθω.

ΚΕΦΑ'Λ. ΠΑ'.

Τίδε ποιήσȣσιν ἐκεῖναι, αἷς τὸ γάλα ἐξαφανίζεται;

Λείπει.

ΚΕΦΑ'Λ. ΠΒ'.

Τίνα παρέχȣσιν ἀρχαῖοι ἵνα τὸ γάλα πλεονάσῃ ταῖς τρεφέσαις;

Κελεύȣσι τȣ̀ς μαθȣ̀ς πάντων τῶν ζώων ἐσθίειν, τῶν (a) τηριδόνων (b) τῶν νῦν κεκαυμένων, ἢ (c) τῶν νυκτερίδων την (d) φέρȣσαν σὺν ὕδατι πίνειν διδόασιν, ἢ σὼ ὕδατι λελυμένη τȣ̀ς μαθȣ̀ς αὐτῶν ἐπιχρίȣσιν· ἅπερ ἡμεῖς πάντα ἀποδοκιμιά-

μάζομεν· εἰ μέντοι τῇ (e) ἀκεραιότητι ταύτῃ ἐξαφανίζεται, ὁ ςόμαχος (f) τὰς τροφὰς διαφθείρειν ἄρχεται, ἔπειτα ἔλαττον (g) τρέφοντα τὸ σῶμα, πολὺ ἧττον τὸ γάλα ποιῦσι.

ΚΕΦΑΛ. ΠΓ'.

Τὶ ποιητέον ἐκείναις, αἳ ὑπὲρ τὸ καθῆκον τὸ γάλα, ἢ πυκνὸν αὐτὸ ἔχουσιν;

Ἰσχυροτάτοις γυμνασίοις καὶ (a) καμάτοις χρῆσθαι ὀφείλουσιν, ἵνα τὴν πλεονεξίαν τοῦ γάλακτος μειώσωσιν. Εἰ δὲ πυκνόν ἐςι σφόδρα, τροφὰς λαμβανέτωσαν αἵτινες ὀλίγον τρέφειν δύνανται, οὕτως ὅπως ξηραὶ μὴ ὦσιν· ὕδωρ τοίνυν πινέτωσαν, καὶ καθ' ἡμέραν τῷ βαλανείῳ χρήσθωσαν.

ΚΕΦΑΛ. ΠΔ'.

Δι' ἣν αἰτίαν τὰς δριμείας καὶ ἅλυκας τροφὰς τὴν τροφὸν λαβεῖν οὐκ ἐᾶν δεῖ;

Λείπει.

ΚΕΦΑΛ. ΠΕ'.

Πῶς τοίνυν διαιτητέα ἐςὶν ἥτις τὸ γάλα ἐφθαρμένον ἔχει;

Καλοῦ χυλοῦ (καὶ εὐπέπτους) τροφὰς λαμβανέτω· ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ ὑποχόνδρια (a) ἐπισκε-

ψάτω, μὴ (b) ἴσως ἐ πέττωσιν· ἢ (c) τῷ ἀνδρὶ χρήσθωσαν, καὶ πόματα τινὰ λαμβανέτωσαν, δι' ἃ ἐπανορθωτέαι ὦσιν, ὅπως τοίνυν καὶ τὸ γάλα καλὸν εἶναι ἄρξηται.

ΚΕΦΑΛ. Πϛ'.

Πῶς ἀνορθῶμεν τὰς τὸ γάλα ὑδαρὲν ἐχέσας;

(α) Ἀραιῶς μὲν λεσάσθωσαν, καὶ οἶνον πινέτωσαν· συνεχῶς τροφὴν λαμβανέτωσαν, ἀλλὰ μὴν καὶ πολὺ ϛερεὰν, καὶ τρέφεσαν, καθάπερ εἰσὶ τὰ σκληρὰ προσφάγια· ὠὰ τοίνυν ἐκζεϛὰ, ἢ τηγανιϛὰ, (καὶ κρέα) χοίρεια, καὶ αἴγεια χρήσθωσαν.

ΚΕΦΑΛ. ΠΖ'.

Ποσάκις τὸ νήπιον ἐν ἡμέρᾳ λετέον;

Ἅπαξ μὲν λετέον· καὶ εἰ ἀνάγκη τὶς (a) συμβῇ, καὶ δὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ λετέον· τὸ γὰρ συνεχὲς βαλανεῖον τάκερον τὸ σῶμα ἀποτελεῖ.

ΚΕΦΑ'Λ. ΠΗ'.

Ἐν ποίῳ τόπῳ λουτέον τὸ νήπιον;

Ἐν σκοτεινῷ, καὶ εὐκρατῶς θερμῷ λουτέον τὸ νήπιον, καὶ οὐκ ἐν ψυχρῷ, ἢ ἱκανῶς θερμῷ.

ΚΕΦΑ'Λ. ΠΘ'.

Πῶς (α) φασκιωτέον τὸ νήπιον μετὰ τὸ βαλανεῖον;

Καθέζειν ὀφείλει ἡ μαῖα, καὶ τῶν γονάτων ἐζευγμένων ἐν τοῖς ἰδίοις μηροῖς βεβλημένῳ ῥάκει τὸ νήπιον λαμβάνειν· και ἀφαιρηθεισῶν τῶν φασκίων, ἐλαίῳ χλιαρῷ ἀλείφειν· καὶ ἐν λεκάνῃ μεγάλῃ ὕδωρ θερμὸν καὶ (b) διαυγὲς καὶ ἄνευ ὀδμῆς βληθὲν συγκεράσαι· κἀκεῖθεν τῇ ἰδίᾳ ἀριστερᾷ χειρὶ ὑπὸ τὴν δεξιὰν μασχάλην τὸ νήπιον κρατεῖν οὕτως, ἵνα ὁ θώραξ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀγκῶνα αὐτῆς κείτεται, ἔπειτα ἐν τῷ ὕδατι (c) καθιῶσαν ὁμαλῶς πυριάζειν πρῶτον (d) τὸν νῶτον· ἔπειτα ὕπτιον ἀνεστραμμένον, καὶ ταῦτα μέρη καταντλεῖν, ἵνα τοὺς πάντας ῥύπους τὸ τῷ τραχήλῳ ὄντας, καὶ τῇ μασχάλῃ μελῶς ἀπομαχθῶσι, καὶ τοῦ δακτύλου ἐμβληθέντος ἐν τῷ στόματι τοῦ νηπίου, τοὺς σιέλους αὐτοῦ ἀπομάττειν, καὶ λείως τὴν γλῶτταν, καὶ τὰ ὅλα ἀνατρίβειν, ἔπει-

ἔπειτα πραείᾳ τῇ χειρὶ ἐπὶ τὸν κτένα ἀποθλίβειν (e) ὅπως ἀναμνηθῇ τὴν ὑπηρεσίαν· ἀλλ' ἡνίκα ἴδη τὸ σῶμα αὐτϐ εἰς ὅσον τι θερμανθὲν ἱκανῶς ἀπολϐσαι, καὶ ἀνακϐφῆσαι, καὶ ἐν χλιαρῷ ὕδατι πάλιν αὐτὸ καθιέναι, ὅπως τὴν χρῆσιν τϐ ψυχρϐ ἐθίζειν τὸ νήπιον δυνηθείη.

ΚΕΦΑ'Λ. ϛ'.

Δι' ἣν αἰτίαν μετὰ τὸ βαλανεῖον (a) τϐ νηπίϐ, τῶν πελμάτων ἀνορθϐμένων (b) ἡ κεφαλὴ κάτω (c) κρέμαται;

(d) Διὰ τϐτο, ἵνα αὐτῷ (e) τῷ βάθει αἱ (f) πᾶσαι ζεύξεις ἐκτανθῶσιν· τῆς (g) ῥάχεος τοίνυν τόπον δῆλον (h) ἀναληφθείσης, εὐρυχωρίᾳ εὐχερεςάτῃ (i) περιπλέκονται (k)· ὡς μήτε τοῖς ἰδίοις πράγμασιν ἐμπλέξαι (l) δυνηθῆναι.

ΚΕΦ. Α'Λ. ϛΑ'.

Ὁποίως τὰ νήπια ἀλείφειν χρή;

Πρῶτον μὲν εἰς τϐς ὀδόντας (a) τεθειμένϐς, ἔπειτα τοίνυν (b) ὑπτίϐς, τοῖς ἰδίοις μηροῖς (c) πρῶτον ὑποτεθέντος (d) ῥάκῃ ϐτως ἐνίοτε (e) ὄρςις ἐπαλεῖψαι ὅλον, καὶ ἐκτεῖναι, ἀλλὰ μὴν

καὶ

καὶ (f) κατακάμψαι· ὁμοίως τὰς πόδας, καὶ τὰ ἕκαςα μέρη ἕτω χηματίσαι, ἵνα ἅπερ συγκεκυλωμένα εἶναι ὀφείλωσιν, ἀποθλίβειν, καὶ τὰ ἰχνὰ (g) δὴ ὄντα συνεπέχειν, τὰ ἐξέχοντα κατενεγκεῖν· τὰς ὀφθαλμὰς τοίνυν, αὐτὰς τοῖς ἰδίοις δακτύλοις ὁμαλῶς ἀνατρίβειν· τὴν δὲ κεφαλὴν αὐτὰ ςρογγυλὴν ποιῆσαι· τὰ δὲ καυκαλοειδῆ τοίνυν τῶν γονάτων ὀςᾶ κινεῖν· ἔπειτα ὅλον τὸ σῶμα συνεκτεῖναι καὶ καθιέναι· καὶ ὅλα τὰ μέρη τῆς ἰδίας ὑπηρεσίας ἀνακαινίζειν.

ΚΕΦΑΛ. ϛΒ'.

Δἰ ἣν αἰτίαν οἱ ὀφθαλμοὶ τȣ̃ νηπίȣ ἐλαίῳ (α) ἐπαλείφονται.

Διὰ τȣ̃το, ἵνα οἱ χιτῶνες οἱ ςαθεροὶ ὄντες μαλαχθῶσι, καὶ ἀπομαχθῶσιν, ὅπως ὁλόκληρον τὸ ὀπτικὸν ἔχειν δυνηθῶσιν.

ΚΕΦΑΛ. ϛΓ'.

Δἰ ἣν αἰτίαν κελεύεται τȣ̃ νηπίȣ μετὰ τὸ βαλανεῖον τὰ ὦτα, καὶ ῥίνας ἀναξηραίνειν;

Μὴ (a) τυχὼν ἐναπομένῃ χυμὸς εἰς τὰ ὦτα αὐτȣ̃ (b) καὶ ἰχνȣ̃ ὄντος ἔτι τȣ̃ νηπίȣ, οἱ πόροι (c) καταψυχρανθῶσι, καὶ καχεκτήσωσιν.

ΚΕΦ'.

ΚΕΦΑ΄Λ. ϛΔ΄

Μεθ᾽ ὁπόσον ἀπὸ τῦ βαλανείε. πρὸς τὸν μαθὸν προσπελαςέον τὸ νήπιον;

Μετ᾽ ὀλίγον (a) ὅταν ἡ πᾶσα ταραχὴ ȣ̃ βαλανείȣ παυθήσεται· ἔτι δὲ πρότερον λάβῃ, διαφθείρεται καὶ ὃ τρέφει· καὶ γὰρ ἡ αὐτὴ τροφὸς ἐὰν ὃ πέψῃ τὸ βαλανεῖον (b), ἀλλ᾽ ὅτως τὸ γάλα δώσει, καχεκτήσει τὰ νήπιον· ἄμεινον τοίνυν ἐςὶν, εἰ (c) τὸ βαλανεῖον πέψῃ, καὶ ἀναξηρανθέντων πρότερον τῶν μαθῶν ὅτως τὸ νήπιον πλησιάσει.

ΚΕΦΑ΄Λ. ϛΕ΄.

Πῶς (α) τὸν μαθὸν (b) δεῦναι ὀφείλει.

Ταῖς χερσὶ (c) λαμβανομένȣ τῦ νηπίȣ, εἰς οἱονδηποτῦν πλάγιον ἐπιτεθῆναι (δεῖ), καὶ πρὸς τὲς ἑκατέρȣς μαθὲς ἀναςρέφειν· ἵνα πῶς τὴν δεξιὰν χεῖρα πρὸς τὴν ἀριςερὰν τὸ νήπιον ἐλευθέραν ἔχῃ, καὶ ἐκ τῶν ἀμφοτέρων μαθῶν λαμβανέτω· ἔπειτα τῷ ςόματι αὐτȣ̃ (d) ἐπιτιθεῖσα (e) τὴν ξῶγα κρατείτω, καὶ ὡσανεὶ λαθραίως (f) ἀποθλίψοι· μὴ σὺν καμάτῳ τὸ νήπιον (g) ὀφείλῃ ἄρξαθαι.

ΚΕΦΑΛ. ϛϛʹ.

Ἀπὸ τȣ͂ ὕπνȣ τὴν τροφὸν τί ποιεῖν δεῖ;

Περιπατεῖν δεῖ αὐτὴν ὀλίγον (a) καὶ τȣ̀ς μαϑȣ̀ς τοίνυν ἀνατρίβειν, ὅπως τὸ γάλα ὅπερ ὁ ὕπνος ἐπέχε, διαλυϑῆ· καὶ ȣ̔́τως τὸ νήπιον πλησιάζειν.

ΚΕΦΑΛ. ϛΖʹ.

Ποσάκις (τῆς ἡμέρας) τὸ νήπιον ϑηλάσαι ὀφείλει;

Συνεχέστερον μὲν, ἐπειδὴ ἅπαξ, ὅπερ αὐτῷ ἀρκέσει λαβεῖν ȣ̓ δύναται· κοπία τὸ συνεχέστερον ϑηλάζον, καὶ ὀκ τȣ͂ καλȣ͂ γάλακτος ταχέως ἐμπίπλαται (a)· ὡρισμένος ὅτιν ὁ τρόπος ἀλλ᾽ ἡνίκα εἰ δεῖ πάντως ϑέλει αὐτὸ λαμβάνειν, ȣ̔́τως, ἵνα πρὸ τȣ͂ βαλανείȣ, εἰς αὐτὸ ἢ τὸ βαλανεῖον ȣ̓́ποτε λάβοι τὸν μαϑόν.

ΚΕΦΑ′Λ. ϛΗ′.

Τὶ ἂν πάσχουσι τὰ νήπια, εἰ πρὸ τοῦ βαλανείου, ἢ ἐν αὐτῷ τῷ βαλανείῳ, τὸν μαστὸν (a) λάβωσι;

(b) Κακῶς πάχουσι τὰ νήπια τὰ περὶ τοῦ βαλανείου, ἢ ἐν αὐτῷ τῷ βαλανείῳ τὸν μαστὸν λαμβάνοντα. Δεῖ (c) γὰρ αὐτὰ πολλοῖς καὶ ποικίλοις νοσήμασι κατέχεσθαι.

ΚΕΦΑ′Λ. ϛΘ′.

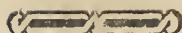
Ποίοις σημείοις νοοῦμεν τὸ νήπιον τὴν τροφὴν λαμβάνειν ὀφείλειν.

Τηνικαῦτα μὲν, ἡνίκα τὰ ὑποχόνδρια αὐτοῦ κοῖλα ὦσιν· ἀλλὰ μὴν καὶ τοσοῦτος καιρὸς παρῆλθεν, ὡς καὶ τὴν τροφὴν λαμβάνειν ἠδυνήθη. Τὸ σόμα τοίνυν ἀνεώξει, καὶ τὰ χείλη συνεχῶς κινήσει· καὶ (a) ἡνίκα διακαινὴς τὸ δάκτυλον εἰς τὰ χείλη αὐτοῦ πλησιάσουσι, καὶ αὐτὸ θηλάσεις τινὶ κλαυθμυρισμῷ.

ΚΕΦΑΛ. Ρ'.

Πῶς δὲ γνώσομεν, ἐφ' αἷς αἰτίαις κλαυθμυρίζει τὸ νήπιον (ἄλλαις) ἢ διὰ τὰς τροφάς;

Τὴν φασκίαν κυρίως (a) ἐπισκοποῦντες, μὴ ἐσφιγμένη (εἴη)· ἢ μὴ κείμενον (τὸ νήπιον) τὸν πόδα, ἢ τὴν χεῖρα διαστρέψῃ· ἢ ἔκ τινὸς νενυγμένον εἴη· ἢ τῇ περιουσίᾳ τῆς τροφῆς, καὶ τοῦ γάλακτος κλαυθμυρίζει· ἐπισκοπεῖν (b) τοίνυν δεῖ μὴ τοῖς πολλοῖς σκεπάσμασι βεβαρημένον εἴη, ἢ μὴ ὀλίγον αὐτὸ ἐσκέπασαν· ἢ σφοδρῷ ἡλίῳ διακαιόμενον. Εἰ γὰρ ἔκ τινος νενυγμένον εἴη, ἐξαπίνης κλαυθμυρίζειν ἄρξηται. Τὰ σκεπάσματα δὲ τοίνυν πλεῖστα, ἢ ὀλίγα ἐκ τῆς θεωρίας δοκιμάζονται, καὶ τῆς ἀφῆς· ἢ γὰρ ψυχρὸν (τὸ τοῦ νηπίου σῶμα) εἶναι ὀφείλει, ἢ πολὺ θερμόν· εἰ δὲ περιουσίᾳ τῆς τροφῆς θλίβεται, ἢ τοῦ γάλακτος, ὧδε κακεῖσε αὐτὸ ῥίπτει, καὶ πεπλησμένα τὰ περικάρδια ἔχει. Εἰ δὲ ἐκαυματώθη (c) ἐξ αὐτοῦ, σὺν τῷ ἄσθματι ἐρυθαίνει. Εἰ δὲ συντείνει, ἀνωμαλία ἐστὶ, καὶ γάλα λαβεῖν οὐ δυνήσεται, καὶ ἰσχνότερον ἀποτελεσθήσεται· ἐκ τῶν προκειμένων τοίνυν σημείων πάντα αὐτοῦ φανεροῦνται, καὶ ἰαθῆναι δύναται.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΑ'.

Τὶ ποιήσομεν ἐὰν μετὰ τὸ (a) θηλάσαι, συνεχέστερον κλαυθμυρίζει:

Παραδοτέον δὲ τῇ τροφῷ, ἥτις αὐτὸ τῶν μειζόνων ψόφων (b) ἠχῷ τινὶ καὶ κολακείᾳ πραΰνει, καὶ οὐδέποτε αὐτὸ τινὶ αἰτίᾳ πτοήσει (c)· περὶ γὰρ πάντας τοὺς κλαυθμοὺς αὐτοῦ γάλα αὐτῷ διδόναι ὀφειλόμεθα οὐκ ἀεὶ, οὔτ' εὐθέως· ἀλλὰ βραδύτητα ποιεῖν. Εἰ μέντοι περὶ τὴν τροφὸν τούτω (d) τῷ κλαυθμυρισμῷ γυμνασθῶσι, καὶ (e) ἐπικλύζηται (f) καὶ αὕτη ἡ ἔφοδος (g) αὐτὸς ὁ πόρος (h) (καὶ τοῦτο τὸ ἐφόδιον) ὁ τὸ γάλα (i) δεχόμενος εὐρυχωρότερος (k) γένεται.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΒ'.

Ἡνίκα ἀποκοιμηθῇ τὸ νήπιον, ποῦ θετέον ἐστιν;

Ἐν τῷ σπαργάνῳ (a) τροφῷ (b) ἐστρωμμένον, ἢ εἰς τὸν κράββατον, ἀπὸ τοῦ προσώπου ἐσκεπασμένον· ἵνα μήτε τῇ σφοδρότητι τοῦ φωτὸς, μήτε τοῦ ἀέρος βλαβήσηται, ἢ στρέψῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς, οἵτινες ἔτι μαλακοί εἰσιν.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΡΓ΄.

Πότε βαςακτέον τὸ νήπιον;

Πρὸ τῆς τροφῆς οὕτως ὡς οὐδέποτε μετὰ τροφὴν λαμβανομένην (b) συμφαρήσεται ἡμέραι.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΡΔ΄.

Πῶς, καὶ δι' ἣν αἰτίαν βαςακτέον τὸ νήπιον;

Η' κοῦνα κρεμαςὴ εἴη οὕτως, ὡς τὸ πλέον κούφως κινεῖν ἄρξηται (a)· ἢ ξύλον (b) μονόκυτον, δύο ἀσκύλτων ποδῶν ἐςηριγμένων, ὥςε κἀκεῖσε (c) διαςρέφειν καὶ διασείειν· ἡνίκα δὲ ἐν ταῖς κοίναις εἶναι ἄρξηται, τῶν χειρῶν τῆς τροφοῦ κατεχόμενον, ὡς περιπατεῖν μάθῃ· μετὰ δὲ ἐνιαυτὸν καὶ δίφρῳ καὶ ὀχήματι καλῶς βαςάζεται.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΡΕ΄.

(α) Μεθ' ὁπόσας ἡμέρας ὁ τοῦ νηπίου ὀμφαλὸς πίπτειν εἴωθε.

Μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας· ἕως δ' οὐ διαμένει τῷ ξηρίῳ οὐ κεκαυμένῳ μολύβδῳ καλῶς θεραπεύεται.

ΚΕΦΑΛ. ΡϚ'.

Πῶς (a) σὺν ἀκριβείᾳ τὸν ὀμφαλὸν (b) διατυπῶμεν.

Βοῦλλαν μολυβδίνην πρὸς ὁμοίωσιν (c) μελιαρίου ποιοῦντες ἐπιτίθεμεν (d)· ἥτις δυνηθῇ αὐτὸν τῷ ἰδίῳ βάρει (e) κατάκυκλον ποιεῖν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΖ'.

Πόσῳ χρόνῳ φασκιωτέον τὸ νήπιον;

Παρὰ μὲν τισὶ ἐπὶ ἡμέρας μ'. παρὰ δὲ (a) τισὶν ἄλλοις ἐπὶ ἡμέρας ξ'. παρ' ἡμῖν δὲ ἕως οὗ τῷ ὁλοκλήρῳ ἰδίῳ σώματι τὸ νήπιον ἐμπηχθῇ, καὶ στερεωθῇ· ὅπερ (b) συνεχέστερον συμβαίνειν εἴωθεν (c) αὐτοῖς τοῖς καλῷ χρώματι οὖσι γεγεννημένοις· καὶ βραδύτερον τοῖς ἐν ἀῤῥωστίᾳ (d) οὖσιν· (οὐχ) ὁμοῦ (δὲ) πάσας τὰς φασκίας λύομεν, ἀλλὰ μερικῶς κατ' ὀλίγον· εἰ γὰρ καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν σῶμα γυμνώσωμεν τῇ (e) κενότητι πατάσσεται, καὶ καχεκτεῖ.

ΚΕΦΑΛ. ΡΗ'.

Ὁποῖα μέρη πρῶτον λύομεν τοῦ νηπίου;

Τὰς χεῖρας· ἀλλὰ μὴν καὶ παρερχομένων τινῶν ἡμερῶν καὶ τοὺς πόδας· καὶ γὰρ ἐξ αὐτῆς τῆς χει-

χειρῶν πρῶτον τὴν δεξιὰν, ἐκβάλλομεν, ἵνα μετὰ τὸ λυθῆναι τῇ ἰδίᾳ κινήσει γυμναθήτω· καὶ μετὰ ταῦτα τὴν ἀριςερὰν αὐτοῦ χεῖρα ἐκβαλοῦμεν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΘ'.

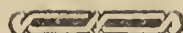
(α) Πότε πρῶτον ἐν τῷ βαλανείῳ τὸ νήπιον () λέεσθαι ὀφείλει;

Ἡνίκα μετὰ τὴν λύσιν πασῶν τῶν φασκίων μᾶλλον ςερεωθῇ ἡ διάθεσις.

ΚΕΦΑΛ. ΡΙ'.

Ὁπότε καὶ πῶς πρὸς τὸ καθίσαι, ὀρθῶς (α) ὀφείλει καθιδρυνθῆναι τὸ νήπιον;

Ἡνίκα (b) περιπατήσῃ (c) καὶ πρὸς τὸ καθέζεσθαι (d) ἑαυτῇ συνεχέςερον ἐθίζουσα· οὕτως ὡς πέριξ ςρώμναις αὐτὸ κατασκεπάσῃς, καὶ ἐνειλίσῃς, ὅπως διακρατεῖν ἑαυτὸν δυνηθῇ, οὕτως ἵνα μὴ ἐπιπολὺ πρότερον καθίσῃ.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΙΑ'.

Πῶς διδακτέον τὸ βρέφος περιπατεῖν;

(a) Μεταξὺ τῆς τεσσάρων· ἀποῤῥιφθέντων ἐνώπιον αὐτοῦ τινῶν πραγμάτων, εἰς ἃ ἐπελθεῖν ἐπιθυμήσει, καὶ γυμναζέσθω.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΙΒ'.

(α) Πότε εἰς τὸ περιπατεῖν διδακτέον τὸ νήπιον;

Ἡνίκα ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν πληρώσει, ὅπως τοίνυν ςῆναι δυνηθῆ, ἀνορθωτέον πρῶτον εἰς τὸ τεῖχος· ἢ ἐν δίφρῳ, ἐν ᾧ (b) πόδας τροχοὺς χῆ (c) ἢ τιθέσθω, ἵνα τῷ ὀλισθήματι αὐτοῦ ἐθήσει βήματα ποιεῖν, καὶ περιπατεῖν.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΙΓ'.

Πότε τὸ βρέφος (α) ἀποκοπτέον ἀπὸ τοῦ γάλακτος;

Μετὰ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, ἢ πληρωθέντων τῆς δύο ἐνιαυτῆς (b) τοῖς ὀδοῦσιν ἤδη περιοσότερον ςερεοῖς (c) οὖσιν, οἵτινες δυνήσονται ὅλην τὴν ςερεὰν τροφὴν (οὐ μόνον) διαιρεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐπιμελῶς αὐτὴν κατεσθίειν.

ΚΕΦ'.

ΚΕΦΑΛ. ΡΙΔ'.

Ὁποία διδαχῇ τὸ βρέφος ἀπὸ τῦ γάλακτος χωρίζομεν;

Πρὸ (a) ὀλίγας ἡμέρας (b) ἀρξάμενοι κατ' ὀλίγον τὰς τροφὰς προςιθέναι, καὶ ἀραιῶς πρὸς τον μαθὸν πλησιάζειν (c) καὶ ὅτως δὶ ὅλᴕ ἐχάτως τὸ γάλα ἀπαρνήσασθαι. Ἐκεῖνοι δὲ οἱ τὰ ὄντα πικρὰ τοῖς μαθοῖς ἐπιχρίειν εἰώθασιν, ἡμῖν οὐκ ἀρέσκουσιν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΙΕ'.

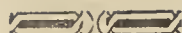
Ποίαν πρῶτον τροφὴν τῷ βρέφει δοῦναι ὀφείλομεν;

(a) Ψυχίας εἰς μελίκρατον, ἢ εἰς κόνδιτον, ἢ ἐν γάλακτι (b) βεβρεγμένας, ἢ χυλὸν χονδρᴕ̃, ἢ προσφάγια πυρᴕ̃.

ΚΕΦΑΛ. ΡΙϚ'.

Ποῖον δὲ πόμα δώσομεν;

Ἐνιότε οἶνον, ὕδωρ πολλάκις εἰς ἀγγεῖον ὑέλινον εἰς ὁμοιότητα ῥόγος πεπλασμένον, ἢ τετρημένον· ὅπερ οἱ ἄγροικοι σαφυλίδα προσαγορεύουσιν, ἢ πατζουνάριον.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΡΙΖ΄.

Πότε τὸ νήπιον ἄρχεται ὀδοντοφύειν;

(a) Πρῶτον μὲν ἀπὸ τ̃ ἑβδόμȣ μηνὸς φύειν ἄρχονται (οἱ ὀδόντες) ἀλλ' ȣ πᾶσιν ἐπίσης.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΡΙΗ΄.

Ποῖα εἰσὶ σημεῖα πότε τὸ νήπιον ὀδοντοφύειν ἄρχεται;

Εἰς τὰ ὅλα αὐτȣ̃ κνησμονὴ ἔςαι, ζέσις δὲ ἐκ τῆς σιαγόνων, καὶ ἐν τῷ τραχήλῳ τῶν νεύρων ὀδύνη· ὅθεν συνεχέςερον αἱματώδης χυμὸς διὰ τ̃ ςόματος, ἢ ἐκ τῶν (a) ὤτων ἐξελθεῖν εἴωθε.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΡΙΘ΄.

Ποίοις πράγμασι χρηςέον, ἵνα μὴ σὺν ὀδύνῃ, καὶ ςρόφῳ τὰς ὀδόντας ἐκβάλλωσι τὰ νήπια;

Α'πὸ τ̃ πέμπτȣ μηνὸς (μετ') ἐλαίȣ γλυκέως, καὶ ςέατος προσφάτȣ ἀλεκτορίδος, (καὶ ἐγκεφάλȣ) τῶν λαγωῶν τὰ ὅλα αὐτῶν συνεχέςερον ἀνατρίβειν· ὑςάτως δὲ μετρίως ἀφεψημένῳ μέλιτι ἐπιχρίσεις· ἡνίκα ἡ ζέσις δεινὴ, πυρίαις καὶ καταπλάσμασι χράσθω, ἕως ἵνα ἡ τροφὸς αὐ-

τȣ̃

τοῦ οἶνον μὴ πινέτω, καὶ τροφὴν ὀλίγην λαμβανέτω.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΚ'.

Πρὸς ζέσιν τῶν φαρύγγων τῶν νηπίων ποίοις πράγμασι χρώμεθα;

Δηλαδὴ πᾶσι τοῖς χαλᾶν δυναμένοις, ἅπερ ἐστὶ μέλι ὀλίγον ἀφεψημένον, μελίκρατον, καὶ χυλὸς πτισάνης, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια· ἅπερ μὲν τοῦ στόματος, καὶ τῆς γλώσσης (a) ἑλκώσεις κουφότατα ἐστίν· ὅμως συνεχέστερον (b) μέλιτος ἀπαξωκαλῶς (c) ἐπιχρισθῇ, σὺν τῇ κοιλίᾳ τῆς χελιδόνων λελειωμένη, καὶ ὀλιγίστου ἀφεψήματος μεμιγμένη, καὶ εἰσάγεται τοῖς φάρυγξι. Εἰ δὲ ἐπαυξήσει σὺν ξηρότητι, καταπλάσματι χρώμεθα· εἰ δὲ σὺν πλεονεξίᾳ τῶν χυμῶν αὐξήσει, ἐκείνοις τοῖς πράγμασι χρώμεθα τοῖς δυναμένοις ἐπέχειν, τουτέστι λέπια ῥοῶν, καὶ φακὰς λελειωμένας σὺν μέλιτι ἐπιτίθεμεν· τὰ δὲ ἔνδον ὄντα ἕλκη διὰ τῆς (d) ἀνθηρᾶς θεραπεύομεν, ἢ ἄνθει ῥόδου (e) τοσοῦτον μόνον, ἢ μετὰ (f) κυπέρεως χρώμεθα, καθάπερ γε εἴς τινα τῶν ῥευμάτων ἤδη τεθείκαμεν· καὶ τῷ (g) διὰ μόρων, καὶ τῷ (h) διὰ κωδίων, καὶ χυλῷ τοίνυν ἀρνογλώσσου σὺν μέλιτι ἀφεψημένῳ.

ΚΕΦΑΛ. ΡΚΑ'.

Πρὸς (α) κνησμονὴν, ἐξανθήματα, καὶ φλυκτίδας τὶ δεῖ ποιεῖν;

Πυρίαις ὕδατος θερμȣ̃, καὶ (b) ἐπαλειφαῖς ἐλαίῃ, ἔνθα ὀλίγος κηρὸς λελυμένος ἐςι (c). Εἰ δὲ ἐξανθήματα (καὶ) φλυκτίδες σὺν ὑγροῖς ἕλκεσιν ἐξέλθοιεν, χρώμεθα ἐκείνοις τοῖς ἐπέχειν καὶ ἀναξηραίνειν δυναμένοις· μετὰ δὲ τὸ βαλανεῖον περιχέοντες ὕδωρ θερμὸν, ἐν ᾧ εἰσὶν ἀφεψημένα ῥόδα (d) χοῖνος, ἀγριοσυκάμινα, μύρτη, καὶ ῥοᾶς λέπια· τοῖς καταπλάσμασι τοίνυν προσμίγνυμεν φύλλα ἀρνογλώσσȣ, ἐντύβων, ἀνδράχνης, ςαφυλῆς ὀμφακίνης· ἐπιχρίομεν τοίνυν ἐλαίῳ ῥοδίνῳ, ἢ μυρτίνῳ σὺν ψιμμυθίῳ, καὶ λιθαργύρῳ, καὶ ςυπτηρίᾳ χιςῇ.

ΚΕΦΑΛ. ΡΚΒ'.

(α) Πῶς ἦχον ὤτων καὶ τρισμὸν ὀδόντων θεραπευτέον;

Ἦχον ὤτων, καὶ ςόματος ψόφον οἵτινες ἀπὸ χυμȣ̃ συμβαίνȣσιν ȣ̃τως θεραπευτέον· δηλαδὴ μελίκρατον σὺν ὀλίγῳ μέλιτι ἀφεψημένον συνεχῶς τῷ νηπίῳ δώσομεν.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΚΓ'.

(α) Πρὸς βήχιον αὐτῷ τὶ δώσομεν;

Ἔκλειγμα δηλαδὴ, ὅπερ συνίςαται . . . . (b) ἢ διαῤῥοίαν γαςρὸς ἰδικῶς ὅμως ἔχοντες καθάπερ ἐπὶ τῆς μήτρας ἀποπνιγμὸς, καὶ αἵματος ῥεῦσις· ἔξεσι ταῦτα γενικῶς ἐκείνοις τοῖς προειρημένοις συγγραφῆναι (c).

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΚΔ'.

Ποία εἰσὶ τὰ νοσήματα τῶν γυναικῶν, ἃ διὰ τὴν σφίγξιν γενέσθαι εἰώθασιν;

Ἐπίχεσις ἐμμήνων, ζέσις τῆς μήτρας, τάσις, οἴδημα (a) σκλήρωσις, καὶ τῆς μήτρας ἀποπνιγμός.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΚΕ'.

Ποία εἰσὶ τὰ διὰ τὴν ῥεῦσιν τȣ̃ σώματος εἰσφερόμενα;

(a) Εἴ τις ςραγγοειδῶς καθαίρεται· ȣ̓δὲ (b) νυῦ τρέχει· καὶ πρὸς τȣ́τοις τὶ διαφέρει, εἴτις καθόλȣ ȣ̓ καθαίρεται, ἐξ ἐκείνης τῆς μὴ καθαιρομένης δι' ἐπίχεσιν τῶν ἐμμήνων, ὅτι αὐταὶ αἱ αἱ-

αἰτίαι ἀῤῥωςίαν δεικνύντι· μὴ (c) καθαίρειν δὲ ᾗ τῇ φύσιν συντρέχειν εἴωθε.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΚϚ'.

(α) Περὶ ἐπισχέσεως τῶν ἐμμήνων.

Περὶ ἐπισχέσεως τῶν ἐκμήνων, ἢ ὁσάκις ςραγγοειδῶς, καὶ σὺν ὀδύνῃ καθαίρονται φαμὲν ὅτω· πολλαὶ εἰσὶν αἱ αἰτίαι, αἵτινες μὴ καθαίρεσθαι τὰς γυναῖκας ποιῦσιν· ἀλλὰ πρῶτον μὲν εἰσὶ τινὲς, αἱ μηδεμίαν ἀῤῥωςίαν ἔχυσαι, φυσικῶς ὀ καθαίρονται. Αἱ δὲ τῇ ἡλικίᾳ ἐμποδιζόμεναι, τυτέςιν αἱ γραῖς καὶ αἱ κόραι· ἀλλαι δὲ γυμνασίᾳ φωνῆς, τῦ αἵματος τὴν κάθαρσιν καταναλίσκυσι, τυτέςιν αἱ ἄδυσαι, καὶ ἀνδρικὸν σῶμα ἔχυσαι· ὅλον γὰρ τὸ αἷμα τῆς καθάρσεως τοῖς γυμνασίοις καταναλίσκυσι, καὶ εἰς τὸ σῶμα μεταπέμπυσι, καὶ ὐδὲν ἀπομένει, ἵνα ἡ (b) μήτρα διὰ τὴν κάθαρσιν λάβῃ, καὶ διατηρήσῃ, καὶ πληρωθέντος τῦ μηνὸς τὴν κάθαρσιν ἀντιπαριςᾷ.

Ἄλλαι δὲ εἰσὶν (c) αἱ ἀῤῥωςίαι τινὶ τῶν μερῶν, ἢ ὅλυ τῦ σώματος ὀ καθαίρονται· ὅλυ μὲν τῦ σώματος, ὡς αἱ λεπταὶ καὶ συντηκτικαὶ καὶ αἱ πολυ πιμελώδεις- ἢ παχεῖαι (d)· τῷ δὲ (e) μορίων ἐμποδίζονται, ὡς ὅτε τὸ ςόμα τῆς μήτρας ἐνίοτε κεκλεισμένον, ἢ τυλώδες χῶσιν, ἢ συμβαίνον ἕλκος μώλωπας ἄγεται. Ταύτας

τοί-

τοίνυν τὰς προειρημένας αἰτίας καταλαμβάνομεν τούτοις τοῖς σημείοις. Εἰ γὰρ φυσικῶς καθόλου μὴ καθαίρεται ἡ γυνὴ, ὑγιὴς καὶ ἄνευ τινὸς μομφῆς τοῦ σώματος καὶ τῆς μήτρας ζῶσα αὐτὴ, οὐδέποτε ἂν εἴη κεκαθαρμένη· αἱ δὲ τῇ ἡλικίᾳ μὴ (f) καθαίρονται, αἱ γραῦς καὶ αἱ κοραὶ, ἡνίκα ἐπηρωτηθῶσι τὰ ἴδια ἔτη ἁπλῶς ὁμολογεῖν δύνανται (g)· τὴν ἀρρωστίαν ὅλου τοῦ σώματος τοῦ ἰδίου και παρὰ τοῖς ἰατροῖς ὁρῶνται. Εἰ δὲ ἡ μήτρα χρῄη τοπικὸν ἐμποδισμὸν, παρὰ τῆς μαίας ἐπισκοπήσεις, ἵνα εὑρίσκηται· ὅτι ἐκείνη ἡ κάθαρσις, ἥτις ἀεὶ ἦν, ἐξ αὐτοῦ τοῦ νοσήματος συμβαίνει μὴ καθαίρεσθαι· ἐκείνας τοίνυν, αἵτινες φυσικῶς, ἢ τῇ ἡλικίᾳ μὴ καθαίρονται, παντελῶς οὐ θεραπεύειν, μήπως κατὰ τὴν φύσιν ποιήσομεν ἐναντίον· καὶ οὔτε ἐκείνην, ἡ γυμνασίοις, ἢ ᾠδῇ οὐ καθαίρεται· ἐκείναις δὲ, αἱ σὺν ἀρρωστήματι οὐ καθαίρονται, ἁρμοδίως τὴν ἐπιμέλειαν τῶν παθῶν αὐτῶν παρέχομεν. Εἰ γὰρ ὁ ὑμὴν κεκλεισμένος εἴη, τὸ στόμα ἀνοίγομεν. Εἰ δέ τις ἐκεῖ αἰτία ἄλλη εἴη, ἡ εὑρεθεῖσα ἀρθήσεται· τὴν διαστροφὴν τοίνυν διορθωσόμεθα· ἡ ζέσις λυθήσεται, εἰς ὅσον δύναται (h) κατεχέσθω. Τὰς δὲ κεκμηκυίας, καὶ λεπτὰς (i) ἀναβάσεις· τὰς δὲ πολὺ πιμελώδεις, καὶ παχείας ἀπολεπτυνεῖς· τούτων πάντων τῶν προειρημένων τὰ νοσήματα, καὶ τὰ σημεῖα, καὶ τὰς θεραπείας ἐν

τοῖς ἐπακολέθοις ἰδικῶς τεθειμένα εὑρήσεις, ὅ-
θεν θεραπεύειν δυνήσῃ· και ὅπερ πρῶτον ἐςὶν
ἐπίσχεσις τῶν ἐμμήνων ἀπὸ ταύτης τὴν ἀρχὴν
λαμβάνωμεν (k)· ἡ σφίγξις τοίνυν καὶ ἡ ζέσις
ἐν τῇ μήτρᾳ γενομένη ἐνίοτε ἐπέχονται τὰ ἔμ-
μηνα· ἐνίοτε σὺν ὀδύνῃ (ςραγγοειδῶς) φέρονται·
σημεῖα δὲ συμβαίνεσι (l) τοιαῦτα. Τάσις καὶ
ὀδύνη ὀσφύων, καὶ ἐπὶ τὸν κτένα, καὶ ἐν τῷ
βυβῶνι· τῆς κεφαλῆς τοίνυν ὀδύνη, και τε αὐ-
χένος, καὶ αἱ βάσεις τῶν ὀφθαλμῶν συνεςαλ-
μέναι εἰσὶ συνεχέςερον· καὶ ἀνορεξία αὐταῖς
ςυμβαίνει, ἦχος ὠτῶν, ζέσις σὺν ἐρεύθῳ τε χα-
ρακτῆρος, τῶν μαςῶν τοίνυν (m) τὴν φλεγμο-
νὴν, καὶ τῶν μερῶν δὲ τῶν γυναικείων ξηρότης·
ἅπερ πάντα συντρέχεσι ταῖς ἡμέραις τῆς καθάρ-
σεως· ὅτως δὲ μετὰ τῶν προειρημένων σημείων
τῇ γυναικὶ ἐλθεῖν ἄρξηται, καὶ ὀδύναι συντρέ-
χεσι· ἀνακλιντέα ὅν ἐν τῷ κοιτῶνι μετρίως θερ-
μῷ καὶ φωτεινῷ, ἐςρωμμένῳ δηλαδὴ μαλακῶς·
σκεπαςέα ςρώμναις καιναῖς καὶ τριχώδεσιν· ὅτως
ἐπὶ δύο ἡμέρας μηδὲν λάβοι. Τὲς δὲ τόπες ἐκεί-
νες εἰς ὃς ὀδύνην, καὶ τάσιν, καὶ βαρυτῆτα ἔχε-
σι, πάσαις πυρίαις ἢ ῥάκεσι θερμοῖς πυριαθή-
τωσαν· καὶ γὰρ καὶ κύςις ἔλαιον θερμὸν ἔχεσα,
καὶ μὴ πλήρης καλῶς τοῖς μέρεσιν αὐτῆς ἐπιτί-
θεται· μετὰ δὲ τὴν πυρίαν ῥάκεσι καθαροῖς ἐ-
λαίῳ βραχεῖσι καὶ ἐκθλιβεῖσιν ὅλες τὲς τόπες
σκε-

σκεπάσωσι· κεταπλάσμασι τοίνυν μελίκρατον ἑψημένον καταπλάσομεν, καὶ (n) ἐπερχομένης τῆς τρίτης ἡμέρας ἐλαίῳ ἁπλῷ ἐπαλειφομένη, καὶ ὕδατι θερμῷ πυριασθείσῃ τροφὴν ἁπλὴν καὶ θερμὴν δώσομεν· ἡνίκα δὲ αἱ προῤῥηθεῖσαι αἰτίαι αὐξήσωσι (o) καὶ ὀδύνη εἴη πλέον, τῇ δευτέρᾳ ἢ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ φλεβοτόμῳ μᾶλλον αὐτὴν θεραπεύσομεν, καὶ ἡνίκα ἑαυτὴν ἡ γυνὴ μετὰ τὴν φλεβοτομίαν ἀνακτήσηται, σὺν ἐλαίῳ γλυκεῖ, καὶ ὕδατι θερμῷ, ἢ ἀναληπτικοῖς σπέρμασι λινȣ̃, τήλεως καὶ ῥαφάνων (p) ȣ̃τως, ὡς ὅταν ἐκεῖσε ἐγκαθίσει (q) τοῖς αὐτοῖς χυλοῖς, τοῖς ἐνδοτέροις μέρεσι καταλάβωσι· καὶ ἡνίκα τὸ ἐγκάθισμα πέψῃ, πυριασθεῖσα καὶ ἐπαλειφθεῖσα ποιήσεις τροφὴν ἁπλῆν λάβοι, τȣτέςιν ᾠὰ ῥυτὰ, ἄρτον καὶ ὕδωρ· καὶ προσφάγια μαλακὰ καὶ ὕδωρ θερμὸν πινέτω, καὶ μετὰ τὴν θάλψιν κοιμηθήτω (r) ὅπως δὲ αὐτȣ̃ ἐπιπολὺ, ἕως εἰς μείωσιν τῆς ἀῤῥωςίας καθ' ἡμέραν θεραπευθῇ (s), ἢ αἱ δυνάμεις αὐτῆς ἐπιτρέψοιεν, ἡμέραν ἐξ ἡμέραν τροφὴν λαμβανέτω· τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν φλεβοτομίαν (t) ἐπιθεῖναι σικύαν ὀφείλομεν, ἐν τῇ ἐπισημασίᾳ μὲν τῆς ὀδύνης, καὶ εἰς τὴν ἀκμὴν (v) δὲ τȣ̃ νοσήματος· εἰς ἄφεσιν μὲν τῆς ὀδύνης μετὰ καταχάσεως αὐτὴν ἐπιπληρώσομεν, ἐπὶ τὸν κτένα δηλαδὴ, καὶ τοῖς ὑποχονδρίοις (x)· ἐπιμενȣσαν δὲ ἔτι τὴν ὀδύνην τοῖς αὐτοῖς τόποις βδέλλας

κα-

καλῶς ἐπιτίθεμεν· εἰ δὲ ὀλίγον αἷμα ἐξενέγκαν, σικύας ἐκεῖσε τίθεμεν, καὶ οὕτως αἷμα καταπαύομεν· ταῖς δὲ τρώγλαις τῶν βδέλλων, κηρωτὴν ἐπιτίθεμεν· καὶ εἰ χρεία εἴη, πάλιν τοῖς εἰρημένοις πράγμασι καταπλάττομεν, καὶ σπόγγοις ἔν τισι τῶν χυλῶν βεβαμμένοις αὐτοῦ τόπους πυριάζομεν· καὶ τὸ ἔλαιον γλυκὺ, καὶ θερμὸν πλῆρες τὸ ὀξύβαφον ἐπιβάλλομεν· χρώμεθα τοίνυν πεσσοῖς ἁπλοῖσιν, ἐξ ὧν ὅπερ ἐξ ἐλαίου γλυκέως καὶ θερμοῦ συνίσαται, ὅπως ἐμβεβαμμένον ἐκεῖσε τὸ ἔριον τεθῇ· ἐνίοτε δὲ τήλεως καὶ μαλάχης αὐτῷ προσμίγνυμεν· μετὰ (y) ταῦτα δὲ τούτους τοὺς παρηγορικοὺς, ἀλλὰ μὴν ταύτῃ τῇ διδασκαλίᾳ σκευάζονται (z)· τῆλιν ἐπιμελῶς λελειωμένην εἰσαγέσθω, ἵνα τοίνυν τοσοῦτον τοῦ λινοσπέρμου δέξηται· καὶ ῥίζας ἀλθαίας τῆς πόας, ἔπειτα ἐπιβληθέντος τοῦ ὕδατος ἀφεψηθῇ· ἡνίκα δὲ παχὺς γενόμενος εἴη ὁ χυλὸς, στέαρ χήνειον ἢ ἀλεκτορίδων ἐκεῖσε βληθὲν, καὶ (aa) ἀναβληθὲν μετὰ πτερῶν ἀναδευθῶσι, καὶ οὕτως ὁ χυλὸς προσμιχθήτω· ἀλλὰ σὺν τῷ μεγίστῳ χυλῷ καὶ φοίνικος λιπαροὺς κλάδους ἑψῆσαι, οὕτως ὡς ὅταν ὑγροὶ γένωνται (bb) ἀφαιρεθέντες τούτων ὁ φλοιοὶ (cc) ὥσπερ ἐκτὸς ἔχουσι (dd) λειωθείτω· καὶ οὕτως (ee) τοῖς χυλοῖς μιχθήτωσαν· καὶ μελιλωτὸν δὲ καλῶς κεκομμένον καὶ σεσησμένον συνεχέστερον ἐκεῖσε προσμίγνυ-

γνυ-

γυμνὸν, ἢ (ff) ῥάκος δεδεμένον ἀφεψῶμεν, καὶ τοὺς τοὺς φοίνικας ἐκεῖ ἐκζέσομεν· καὶ τοὺς ἀκρέμονας αὐτῶν ἐκεῖσε συγκόπτομεν· ταύτῃ τοίνυν τῇ ἐπιμελείᾳ, ἡνίκα τὸ νόσημα εἰς τὸ βέλτιον προκόψῃ· ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν ὀχήματι καθίζομεν αὐτὰς, καὶ (gg) διακινεῖν κελεύομεν· γεγονυίας δὲ τῆς ἐλαττώσεως, ἡ κάθαρσις ἑαυτὴν δεικνύειν εἴωθε· μετὰ δὲ τὸ παρεληλυθὸς ἀπενεκτέα ἐστὶ τῷ βαλανείῳ, καὶ τῇ ποικίλῃ τροφῇ, διακινήσει (hh) δὲ, γυμνασίοις καὶ ἀνατριβαῖς, πρῶτον ὅλου τοῦ σώματος, δεύτερον τοίνυν καὶ αὐτῆς τῆς μήτρας, ἥτις ὀφείλει χρῆσθαι ταύτῃ τῇ διδασκαλίᾳ, ὅπως ἐκόταν εἰς τὰ ἐγκαθίσματα (ii) καθίσῃ, ἢ ἐν βαλανείῳ κατέλθῃ ἐκεῖσε, τὴν γυναῖκα μετὰ (kk) σπόγγων ἢ ἐρίου ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ εἰς τοὺς κάτω τόπους τῆς μήτρας ἄνευ ἐνοχλήσεως ἀνατρίψουσιν οὕτως, ὅπως καθ' ἡμέραν τῆς αὐτῆς (ll) ἀνατριβῆς αὔξησιν ποιήσωσιν· μετὰ δὲ (mm) ἐγκαθίσματα (nn) τοῦ βαλανείου (oo) κηρωτὴν (pp) καὶ τὴν ἐξ ἐλαίου σουσίνου, ἢ σαμψυχίνου γίνεται αὐτὰ τὰ μέρη ἐπιχρίσουσι, καὶ ἔνδον εἰς τὸ στόμα (qq) ἐπιθήσει· ἡνίκα δὲ πλέον προκόψῃ, καὶ ἐκ τῶν ἔξωθεν πεσσῶν χρῆσθαι δυνάμεθα (rr) ἅτινα δέχονται κηρὸν, τερεβινθίνην, στέαρ ταύρειον, μυελὸν ἐλάφου, καὶ κυπρινέλαιον· καὶ μάλαγμα τὸ διάχυλων λελυμένον ποιήσεις πεσσὸν ἄριστον· καὶ ἄκοπον τὸ διὰ

σαμ-

σαμψύχυ καλῶς τίθεται· καὶ ἐσχάτως (ss) λίβανον τὸ μεῖζον· οὕτως μέντοι, ὡς εἰ ταῦτα ἐλάττονα καθαρσιν δὲ ὁλοκλήρυ ποιήσειαν, ἐσχάτως δὲ ἐλαίυ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀγγείοις ποιήσεις (tt) ἢ ὅπερ ἐστὶν ἀληθέστερον τῷ (vv) κατέωνι θεραπεύσομεν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΚΖ'.

Περὶ ζέσεως τῆς μήτρας.

Τὴν τῆς μήτρας ζέσιν πολλαὶ αἰτίαι ποιοῦσιν· ἐνίοτε γὰρ (a) ἀποψυχεῖν αὐτὴν τὴν ψύξιν· ἐνίοτε εἰσδύνει σὺν προπετεῖ καμάτῳ, ἢ συνεχεῖ ἐκτρώσει γεννᾶται· ἢ εἰ ἐξ ἀπείρυ μαίας κακῶς εἴη μαιευθεῖσα, καὶ ἔσαι ἡ πᾶσα αὐτῆς μήτρα ἐν ζέσει, ἢ τινα τῶν μερῶν αὐτῆς· ὁσάκις δὲ πᾶσα ἡ μήτρα εἴη ἐν ζέσει, ὀδύνη αὐτῆς συντρέχει σὺν σκληρίᾳ καὶ ξηρότητι καὶ ζέσει. Βαρύτης τοίνυν τῶν ὀσφύων, καὶ τῶν αὐτῆς γειτνιαζόντων μορίων, καὶ τῶν βυβώνων· ἀλλὰ καί τινα ἔμφραξιν τῦ σώματος, καὶ νύγματα ἑαυταῖς αἰσθάνονται τῦ σώματος· τοίνυν (b) καὶ τῶν βυβώνων ψύξις συμβαίνει· ὁ σφυγμὸς δὲ πυκνὸς καὶ μικρὸς εὑρίσκεται, ὁ σόμαχος κεκακωμένος, ἐνίοτε σὺν θλίψει τῦ θώρακος· καὶ ἡνίκα εἰς τὸ χεῖρον μετέλθοι, λυγμὸς αὐτῇ συντρέχει, καὶ ὀδύνη τῦ αὐχένος, καὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ μάλισα κατὰ

τὰς

τὰς ῥίζας· ϗ γὰρ τὸ ἦρον συνεχέςερον συντρέχει, ϗ ὁ κόπρος ἐμποδίζεται· ϗ αὐτοὶ οἱ τόποι μεγάλοι γίνονται, ϗ ἐκτέτανται σὺν ὀξέσι πυρετοῖς, ϗ παρακρυσμῷ τῆς διανοίας ϗ σπασμῷ· ὁσάκις δὲ τὸ ςόμα αὐτᾶς (c) ἀνέωκται (d), τὸν δάκτυλον ἡ μαῖα εἰσβάλλει, εὑρίσκει τῷ κεκλεισμένῳ καταλαβεῖν· συμβαίνει δὲ ἵνα βῆβων αὐτῇ γεννηθῇ, ϗ ἐπὶ τὸν κτένα (e) πᾶσι χῇ. Ὁσάκις δὲ ἐν τῷ τραχήλῳ τῆς μήτρας εἰς τὴν διακόσμησιν, ϗ εἰς τὸ ςόμα αὐτῆς οἴδημα σὺν ζέσει εὑρίσκεται, ὅτως (f) ὡς ἡ γαςὴρ τῆς γυναικὸς συναίσθησιν χῇ τῆς ὀδύνης, ϗ ἐμποδισθῇ πρὸς τὸ περιπατεῖν, ἐπίχεσις τοίνυν τῦ ἦρυ, ἢ τῦ κόπρυ, ἢ τῶν ἑκατέρων γε πραγμάτων γίγνοιτο· (g) εἰ μέντοι ἐνίοτε τὸ μέρος, ὅπυ τὸ κῶλον κεῖται, ϗ ἐνίοτε αὐτὸ τὸ ἀνώτερον, ὥτινι ἐπίκειται ἡ κύςις· ἐνίοτε γὰρ ὁ τράχηλος αὐτῆς (h) τῇ διακοσμήσει, ϗ ἐκεῖθεν τῦ περιπατεῖν ἐμποδίζονται· ἀλλ' (i) ἐν ταῖς βάσεσιν αὐτῆς, αἵτινες δακτύλιον λέγονται χοίῃ, ἐντεῦθεν ἔξωθεν ὀδύνη ϗ οἴδημα ἔςαι, ϗ ὁ κόπρος, ἐμποδισθῇ· εἰ δὲ ἐν ταῖς πλευραῖς χοίῃ, ϗ ἐκεῖ μὲν φλεγμονὴν εὑρήσεις ϗ ὀδύνην· εἰ δὲ ἐν τῷ βάθει τῆς μήτρας, ἀδιάλειπτος ἐςὶν ἡ ὀδύνη, ϗ ἡ τάσις ϗ βάρος ἐν αὐτῷ τῷ ὀμφαλῷ ἔςαι· ϗ γὰρ συνεχέςερον (k) αὐτῶ τὸ ςόμα ἀνεςαλμένον ἔςαι, ϗ ἔνδον ἐπὶ τὸ ἀνώτερον ἀνάγεται, ἵνα παρὰ ταῖς μαίαις (l)

ἀνευκό-

ἄνευ κόπης, οὐδεμία αἰτία τῆς μήτρας (m) λέγεται εἶναι ἅπασα δὲ ἡ μήτρα ἐν ζέσει τέθειται. εἰς πάντα δὲ τὰ μέρη αὐτῆς τὰ προειρημένα συμβαίνουσι, ϗ πάντων τῶν πλησιαζόντων μερῶν σύστασις ἀποτελεῖται· αὐτῆς τοίνυν τῆς γαστρὸς τὸ δέρμα ἐν πλέονι οἰδήματι, (n) παραδίδοται, ϗ ἐνίοτε συμβαίνει ὅπως τῆς μήτρας τὴν αἰτίαν μὴ (o) ἔχουσαι, αὐτὸ μόνον τὸ δέρμα πάσχῃ, δι' ἣν αἰτίαν διαχωρίσαι οὐκ ἠβουλήθην, εἰ μέντοι μίᾳ ἐπιμελείᾳ ϗ ἑκάτερα τὰ πράγματα θεραπεύονται· ὅσον δὲ πρὸς τὴν θεραπείαν (p) μετῆλθεν, αὗται εἶναι δυνήσονται ἀναγκαῖαι, ἃς τετύχαμεν ὄπισθεν (q) ἐκεῖναι, ὡς τὰ ἔμμηνα οὐκ ἔρχονται, ἢ σὺν ὀδύνῃ καθαίρονται. Καὶ ταύτας τοίνυν κελεύομεν ἀνακλινθῆναι ἐν κοιτῶνι μετρίως φωτεινῷ, ϗ θερμῷ· ἡσυχίαν ἔχειν, ϗ οὕτως ἐπὶ δυσὶν ἡμέραις τροφὴν μὴ (r) λαμβανέτω· χερσὶ τοίνυν θερμαῖς τὰ ἄκρα αὐτῶν διακατατεθείτωσαν, ϗ ἐρίοις σκεπασθήτωσαν· ἀλλὰ μὴν ϗ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, εἰ ἡ ζέσις ἐπαυξηθῇ, φλεβοτομητέον, ϗ πρὸς τὰ ἐγκαθίσματα καθιδρυνθῆναι· καταπλάσματα τοίνυν ἐκ τῶν σπερμάτων προσθετέα· εἰ δὲ ἐπιμείνῃ ἡ ζέσις φλέβα ἐξ αὐτοῦ τοῦ τραχήλου καταχάσομεν, ϗ ταῖς βδέλλαις χρησόμεθα· σπόγγοις τοίνυν ἐν τοῖς ζέουσι χυλοῖς ἐμβεβαμμένοις ϗ (s) ἐκθλιβεῖσι πυριάζομεν· ϗ τῇ προειρημένῃ κηρωτῇ, ϗ

τοῖς

τοῖς πεσσοῖς χρώμεθα· καὶ συνδεδραμηκυίας πλήρους ἐλαττώσεως βαλανείῳ καὶ ποικίλῃ τροφῇ σὺν πόσει οἴνου ταύτας ἀναλαμβάνομεν· εἰ δὲ καὶ οἱ πυρετοὶ ταύτῃ τῇ ζέσει εἰσὶ συνεζευγμένοι, τούτους τοίνυν τῇ ἁρμοζούσῃ ἐπιμελείᾳ ἀνορθοῦμεν. (t) καθάπερ ἐν τῷ ὑπομνήματι τῶν πυρετῶν εὑρήσεις ἐκτεθειμένον· ἀποδοκιμάζομεν δὲ πάντα ἅπερ ἀρχαιότης κενὴ ὑπολήψει, ὥσπερ εἰς ζέσιν ἔθεσαν, τουτέστι χυλὸν σταφυλῆς ὄμφακος, ἢ ἔλαιον ῥόδινον, ἢ πηγάνου μεμιγμένου σὺν ἐρίοις οἰσυπήροις ἐπιτεθειμένοις, (u) ῥάκη τοίνυν σὺν φύλλοις σελίνου (x) λελειωμένα· ταῦτα (γὰρ) τῇ ἰδίᾳ δριμύτητι καὶ τὴν ζέσιν διπλασιάζουσι, καὶ τρέφουσι.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΚΗ'.

Περὶ σατυριάσεως.

Σατυρίασις καὶ τῶν ἀῤῥένων, καὶ τῶν θήλειων κοινὸν πάθος ἐστὶν, (a) ὅπερ συνεχέστερον (b) τοῖς ἀνθρώποις συμβαίνει· ἐκεῖθεν τὸ ὄνομα (c) ἡ σατυρίασις εἴληφεν (d) ὅπερ οἱ ἀρχαῖοι μῦθοι ἀκρατῶς (e) πρὸς ἀφροδισίαν γεγράφασι· τῶν δὲ γυναικῶν σατυρίασις ἐστὶ κνησμονὴ τῶν αἰδοίων μερῶν σὺν ὀδύνῃ, οὕτως (f) ὥστε (g) ἀναφερόντως τὰς ἰδίας χεῖρας ἐκεῖσε (h) βάλλουσι, σὺν ἀκορέστῳ ἀνδρῶν ἐφέσει, ἀποβαλοῦσαι δηλονότι πάσης αἰδοῦς τὴν εὐλάβειαν· εἰ μέντοι τοίνυν παρὰ

τῆς

τῆς μήτρας τὸ πάθος τῦτο συμβαίνει τὴν εὐλάβειαν αὐτῆς (i) αἴρυσι, καὶ ὅπως μὴ καταισχυνθῶσι, καὶ εἰς ὅσον ἂν ἐπιτρέπειν (k) αὐτὰς (l) ποιήσυσι· θεραπείαν δὲ τὴν αὐτὴν παρέχομεν, ἣν ἐν τῇ ἐπισχέσει, καὶ ζέσει τῆς μήτρας διετυπώσαμεν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΚΘʹ.

Περὶ ἀποπνίξεως τῆς μήτρας.

Ἡ τῆς μήτρας ἀπόπνιξις παρ᾽ Ἕλλησι πνιγμὸς λέγεται· ἐξ αὐτῆς (a) ἣν αἱ γυναῖκες παρὰ (b) πνιγαῖς ὀνόμασιν ἐκλήθησαν (c)· τῦτο δὲ ἐστιν ἐπίσχεσις τῦ πνεύματος σὺν πάσῃ ἠρεμίᾳ, τῆς μήτρας δηλονότι πρὸς τὸν θώρακα ἀνερχομένης· καὶ ταῖς γυναιξὶ γίνεται ἀπόπνιξις ὅτως (d) ὡς ἄνευ τεθνηκυίας πεσεῖν· γίνεται δὲ αὕτη ἡ νόσος ἐν τῇ συνεχεῖ ἐκτρώσει, ἢ (e) ἀώρῳ τόκῳ· ἀλλὰ μὴν καὶ χηρείᾳ μακρᾷ, ἐπισχέσει τε τῶν ἐμμηνων, καὶ φλεγμονῇ τῆς μήτρας· σημεῖα δὲ ταύταις συμβαίνυσι ταῦτα, (f) ὅτι (g) ἀνερχομένη ἄνω πρὸς τὸν θώρακα ἡ μήτρα ἔγκειται, καὶ πᾶσαν τὴν αἴσθησιν μετὰ ἀφωνίας ἀποβάλλυσι· τῶν ὀδόντων δὲ τοίνυν πηγνυμένων τρίζυσι, καὶ ἐνίοτε αὐταῖς αἱ χεῖρες, καὶ (h) οἱ πόδες (i) φλεγμαίνυσιν· ἐνίοτε εἰς τὸ ὄπισθεν κεῖται, καὶ τὰ ὑποχόνδρια (k) αὐταῖς οἰδίσκονται· καὶ αὐτὸς ὁ θώραξ

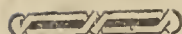
ραξ ἐπηρμένος γίνεται μέγας· αἱ φλέβες τοίνυν, αἱ ἐν τῷ μετώπῳ ἔσαι ὀγκωδέσεραι ὁρῶνται· ἱδρὼς τοίνυν ψυχρὸς ἐπὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὸν αὐχένα ἐνςάζει· σφυγμὸς δὲ ἐδεὶς εὑρίσκεται, ἢ σφόδρα βραχύτατος· καὶ ἐνίοτε ταχύτερον εἰς ἑαυτὰς επανέρχονται, καὶ ἐξανίςανται, καὶ ἅπερ ἔπαχον ἴσασιν, ἀλγῦσι τοίνυν τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν αὐχένα, ἐνίοτε καὶ ἀνοηταίνεσι· αὕτη ἡ νόσος διὰ τὴν ἀφωνίαν ὁμοία ἐςὶ τῷ σεληνιασμῷ καὶ ἀποπληξίᾳ, αἵτινες τῷ (l) ὀλισθήματι σιωπῶσι τῷ ληθαργικῷ, ἀλλὰ μὴν καὶ καταληπτικῷ· ἀφορίζονται δὲ ἀπ' αὐτῶν ἐξ αὐτῦ, διότι παρὰ τὰς σεληνιαζέσας, καὶ ἀποπληκτικὰς, καὶ αἵτινες ὡς ἕλμινθας ἔχεσι, τῆς μήτρας ἐδὲ τις αἰτία συνδεδράμηκε· καὶ αὐτὴ ἡ μήτρα ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ εὑρεθήσεται· παρ' ἐκείνας δὲ (m) τὸν ἴκτερον παχῦσας καὶ (n) ἐν ζέσει ἡ μήτρα, καὶ ἡνίκα ἄνω ἀνέλθῃ, τηνίκα πίπτεσι, καὶ ἐξ αὐτῦ λέγονται συμπίπτεσαι· (o) καὶ εἰς (p) τὸ τέλος μετὰ τὸν σπασμὸν σιελὸν πλέον ἐκπέμπεσι, καὶ σφυγμὸν μείζονα ἔχεσι, καὶ ἡνίκα εἰς ἑαυτὰς ἐπανέλθωσιν (q) ἥπατος ὀδύνης αἰσθάνονται. Αἱ τοίνυν ἀποπληκτικαὶ, καὶ αὗται μείζονα σφυγμὸν ἔχεσι, (r) ταῦτα εἰ ἐκφεύξωσι, παραλυτικαὶ γίνονται· αἱ (s) ἰκτερικαὶ δὲ ἢ (t) μακρὸν, ἢ βραχὺν καὶ πυκνόν· αἱ δὲ ληθαργικαὶ καὶ καταληπτικαὶ ἀπὸ τῶν (u)

 ἀναληπ-

ἀναληπτικῶν χωρίζονται, ὅτι ἀεὶ μετὰ πυρετῶν εἰσὶν· αἱ δὲ (v) ὑςερικαὶ ὅποτε· ἐκεῖναι δὲ, αἵτινες ἕλμινθας ἔχουσι, καὶ ἐν τοῖς ἐντέροις νύξεων αἰσθάνονται, καὶ σφυγμὸν τῶν ἑλμίνθων ἔχουσι, καὶ τὴν μήτραν ὑγιεινήν· καὶ αὐτὴ (x) τοῖς ὁμοίοις νοσήμασιν ἡ διαχώρησις τῶν (y) ἰκτερικῶν. Ὁ πνιγμὸς δὲ ἐςὶ πάθος, ὅπερ δὶ ἐπισχέσεως συμβαίνει (z) καὶ ἐνίοτε χρονιάς. Διὰ τοῦτο οὕτως καὶ τὰς θεραπείας διετυπώσαμεν, ἵνα ὁσάκις πρῶτον συμβαίνει, τοῖς παρηγορικοῖς (aa) δὲ θυνθείη, καὶ ἡνίκα ἀποςῆ, καὶ τῷ συνεχεῖ ὑποτροπιασμῷ ἡ διάθεσις εἴη χρονία, διὰ τῶν μετασυγκριτικῶν θεραπευθήσεται· ὅτε τοίνυν ἡ γυνὴ πέσῃ εἰς ἀῤῥώςημα, καθιδρυέσθω ἐν κοιτῶνι θερμῷ, καὶ λαμπρῷ οὕτως, ἵνα τὰς ςρωμνὰς πρὸς τὴν κεφαλὴν ὑψηλοτέρας χῇ, ὥσπερ ὀρθῶς καθεζομένη· ἀλλὰ (bb) τ' αὐτῆς ὀρθῶν ὄντων τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν· τῇ αὐτῇ μὲν ἀῤῥωςίᾳ ςραβῶσαι εἰώθασι, (cc) τὸν νοῦν αὐτῆς συνεχέςερον ἀλλοιῶσαι· οὕτως αὐτὴν ἐξανιςάναι, ὡς ἐπὶ τοῖς μέσοις μέρεσιν (dd) ἐπὶ πάσας (ee) θερμασίας μεταγάγῃς· καὶ ταῖς χερσὶ θερμαῖς ὅλα τὰ ἄκρα κελεύσεις διακρατεῖν· ἔπειτα ἐρίῳ ἐν ὕδατι θερμῷ βεβαμμένῳ τὸ πρόσωπον αὐτῆς πυριάζειν. Εἰ δὲ ἐπιπολὺ ἡ ἀφωνία ἐκείνη ἐπιμένῃ, καλῶς ἐπωφελήσεις καὶ σικύων κούφων

ἐπὶ

ἐπὶ τῷ κτένι, καὶ τοῖς βυβῶσιν ἐπιτιθεμένων· ἐρίοις τοίνυν καθαροῖς (ff) ὅλα τὰ ἄκρα ἐσκεπασμένα· ἀνοίγοντες ὅσονῦν τὸ σόμα αὐτῆς ὕδωρ θερμὸν ἐνςάζομεν· ἔπειτα καὶ μελίκρατον προσβαλεῖν, καὶ ἐν κρεμαςῷ κραββάτῳ αὐτὴν κατασείειν· ἡνίκα δὲ εἰς ἑαυτὴν ἐπανέλθη, εἰ ὑδεμία χαύνωσις αὐτῇ εἴη, ἡ, (gg) πρὸς ὀλίγον δίδοται τροφή, ἐμποδισθῇ, εὐθέως φλεβοτομεῖν, καὶ ἐγχυματισμοῖς ἐξ ἐλαίυ, καὶ ἐγκαθίσμασι χυλῶν θεραπευτέα· καὶ ἐπαλειφομένη τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, τροφὴν ἁπλὴν λαμβανέτω· ἢ ἕως ὗ (hh) ἐκκλίνῃ (ii) ἡ ἄλλη ἡμέρα τρεφέσθω τοῖς καθημερινοῖς, ὅμως καταπλάσμασι καὶ τῇ πυρίᾳ θεραπευθεῖσα σὺν τῇ ἐπιθέσει τῶν προειρημένων· γενομένης δὲ τ (kk) ἐγκλίσεως κηρωταῖς καὶ μαλάγμασιν ἁπλοῖς χρώμεθα· βαλανείῳ τοίνυν, καὶ ποικίλῃ τροφῇ, καὶ καλῷ οἴνῳ ἀναλαμβάνομεν. Εἰ δὲ συνεχέςερον συμβήσονται αἱ διαθέσεις, καὶ τὸ νόσημα χρόνιον εἴη τοῖς προειρημένοις μεθοδεύμασι χρώμεθα, βοιθήμασι, καὶ ἁρμοδίοις γυμνασίοις· τροφαῖς τοίνυν (ll) καὶ τὸν περίοδον τεταγμέναις, μετέπειτα δὲ τὰ μετασυγκριτικὰ προςιθέαμεν, ἅτινα συνίςανται ἐξ ἀλικῦ δρώπακος, ἢ τῶν (mm) συγκριτικῶν σικύων, παροπτήσεως, ἀνατριβῆς τῶν μερῶν, ἐπιπασμάτων δριμυτάτων, ἐγκαθισμάτων, καὶ σιναπισ-

μῶν· εἰ δὲ ταῦτα ἧττον ὠφελήσωσιν, ὑςάτως καὶ ἐλέβορον δώσομεν, κατατέμνοντες δηλαδὴ τῶν ῥιζῶν τὴν ἐπανάληψιν· ἔπειτα τοῖς πικροῖς χρῶ, ἀλλὰ μὴν καὶ ὕδασι θερμοῖς, ὧντινων πάντων τῶν προειρημένων ἡ χρῆσις ἁρμόζουσα ἐν τῷ ποιηματικῷ εἴδει τῆς μήτρας ἐςὶ διατετυπωμένη. Τῶν δὲ παλαιῶν ἰατρῶν τὴν πλάνην, οἵτινες πάντα τὰ δυσώδη εἴδη ταῖς ῥισὶν ἐπιτιθέασιν, ἀναιροῦμεν, τουτέςι τρίχας κεκαυμένας, καὶ ὄσφρησιν τῶν (nn) λίχνων· καςόριον τοίνυν, καὶ ῥητίνην ἐν ταῖς ῥισὶν ἐπέχριον, καὶ πάντων τῶν εἰδῶν ἐπέχριον τὰ κάκοδμα, (oo) καὶ ἄνω ἐκράτουν· καὶ πρὸς τὴν μήτραν (pp) ἔνδον τοὺς εὐόδμους πεσσοὺς σὺν νάρδῳ καὶ ςύρακι· (qq) οἵτινες διὰ τοῦτο τιθέασιν, ἵνα ἐκεῖνα τὰ κάκοδμα ἡ μήτρα φεύξῃ, καὶ πρὸς ταῦτα τὰ εὔοδμα κατέλθῃ· τινὲς δὲ ποικίλους ψόφους καὶ κυμβάλων καὶ τυμπάνων ἦχον παρεῖχον· τινὲς (rr) τὸ ἀκόλουθον (ss) πταρμικὸν (tt) ἔμπλησον τὴν κεφαλὴν, καὶ ταῖς ῥισὶ δριμύτατον ὄξος ἐμβρέχοντες (vv) τὰ ἀκέραια, ἅπερ καταλιπεῖν τεθελήκαμεν τοῖς ματαίοις ῥήμασι, καὶ μηδὲν προκόπτουσι, βαρὺς τοίνυν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν ἐμοὶ ἔδοξεν· (xx) ἤπερ τι ἐξ αὐτῶν γράφειν.

ΚΕΦ'.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΛ'.

Περὶ τῆς τάσεως τῆς μήτρας.

Ἡ τῆς μήτρας τάσις συμβαίνειν (a) εἴωθε (b) οἴδημα ὑπὸ τὸν ὀμφαλὸν ὅσον δεποτοῦν (c) σκληρῶδες, (d) ὀδύνης τοίνυν τῆς γαστρὸς καὶ τοῦ κόλπου· (e) σὺν αἰσθήσει δηλαδὴ τοῦ ἥπατος καὶ τοῦ στομάχου· τὸ οὖρον ἐμποδίζεται, καὶ ἀγρυπνίαι ἐπακολουθοῦσι, καὶ νύγματα συντρέχουσι· συνεχέστερον δὲ δεχομένης τῆς καθάρσεως ταῦτα συνδραμεῖν (f) εἰώθασιν, ὅτε, (g) καὶ τὸν δάκτυλον ἡ μαῖα εἰσβάλῃ εἰς τὸ στόμα, ἀνεῳγμένον αὐτὸ εὑρίσκει· τὴν αὐτὴν δὲ θεραπείαν παρέχομεν, ἣν πρὸς τὴν ζέσιν τῆς μήτρας τεθείκαμεν.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΛΑ'.

Περὶ οἰδήματος τῆς μήτρας.

Τὸ τῆς μήτρας οἴδημα συμβαίνει ἀπὸ ψύξεως, ἢ ἐκτρώσεως, ἢ ἐκ δυσχεροῦς τόκου, ἢ θρόμβου αἵματος, εἰς τὸ στόμα (a) ἐναπομείνοντος. Ὀγκοῦται ἡ μήτρα οὕτως (b) ὡς καὶ τὴν γαστέρα οἰδίσκεσθαι· τὸ δὲ οἴδημα τῇ θλίψει τῶν δακτύλων ἀφίσταται, καὶ εὐθέως (c) ἑαυτὴν συστέλλει, οὕτως ὡς εἴ τις τῇ χειρὶ αὐτὰ τὰ μέρη πατάξει, καθάπερ τύμπανον ἠχήσει· καὶ γὰρ ἐνίοτε μετὰ

νυγμά-

νυγμάτων, ϗ σφοδρὰς ἐμπνευματώσεως ὧδε κἀκεῖσε διατρέχει· τισὶν αὐτὸ τὸ οἴδημα ἐπιμένει· ἐνίοτε ἐσθ᾽ ὅτε ἑαυτὸ δεικνύει, ϗ ἐπαναίρεται (d) ἑαυτῷ τὸ οἴδημα· (e) θεραπείαν δὲ τούτου ταῦτα παρέχομεν, ἅπερ ἐν τῇ ἐπιχέσει, ϗ (f) επιζέσει τῆς μήτρας συνεχέστερον ἐδιδάξαμεν. Ὅμως οὕτως ὅπως ἡ μαῖα ἐπιμελῶς τὸν θρόμβον (g) εὑρήσει, ϗ ἄνευ σκύλμου (h) παραλύσῃ· ἡνίκα δὲ χρονία εἴη ἡ διάθεσις, τοῦτο τὸ οἴδημα διὰ τῶν μετασυγκριτικῶν πραγμάτων, ὡς ἐν τῇ ἀποπνίξει τῆς μήτρας ἐθήκαμεν, χρώμεθα θεραπεύοντες· ἔπειτα ἐπίθεμα τὸ διὰ σύκων λεγόμενον, ἢ τὸ διὰ σπερμάτων, ἢ τὸ (i) πλύαρχιον, ἢ τὸ διὰ δαφνίδων ἐπιτίθεμεν· ἐγκαθισματίζομεν δὲ αὐτὰς ἐν ὕδατι, ἐν ᾧ ἀφέψομεν σταφυλίνον, δαῦκον κρετικὸν, ϗ γλήχωνα· (k) ἀκριδίως ϗ ἀρτεμισίαν ἐκεῖσε προσμίγνυμεν, ϗ πρασίου δέσμιδα, ὑσσώπου ϗ δάφνης· ταῦτα πάντα ὅτε ἑψηθῶσιν, ἐξ αὐτῶν ἐγκάθισμα ποιοῦμεν· πεσσοὺς τοίνυν ὁμοίως (ἐκ) τῶν προειρημένων πραγμάτων σκευάζομεν, δηλονότι οἵτινες δέχονται πήγανον, νίτρον, γλήχωνα, χολὴν ταυρείαν, οὕτως ὡς ταῦτα πάντα ἑνωθῶσι, ϗ οὕτως πεσσὸν ποιήσομεν. ἔστι δὲ ϗ ἄλλος πεσσὸς, ὅστις δέχεται ἰσχάδων ἐπιμελῶς λελειωμένων, οὕτως (l) ὥστε τὸ σπέρμα αὐτῶν μὴ φανείη γο α΄. κυμίνου γο β΄. ἀφρονίτρου γο α΄. ὅλοι δὲ

δὲ οἱ δριμύτατοι πεσσοὶ ὅτε εἰς τὸ ἐρίον ὦσιν ἐμβεβρεγμένοι, εἰς ἔλαιον ἢ γάλα ὀφείλουσιν ἐμβάπτεσθαι, καὶ οὕτως (m) ἐπιτιθέσθαι· σικύας τοίνυν μετασυγκριτικὰς αὐτοῖς τοῖς μέρεσι καλῶς ἐπιτίθεμεν, καὶ ὧδε κἀκεῖσε ἕλκοντες βιαίως εἰσάγομεν· ὕδασι τοίνυν θερμοῖς χρᾶσθαι, ἐσχάτως δὲ καὶ ἐν τοῖς (n) ψυχροῖς κατιέναι ἐπιτρέπομεν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΛΒ'.

Περὶ φλεγμονῆς τῆς μήτρας.

Ἡνίκα ἡ μήτρα ἐν τῇ φλεγμονῇ ἐστι, ταῦτα τὰ σημεῖα συμβαίνουσι· (a) σκληρία ὑπὸ τὸν ὀμφαλὸν σὺν τινὶ ἐμπνευματώσει, (b) οὕτως, ἡνίκα τῷ δακτύλῳ (c) θλίψεται, (d) ὑποστῇ, καὶ μετ' ὀλίγον πάλιν ἑαυτὴν, (e) ἐνώσει· τὸ δὲ δέρμα τῆς γαστρὸς τὸ ἴδιον χρῶμα οὐκ ἔχει, καὶ τοῖς δακτύλοις προσενεχθεῖσιν ὀκδιώκεται· ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τούτῳ τῷ πάθει παρέχομεν, ἅπερ εἰς τὸ οἴδημα τῆς μήτρας εἰσὶ τεθειμένα, καὶ μετὰ τὸν ἐγκολπισμὸν ἐλαίῳ ἁπλῷ, καὶ ἐκ τοῦ ἐλαίου τοῦ κυπρίνου, καὶ τοῦ ἰρίνου ἐγκολπίζομεν.

ΚΕΦ'.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΑΓ',

Περὶ σκληρίας τῆς μήτρας.

Παρερχομένης τῆς ζέσεως σκλήρωσις τῆς μήτρας ἀποτελεῖται· καὶ τὸ ἐνίοτε (a) μέρος τι· σημεῖα δὲ ταῦτα ἔχει· ἔξωθεν τὶς σκλήρωσις μεγίστη· εὑρίσκεται δὲ οὕτως, ὡς ἡνίκα (b) τῶν δακτύλων (c) εἴη γυμναστίως (d) θλιβέντα, ὀδύνης τινὸς ἡ γυνὴ αἰσθάνεται· ὡς ὅτε αὐξήσει ἡ αὐτὴ σκλήρωσις (e) ἥτις ἤλιται, ὀδύνην περὶ τοὺς νεφροὺς, καὶ τὸν βουβῶνα, καὶ βάρος ἐπὶ τὸν κτένα αἰσθανθήσεται. Εἰ δὲ ἐπὶ τῷ τραχήλῳ τῆς μήτρας εἴη σκλήρωσις (f) ἔξωθεν εἰς τὸ στόμα τῆς μήτρας (g) ἐκεῖ σκλήρωσις, καὶ ἀνεωγμένον στόμα εὑρίσκεται, οὕτως ὡς τοῖς νύγμασι, καὶ ταῖς ὀδύναις τὴν χρῆσιν τοῦ ἀνδρὸς ἡ γυνὴ μὴ ὑποστῃ (h)· καὶ γὰρ θερμότης ὁρᾶται, καὶ ἡ θερμασία ἐκείνη οὐδ᾽ ὅλως αἰσθανθήσεται, οὔτε τοῦ σώματος αἴσθησιν ἔχῃ· θεραπείαν δὲ ταύτην ἔχει, ἥτις ἐν τῇ ἐπιχέσει τῆς μήτρας τεθειμένη ἐστὶ, ταύτην ποιήσομεν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΛΔ'.

Περὶ ὀδύνης τῆς μήτρας;

Η' ὀδύνη δὲ τῆς μήτρας μετὰ τὸν τόκον ταῦτα τὰ σημεῖα ἔχει· ἡνίκα ἑαυτὴν ἡ μήτρα εἰς τὸν ςόμαχον πιέσει, σφόδρα αὐξάνεται ὀδύνη, καὶ τὸ (a) ςόμα (b) ληπεῖται. ἐσθ' ὅτε τοίνυν καὶ ἀποπνεύσει· ὥσπερ ἐν τῷ κωματώδει νοσήματι δοκεῖ εἶ αι. Διαφέρει δὲ ὅμως (c) ἐν τῇ ξυμφορᾷ ἐξ αὐτῆς, ὅτι ὅτε (c) οἱ ὀφθαλμοὶ ςρέφονται, ὅτε ἀφρὸς ἀποῤῥέει, ὅτε τὰ νεῦρα ἀφέλκονται· ὅμως κάρωσις ἐν αὐταῖς εἶναι δοκεῖ· ἐφ' αἷς δὲ ὁμοίως πυκνῶς (d) ςροφούμεναι, διηνεκὲς ἔνθα πίπτουσιν· ἐὰν (ἦν) ἐκτὸς αἱμωαμίας ἐςὶν ἡ ὀδύνη, αἷμα ἀφαιρεθὲν ὠφελεῖ· εἰ δὲ (e) βραχύς ἐςι, σικυδία προσπεπηγμένα ὥσιν ἐν τοῖς βυβῶσιν· εἰ δὲ ἐπὶ πολὺ κεῖται, ἢ (f) κεῖσθαι εἴωθεν, ἐπιτιθέναι δεῖ ταῖς ῥισὶν αὐτῆς κεκαυμένον ἔριον βεβαμμένον καὶ ῥυπῶδες, ἢ ἄλλο ὅπερ δύναται δυσώδης ὀσφρήσεως εἶναι· καὶ τὴν αὐτὴν ὕδωρ ψυχρὸν περίχεθεν ὠφελεῖ· ἢ πήγανον λελειωμένον σὺν μέλιτι, ἢ κυπρίνῳ ἐλαίῳ, ἢ (g) οἱονδήποτ' ἄλλο θερμὸν κατάπλασμα τῶν (h) φυσικῶν γλήχωνος ἐπιτιθέναι, μεταξὺ τούτων ἀνατρίβειν τὰς κοτύλας, καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς· ἔπειτα ἡνίκα πρὸς ἑαυτὴν ἐπανέλθῃ, πε-

ρι-

ριχέεις οἶνον ὅλῳ τῷ σώματι, ἢ τοίνυν ἡ πόσις αὐτὴ, ἐκ ἀφ' (i) ἦν ἔθιμον ȣ σώματος· ἀλλὰ μὴν καὶ σιναπισμὸν ἐπὶ τὴν γαςέρα ἐπιθήσεις· τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἢ τῇ τετάρτῃ ἐπιθετέον, ἕως ἂν καὶ τὸ σῶμα ἐρυθρὸν εἴη, ἐὰν ἡ σκλήρωσις ἐπιμένῃ· μαλάττειν μετρίως δοκεῖ σέλινον ἐν γάλακτι λελυμένον, ἔπειτα λελειωμένον, καὶ πρότερον ἐν τῷ αὐτῷ γάλακτι ἀφεψημένον σὺν κηρῷ λευκῷ, καὶ μυελῷ ἐλαφείῳ, σὺν ἰρίνῳ ἐλαίῳ, ἢ ἀξυγγείῳ ταυρείῳ σὺν ῥόδῳ μεμιγμένον. Δοτέα τοίνυν ἡ πόσις καςορίȣ, ἢ (k) κυπέρεως τοσȣ̃τον· εἰ δὲ ἡ μήτρα (l) ἐξελκωθῇ, κηρωτὴ ἐκ τῶν ῥόδων (m) γένηται καὶ ἀξυγγείȣ ὑὸς προσφάτȣ, καὶ ὠȣ̃ λευκὸν μιγνύσθω, καὶ ὅτως ἐπιθέσθω· ἢ τὸ λευκὸν τῶν ὠῶν σὺν ῥοδίνῳ μεμιγμένον, ἐπιβάλων ξηρίον ἐκ ῥόδων μεμιγμένον· ἢ ὑποκάπνισμα τ̃ μήτρας γινέσθω ἐκ θείȣ ἀπύρȣ, (ὁ) ὠφέλει ἄρον τὴν ὀδύνην· ἢ ἐὰν ἡ κάθαρσις τῆς γυναικὸς (n) βλάπτει, κολοκώδης ξηρᾶς ὠφελεῖ κεκαυμένης τὸ ξηρίον ἐν τοῖς βȣβῶσιν, ἢ ὑπὸ τοῖς μασθοῖς ἐπιτεθὲν (o) ὠφελεῖ (p)· εἰ δὲ ἡ κάθαρσις ὀλὶ, προσφερέσθωσαν τὰ φάρμακα τὰ προτρέποντα τὸ αἷμα (q) κοςὸν, γλήχων (r), ἵνα λευκὰ (s) ἐπεπλίον, καλαμίνθη, (t) θύμβρον, καὶ ὕσωπον· τροφὰς δὲ ἐπιτηδείας λαμβανέτω πράσον, πήγανον, κύμινον, κρόμμυα (v), νάπην καὶ πᾶν δριμὺ λά-

χα-

χανον· εἰ δὲ τὸ αἷμα ἐκ τῶν ἐνδοτέρων μερῶν ἐκραγῆναι ἔωθεν (x) ἢ ἐκ τῶν ῥινῶν ἐκραγῆ, κεκαυμένην (y) κολοκυνθην τοῖς βυβῶσιν ἐπιθετέον ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας μῆνας. Τριάκοντα δὲ ἡμερῶν παρελθουσῶν, τηνικαῦτα εἰδείης τὸ πάθος ὑγιάναι. Εἰ δὲ οὐχ ἑαυτὸ τὸ αἷμα ἐνδείξηται (z), ἴδης αὐταῖς ὀδύνην τῆς κεφαλῆς· ἐξανίστασθαι, τηνικαῦτα ἐκ τῶν βραχιόνων αἷμα ἀφαιρετέον, καὶ οὕτως αὐτὴν εὐθὺς θεραπεύσεις.

ΚΕΦΑΛ. ΡΛΕ'.

(α) Περὶ μύλου τῆς μήτρας.

(b) Ἡ νόσος ἡ προσαγορευομένη μύλος (c) σκίρρωσις τῆς μήτρας ἐστὶν ἐκ τῆς παρελθούσης ζέσεως, δι (d) ἧς ὅλη ἡ γαστὴρ ἐκτεταμένη ἐστὶν οὕτως, ὥστε ἐγκυμονοῦσαν δοκεῖν εἶναι· ἐνίοτε μὲν καὶ (e) τι ἐν τῇ μήτρᾳ γεννηθὲν (f), πλέον ἡ σὰρξ (g) ἐπαύξῃ· ὅθεν (h) ἡ μαῖα εἰσβάλλουσα τὸν δάκτυλον ἐν τῷ στόματι, ἢ ἐν τῷ (i) σκιρρώματι τοῦτο αὐτὸ εὑρίσκεται· ἐνίοτε δὲ πᾶσα ἡ μήτρα (k) τοιοῦτο νόσημα πάσχει, ὡς ἡ γαστὴρ πᾶσα (l) σὺν σκληρώσει λίθου ἐπαυξήσῃ, καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα σὺν κακῷ χρώματι, καὶ ἀνορεξίᾳ (m) κατέχεται· εἴρηται δὲ μύλος παρὰ τὸ βάρος, καὶ διότι βραδέως κινεῖται· ἀφορίζομεν δὲ τὴν ἔχουσαν μύλον ἀπὸ τῆς ἐγκυ-

μο-

μονέσης γυναικὸς, εἰ μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ἀμφοτέρων, καὶ τὰ ἔμμηνα ὃ συνδράμωσι, καὶ οἱ μαστοὶ πεφυσημένες ἔχωσι, καὶ ἀνορεξίαν πάσχωσι, καὶ βάρος ἐν τοῖς νεφροῖς αὐτῶν (n) αἰσθάνωνται, καὶ ἡ γαστὴρ καθ' ἡμέραν αὐξήσῃ (o) ἐξ ἐκείνης τῆς ἐχέσης τὸν μύλον ἐκ (p) τέτε, ὅτι καθ' ἡμέραν νύγματα, καὶ ὀδύνας αἰσθάνεται, καὶ παρερχομένε τε̃ χρόνε αὐτὴν τὴν κίνησιν τε̃ ἐμβρύε οὐκ ἔχει, ἣν περ αἱ ἐγκυμυνεσαι γυναῖκες ἀπὸ τε̃ τετάρτε μηνὸς αἰσθάν ε̃ν ἄρχονται· παρεληλυθότος δὲ τε̃ δεκάτε μηνος τὸ πᾶν σῶμα αὐτῶν τῇ (q) τήξει καταναλίσκεται, καὶ ἡ γαστὴρ καὶ τὰ μέσα τῶν μηρῶν καθόλε αὐξάνεσι, ὡς ὑδρωπικον τὸ νόσημα τῆς γυναικὸς δοκεῖν εἶναι· ἀλλ' ἂν καὶ αὐτὴ ὑδρωπική. (νόσος) διαχωρίζεται ἀπ' ἐκείνης τῆς τὸν μύλον ἐχέσης, ὅτι ἡ γαστὴρ πιεζομένη ἦχον ἀποδώσει, και τοῖς δακτύλοις θλιβομένη εἰς ὅσον δήποτε ἀφίσταται· τε̃το δὲ τὸ νόσημα οἱ πλεῖστοι ἀνίατον εἶναι εἰρήκασι, τινὲς δὲ παραυτίκα ἀρχόμενον δυνασθαι ἰαθῆναι· ἡμεῖς δὲ καθάπερ τὸ χρόνιον νόσημα, ὅτως καὶ τὸν μῦλον θεραπεύομεν, ὥσπερ προχειριζόμενοι τῶν παρηγορικῶν, συν πυρίᾳ καὶ καταπλάσμασι, καὶ καταχάσει, πυρίαις τε καὶ ἐγχυματισμοῖς, καὶ πεσσοῖς μαλακτικοῖς τοῖς ἁπλοῖς, ὡς τῷ διαχύλων, ἢ τῷ μυασέε· ἔπειτα εἰς τὰ μετασυγκριτικὰ ἡμᾶς ἀνασρέφομεν· πρῶτον

του τῇ ἀναληπτικῇ περίοδῳ ἀναλαμβάνοντες, ἔπειτα τὰ μετασυγκριτικὰ προσβάλλομεν, καθάπερ (ἐστὶν), οἱ δρώπακες, καὶ αἱ (r) προσθήσεις τῶν ἐπιταγμάτων, ἀνατριβή τοιγαροῦν ἰσχυρά, σιναπισμοὶ καὶ μαλάγματα, τουτέστι τὸ διὰ σπέρματος, καὶ τὸ πολυάρχιον, καὶ τὸ διὰ δαφνίδων, καὶ τῶν ἀφύσων πυρίαι, ἐγκαθίσματα ἔτι μετασυγκριτικά (s)· τούτοις καλῶς χρώμεθα τουτέστιν ὕδωρ ἐν ᾧ εἰσὶν ἀφεψημένα δαφνίδων δέσμα, ὕσσωπον, ἥδυοσμον, πράσιον· πεσσοὶ δὲ δεχόμενοι βούτυρον, χῦλον ὑσσώπου, στέαρ χήνειον, μυελὸν ἐλάφου, ἢ τὸν ἐγκέφαλον αὐτοῦ· μέλι τοίνυν καὶ ἰσχάδας λελειωμένας μάλα λεπτῶς. ἔλαιον παλαιόν· οὕτως εἰς ὕδωρ θερμὸν βάλλομεν, καὶ νήχεσθαι κελεύομεν· ἢ ἐξ αὐτοῦ ὕδατος ἐγκαθίσματα ποιοῦμεν· χρονίζοντος δὲ τοῦ νοσήματος καὶ ἐλέβορον δώσομεν· ἀλλὰ μὴν καὶ θυμιάματα ὑποκαπνίσομεν. ἀτὰρ οἱ ἀρχαῖοι ὑπεκάπνιζον ἐσκευασμένα ἐκ κρόκου καὶ στύρακος, καὶ σμύρνης καὶ ῥητίνης καὶ ἀρτεμισίας (t)· εἰς αἱ (v) ἀρέσται (x) γλήχω καὶ ἔλαιον, καὶ πρὸς τὴν πυρίαν (y) αὐτῶν αὐτὰς (z) καθιδρύομεν, καὶ ἐν ὕδατι (aa) ἀφεψοῦμεν κάρδαμον· ταῦτα πάντα δεδοκιμάκαμεν, ἐπειδὴ πλεῖστας ὠφελεῖν δύνανται.

ΚΕΦ'.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΡΛϛ΄.

Περὶ αἱμοῤῥαγίας τῆς μήτρας.

Ἡ τῆς μήτρας αἱμοῤῥαγία συμβαίνει ἐκ δυσχερεςάτε τόκε, ἢ ἐκτρώσεως, ἢ ἐξέλκώσεως (a) ἢ ὅπωσεν (b) τῇ (c) ῥίζῃ τῶν φλεβῶν πλέον αἷμα ἐπὶ τὲς γυναικείες κόλπες ἐκχέεται· παρέπεται δὲ (d) τῷ κάμνοντι χαύνωσις τε σώματος, ἰσχνότης, ὠχρὸν τὸ σῶμα, ἀνορεξία· ἔςι δὲ κινδυνῶδες τὸ νόσημα, εἰ μέντοι ἡνίκα μετὰ μεγάλης δυσχερείας ἐπέχεται, καὶ ξηραίνεται, ὅμως ἐνίοτε τὸ αἷμα διαῤῥεῖ· πάσαι δε αὐταὶ, ἡνίκα θεραπευθῆναι ἄρξονται ὀφείλεσι κεῖσθαι ἐν (e) κοιτῶνι, σμικρῷ (f) καὶ σκοτεινῷ, καὶ ἐν τῇ κλίνῃ δηλαδὴ (g) τε ἀῤῥώςε τὰ τελευταῖα τῶν ποδῶν ὑψηλώτερα ἔχειν σὺν πάσῃ ἡσυχίᾳ τε σώματος καὶ ἀναπαύσει, (h) πᾶσα ἡ κίνησις ῥεῦσιν προτρέπει, ἔτως, ἵνα τὲς πόδας ἐσραμμένες σχῇ, καὶ ἔτως κέισθαι· μετὰ σπόγγων τοίνυν μεγάλων (i) καὶ ἐν ὕδατι ψυχρῷ βεβρεγμένων, ἢ ἐν ὀξυκράτῳ (k) αὐτὰ τὰ μέρη ἐμβρέχεσθαι (l) τἐτέςιν ἡ κύςις, καὶ οἱ νεφροὶ, καὶ ὁ βεβὼν, ἔτως, ὡς συνεχέςερον ἐναλλαχθήτωσαν, ἵνα μὴ τὸ σῶμα θερίνης ὥρας ἔσης θερμανθῇ· (m) ἀλλὰ πάντα ἐν ἐπιχέσει διακρατηθήτω, καὶ μετὰ φασκίων δετμευθήτω· πάντα (n) ἢ ἐν ὕδατι ψυχρῷ ὑποβάλλειν, τὸ πρόσωπον

πον τοίνυν ἐκ προσφάτȣ ὕδατος (o) καταντληθῇ, καὶ πᾶν τὸ σῶμα αὐτῆς (p) ῥιπίζειν μετὰ ῥιπιδίων· ἀλλὰ καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἐλαίῳ ψυχρῷ καὶ σπανικῷ ἐπαλείφομεν, καὶ ἐκ διαςήματος ὄξος ῥοφεῖν δίδομεν· καὶ ἐγκαθισμὸς τοίνυν συν ὀξυκράτῳ ψυχρῷ ποιȣ̃μεν, ἢ σὺν ὕδατι ἐν ᾧ ἐστὶν ἀφεψημένα (q) μύρτη, χῖνος, (r) ἀγριοσυκομορέα, λέπος ῥοῶν καὶ κρομμύων, καὶ ἄσφαλτον, ἡνίκα ταῦτα ζεθῶσι, καὶ καταψυχρανθῶσιν, (s) ὅτως ἐκεῖσε ἡ γυνὴ ἐγκαθίσει· εἰ δὲ (t) ἐθέλεις διὰ τὴν τȣ̃ σώματος κίνησιν, ἥτις τῇ διαῤῥοίᾳ ἐναντία ἐςὶ, τοῖς ἐγκαθίσμασι χρῆσθαι (u) δυνηθῇ (x) αὐτὸ τὸ ὕδωρ εἰσπέμπειν, ἢ χυλὸν ἀρνογλώσσȣ, ἢ βάτȣ, ἢ ἐντύβων, ἢ (y) ςαφυλῆς ὄμφακος, ἢ ψυλλίȣ τῆς πόας εἰς πεσσὸν ἐπιτιθέναι· (z) ἐπιμενȣ́σης δὲ τῆς νόσȣ ὑποκυςίδα καὶ ἀκακίαν, καὶ σέλινον σὺν ὄξει λυθέντα, καὶ ἐπιμελῶς λειωθέντα δυνήσῃ ἐν ἐρίῳ ὥσπερ πεσσὸν ἐπιθεῖναι· ἐφ' οἷς πράγμασιν ἐξ ὄμφακος δσονȣ̃ν προσθήσεις, καὶ ἔριον μαλακὸν ἐν ὄξει ἐμβεβαμμένον καλῶς τῷ ςόματι τῆς μήτρας ἐπιτιθέναι (aa) ὅπως ῥεόν τὸ αἷμα δέξηται, μήπως πηγνύμενον ἐκεῖ ταῦτα τὰ μέρη κατακαυσῃ· συνεχέςερον δὲ τὸ ἔριον αὐτὸ ἀλλακτέον· σικύαι δὲ ςαλτικαὶ σὺν πολλῷ πυρὶ αὐτοῖς τοῖς μέρεσιν ἔξω ἐπιτεθῶσαν, ὅτως ὡς ἐκεῖ (bb) ἐναπομείνωσι, ἀρθῶσιν· ἐπίθεμα

θεμα τοίνυν ὅπερ διὰ φοινίκων συνίςαται, καὶ μήλων κυδωνίων ἐπιμιχθέντων, καὶ ςυπτηρίας χις῀ης, κηκῖδος καὶ ἀλοης, ὑποκυςίδος καὶ ἀκακίας, καὶ ὀμφακίϐ, καὶ πάντα σὺν ἐλαίῳ καὶ κηρωτῇ εἰωθῶσιν· ἢ ἐκ τῶν (cc) βοτάνων τὰ ἐπιθέματα ταῦτα, αἱ ἐξ ἀνδράχνης μελαίνης, ἢ ψυλλίϐ βοτάνης, καὶ ςαφυλῆς ὄμφακος, καὶ ἀρνογλώσσϐ, καὶ ἐντύβϐ (dd) λειωθέντα (ee) καὶ ὄξει ἀναμιγέντα, ἢ καὶ μετὰ φοινίκων ἐν ὄξει ἀφεψημένων (ff)· χρώμεθα δὲ καὶ (gg) γυμνασικῶν πεσσῶν ὧν ἔχει κηκίδα καὶ μάννα λιβάνϐ, καὶ χαλκίτιν, καὶ γῆν ἄςερα, ὡς χυλῷ τίνι τῶν προειρημένων βοτάνων τὰ ξηρία ἀναμιχθῶσιν, ἢ (hh) εἰς σποδίαν σπόγγϐ κεκαυμένϐ, ὃς ταύτῃ τῇ παραδόσει κατακαίεται· σπόγγον καινὸν πίσσῃ ὑγρᾷ (ii) καθυγραινόμενον ἐν (kk) χύτρῳ καινῷ βάλεις, καὶ εάσεις ἕως ἂν κατακαῇ, ὡς (ll) ξυρίον δύναθαι γενέσθαι, καὶ κοχλιάριον πλῆρες εἰς τὸν προειρημένον χυλὸν ἐπιμίξεις, ἢ σὺν τῷ λευκῷ τϐ ὠϐ λειώσεις· ἀλλὰ ἐὰν ἴσως τῇ συνεχείᾳ τϐ αἵματος καῦσις ἐκεῖ φανείη, ἢ ἕλκωσις εἴη γεγειημένη (mm) σφόδρα φοβεῖσθαι ὀφείλομεν, καὶ ἐκ τῶν τροχίσκων τῶν δυσεντερικῶν θεραπεύομεν· καὶ εἴ τὶς (nn) ἀρτίως κινδυνεύει, κατ' ὀλίγον θεραπεύεσθαι ἀεὶ ὀφείλει, ὅπως διαφύγοι (oo) τῇ τϐ πάθϐς ἐκείνϐ· (pp) ἢ τροφὰς ςαλτικὰς τϐτέςιν (qq) ὀρίγανον, φακὴν (rr) γύρων σὺν ὄξει ἀφεψη-

ἀφεψημένην, καὶ ἐλαίῳ σπανῷ ἠρτυμένην· δώσομεν τοίνυν καὶ ἐντύβα, καὶ (s) τρίδακας καυλὸν, καὶ ὠὰ (t) ξυρά· ἐκ δὲ τῶν πτηνῶν ἢ περισερὰν, ἢ πέρδικα, ἢ (u) γερανόν· σὺν ὀξυκράτω, καὶ (x) καρπὸν μύρτης, σὺν ἐλαίῳ σπανῷ ἢ ψηθῶτι· καὶ ἐχάτως οἶνον δίδομεν, καὶ εἰς ὁλόκληρον ὑγείαν καταντήσασαν βραδύτερον δοθῆναι (y).

ΚΕΦΑΛ. ΡΛΖ'.

Περὶ ῥεύσεως αἵματος τῆς γυναικός.

Αὐτὴ ἡ νόσος τῆς γυναικὸς τῇ τῶν χυμῶν πλεονεξίᾳ συμβαίνει· ἐκ πολλῦ (a) ἥπερ ἐκ τῆς μήτρας ἐκχέεται ὅτως (b) τε ἑκατέρων, ὡς ποικίλῳ χρώματι (c) ᾖ, καὶ αὐτὴ ἡ γυνὴ ἡ πάσχουσα ἐκ τοῦ τῆς μήτρας σώματος κακὸν χρῶμα ἔχει, καὶ ἀνορεξίαν (d) ποιεῖ· καὶ ἡνίκα περιπατεῖν ἄρξηται, ὀγκοῦται, καὶ οἴδημα τῶν ποδῶν σχῇ. Διορίζεται δὲ ἡ νόσος αὐτὴ ἐκ τούτων τῶν σημείων, ὅτι ὀδύνη συμβαίνει, (e) καὶ δεύτερον ἔχουσι· καὶ ἐκεῖναι, (f) αἵτινες σὺν ὀδύνῃ, ἐνίοτε καὶ ἕλκος ἔχουσι· τὸ δὲ ἕλκος βλάπτει (g) σὺν δὲ τῇ ζέσει ἐςὶ ῥυπαρὸν, ἐνίοτε καθαρόν· ἐκείνη τοίνυν ἡ διάῤῥοια, ἥτις ἄνευ ἕλκους, καὶ ὀδύνης ἐςὶν, ὅπως μόνος ὁ χυμὸς (h) φέρεται, διὰ τῶν προειρημένων ἁπάντων βοηθημάτων θεραπευ-

ϱαπευθῆναι δυνηθῆ, ἅπερ ἐν τῇ ἐξαιματώσει τῆς μήτρας τεθείκαμεν· εἰ θελήσει, τις τοίνυν ἁπλᾶς δῆναι πόσεις, ὃ κωλύομεν, ὡς ἐστιν ἡ πίτυα τῦ λαγωῦ, ἢ μόχυ, ἢ ἄρνυ, ἢ ἐλάφυ, ἐὰν εὑρεθῇ· ἢ ἐκ ῥοῶν οἶνον, καὶ λεπία ῥοῶν, ἢ φλοῦν ςροβίλων· ταῦτα πάντα κεκομμένα, καὶ λελειωμένα, και ἐκ τύτυ τῦ ξηρίυ διδόναι ποτὸν ζζ δύο· ἄμεινον δὲ εἰ φοίνικες, καὶ (i) μῆλα κυδώνια ἀφεψηθῶσι, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ὕδατι τὸ ξηρίον (k) βάλλης, καὶ ὅτως πίνειν παραδόινς. Ὁσάκις δὲ σὺν ὀδύνῃ εἴη ἡ διάῤῥοια, ἐγκολπιτέα ἐςὶ (l) χυλὸς ἰτέας, ἢ πτισσάνης, καὶ πάντων τῶν θερμαινόντων καὶ χαλώντων· χρηςέον ἐςὶ καταπλάσμασι (m) θερμοῖς, καὶ καλαῖς τροφαῖς· ἐκ τύτων γὸ τῶν πραγμάτων καὶ ἐν τῇ ζέσει τὸ γεννηθὲν ἕλκος θεραπεύεται· εἰ δὲ ῥερυπωμένον εἴη, ὅπερ δοκιμάζεται ἡνίκα ἐκκριθῇ τρυγώδης χυμὸς, ἢ καθαρὸς, ἐκείνοις χρώμεθα τοῖς εἴδεσιν, οἷς (n) δυσεντερία (πρὸς) καθαρὰ ἢ ῥυπαρὰ ἕλκη· πρῶτον μὲν ἡνίκα ἀρχώμεθα περὶ ἑλκῶν τῶν ἐν τῇ μήτρᾳ γενομένων ἀναγινώσκειν, ἐκεῖ πλήρη τὴν θεραπειαν εὑρήσεις· ἡνίκα δὲ χρονίη (o) ἡ διάθεσις, περιοδικὴν ἐπιμέλειαν παρέχομεν, ἵνα τὰς δυνάμεις ἡ γυνὴ ἀναλαβεῖν δυνηθῇ· καὶ τὸν πρότερον χυλὸν τῦ σώματος ἀναλαμβάνειν, καὶ ἐκ πάντων τῶν μετασυγκριτικῶν τὴν

ὁλε-

ὀλεθρίαν διάῤῥοιαν ἐκδιώξαι, καὶ εὐρωστίαν ἀνακτήσασθαι.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΛΗ'.

Περὶ διαῤῥοίας σπέρματος τῶν γυναικῶν, ἣν οἱ Ἕλληνες γονοῤῥοίαν καλοῦσι.

Ἐν τούτω τῷ νοσήματι σπέρμα ἐκ διαστήματος ταῖς γυναιξὶν ἐκχεῖται, ἄτερ τινὸς ἐφέσεως, οὕτως ὡς σὺν (a) ὠχρώματι (καὶ) χαυνότητι τὸ σῶμα αὐτῶν τακῇ· τούτῳ δὲ τῷ νοσήματι (b) ᾧ διαῤῥοία συμβαίνει, καὶ σπέρμα ἐκχέει· (c) κατὰ (d) πᾶσα τῶν ἐπέχειν δυναμένων (e) παρεχόμενα εἰσίν· ἀλλὰ μὴν καὶ λαμνεία μολυβδίνα τοῖς νεφροῖς αὐτῶν ἐπιθεῖναι, (f) καὶ οὕτως φασκιωθήτω, καὶ στρωμναῖς βραχείαις, καὶ θερινοῖς σκεπάσμασι σκεπασθήτω· (g) ὡς τὸν τῶν (h) ἀνθρώπων χαρακτῆρα μὴ θεᾶσθαι, μήτε τῶν (i) μερῶν τῆς ἀφροδισίας, μῦθος σὺν αὐταῖς μιγνύσθω· ἐν δὲ τῷ διαλείμματι τῶν μετασυγκριτικῶν πραγμάτων (k) στερώμεναι ὦσιν, (l) ὧντινων αἱ θεραπεῖαι, καὶ οἱ πόνοι (m) οἱ συνεχέστερον διετυπώθησαν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΛΘ'.

Περὶ χαυνώσεως τῆς μήτρας.

(a) Αἱ γυναῖκες αἱ χαύνας ἔχουσαι τὰς μήτρας ἔμμηνα περισσότερα, καὶ συνέχέςερον ἐν τῷ μηνὶ συμβαίνει, σὺν ἀνορεξίᾳ δὲ ὡς πολλάκις, καὶ τὸ σπέρμα τοῦ ἀνδρὸς οὐ κατέχουσιν, ἀλλ' ἔξω ἐκπέμπουσι, καὶ ἔκτρωσις συμβαίνει, καὶ πρὸς τὸν νόμιμον χρόνον τὸ ἔμβρυον βαςάζειν οὐ δύνανται· οὕτως δὲ ἐςιν ἀπόκλεισις τοῦ σπέρματος (b) ὥπερ τοῦτο ὅπερ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν σύλληψιν ἡ μήτρα δέξηται (c) τοῦτο μετὰ τὴν πρώτην, ἢ τὴν δευτέραν, ἢ τὴν τρίτην ἡμέραν ἔξω (d) ἐκπέμψῃ· ἡ δὲ ἔκτρωσις, ὅταν τῶν δύο ἢ τριῶν μηνῶν ἤδη πεπλησμένων (e) ἀλλ' ἄνευ ψυχῆς καὶ ἰσχνὸν τὸ ἔμβρυον ἀποπέμψῃ· ὁ δὲ ἄωρος τόκος ἐςιν, ὁσάκις πρὸ τοῦ νομίμου (χρόνου) ὅμως ἤδη πλησιαζούσης ἡμέρας, ἀτελὲς ἐκκέχυται τὸ ἔμβρυον· (f) πρὸς τοῦτο οὖν τὸ νόσημα καλῶς ταύτην μεταφέρομεν τὴν θεραπείαν, ἣν εἰς τὴν ἐξαίματωσιν τῆς μήτρας, καὶ εἰς τὴν διάῤῥοιαν ἐξεθέμεθα· ταύτῃ γὰρ (g) διαῤῥοία χρονία συμβαίνει.

ΚΕΦ'.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΡΜ΄.

Περὶ παραλύσεως τῆς μήτρας.

Ὁσάκις ἡ μήτρα παράλυσιν πάχει, τὸ σῶμα αὐτῆς σὺν ψύξει (a) θερμαντικὸν, καὶ λελυμένον γίνεται (καὶ) ἀναίσθητον τὴν φύσιν ἔχει, ὅτε τῶν δακτύλων τῆς μαίας αἰσθάνεται· αὐτὴ δὲ ἡ γυνὴ τὴν χρῆσιν τὴν ἀφροδίσιαν μισεῖ, καὶ φεύγει· καὶ εἰ ἀναγκασθῇ, ὃ συλλαμβάνει. Διὰ τοῦτο καὶ πρὸς τὸ περιπατεῖν ἐμποδίζεται· καὶ αὐτὰ τοίνυν τὰ ἔμμηνα, ἢ ἐπέχονται, ἢ ἀτάκτως ἐκκρίνονται· θεραπεύονται δὲ καθάπερ αἱ δι' ἐπίσχεσιν κάμνουσαι, καὶ σὺν ὀδύνῃ καθαιρόμεναι.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΡΚΑ΄.

Περὶ (α) πάντων τῶν κατακλίσεων τῆς μήτρας.

(b) Ὁ τῆς μήτρας αὐχὴν καὶ τὸ σῶμα εἰς τέσσαρα μέρη κατακλίνονται, καὶ στροφοῦνται· ἐνίοτε καὶ εἰς τὰ ἀνώτερα μέρη φεύγει· κατανοεῖται δὲ τῷ δακτύλῳ τῆς μαίας, καὶ σημείοις τισίν· εἰ γὰρ εἰς τὸ πλευρὸν ἑαυτὴν κατακλίνει, αὐτὸς ὁ πους (c) καθέλκεται, καὶ ἐν τῷ σώματι ψύξις αἰσθάνεται, καὶ εἰς τὸ περιπατεῖν ἐμποδίζεται· εἰ

δὲ (d) ἐν τῇ προτέρᾳ γινομένῃ ἐστὶν ἡ κατάκλισις, καὶ τάσιν ἐπὶ τὸν κτένα αἰσθάνεται, καὶ τὸ οὖρον ἐμποδίζεται· εἰ δὲ κατὰ τὸ ὄπισθεν κατακλίνει ἑαυτὴν τὸν κόπρον συν ἐκπνευματώσει αἰσθάνεται ἐξελθεῖν, καὶ συν μεγίστῃ δυσχερείᾳ ἡ γυνὴ διαχωρέει, καὶ μάλιστα ἐὰν εἰς τὸ δακτύλιον γένηται ἡ κατάκλισις· ἀλλὰ ταῦτα πάντα τὰ σημεῖα εὑρηθῆναι εἰώθασι, καὶ διὰ τοῦτο οὕτως καὶ ταύτην θεράπευε, ὡς τὸ ὄπισθεν εἰρήκαμεν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΜΒ'.

Περὶ στειρώσεως τῆς μήτρας.

Ἡ στείρωσις κοινὸν πάθος ἐστὶ καὶ ἄῤῥεσι καὶ θηλείαις· ἐκ πλειόνων δὲ αἰτιῶν συμβαίνειν εἴωθεν (a)· ἢ γὰρ καθόλου αἱ γυναῖκες μὴ συλλαμβάνουσιν, ἢ ἡνίκα συλλάβωσιν, οὐ κατέχουσιν· ἢ οὐκ (b) ἀμέλει τὸν νόμιμον χρόνον ὑποφέρειν δυνηθῇ, ἵνα εἰς ὁλόκληρον τὸ ἔμβρυον τεχθῇ· αὕτη τοίνυν ἡ στείρωσις ἀποτελεῖται εἰς τὸ ἄῤῥεν, ἢ τὸ θῆλυ, εἴ τι νόσημα ἐν τῷ σώματι ἔχουσι πάντων τῶν μερῶν ἐκείνων τῶν ἀναγκαίων ὄντων τῇ συλλήψει. Διὰ τοῦ ἀνδρὸς τοίνυν ἡ σύλληψις ἐμποδίζεται ἡνίκα τὸ πᾶν σῶμα σχῇ ἐν τῷ παρεληλυθότι δηλαδὴ χρονίαν τινὰ ἀῤῥωστίαν (c) τοῦ σώματος, κἀκεῖθεν τὸ σπέρμα αὐτοῦ λεπτόν

ἐστι,

ὄντι, ἢ δὲ ὕδατος ὅμως, ἢ σφοδρᾶς ψύξεως, ἢ (d) πλέον παρὰ τὸ καθῆκον τῇ θερμότητι ὄντι διεφθαρμένον· ἢ τῇ ἰδίᾳ ἀσελγείᾳ, τῇ συνεχεστέρᾳ ἀφροδίτια, μεθ' ὧν καὶ (ἰχῦος) τῶν (e) ἀνδρείων μερῶν (f) ἐστερήθη· ἢ ὁ ἀνὴρ (g) ἐμποδίζειν εἴωθεν, οσάκις ἐξευνεχισμένος ὄντι, ἢ παραλελυμένος, τετέσιν ἐν τῷ πλαγίῳ (h) τὸν ὑμένα ἔχοντι, διὸ τὸ σπέρμα ἐκπέμπουσιν. Ὁμοία δε στείρωσις εὑρίσκεται διὰ τὸ γυναικείου πάθους· εἰ γὰρ εἰσὶ λεπταὶ, καὶ (i) τεταμέναι, καὶ φθισικαι, ἢ (k) κατασαρκικαι· ἢ παρὰ φύσιν πολὺ παχεῖαι, καὶ πιμελώδεις, ἢ ὀργίλαι, καὶ θυμώδεις· τοῖς μέρεσι δὲ γυναῖκες ἐμποδίζονται ὁσάκις (l) ἢ καθαίρονται, ἢ το στόμα τῆς μήτρας ἐγκεκλεισμένον ἔχωσιν, ἢ ἐστραμμένον, ἢ ὑμενώδες, ἤ τινι πράγματι αἰτιωμένον, ἢ δῆλον τύλωσιν, ἢ σκλήρωσιν, ἢ ἕλκος ἐκεῖ ἔχωσιν, ἢ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τὸ ἀνδρὸς σπέρμα οὐκ ἀποβάλλωσι, καὶ ἐντεῦθεν εἰσὶ στεῖραι, καὶ (m) ἄγαμοι· θεραπεύονται δὲ ἕκαστα τὰ προειρημένα ταῖς ἰδίαις ἐπιμελείαις οὕτω, ὡς κεκμηκὼς ὁ ἀνὴρ τοῖς γυμνασίοις καὶ τῇ ἀλοιφῇ καὶ τῇ ποικίλῃ τροφῇ ἀναλαμβανέσθω, εἰ δὲ τὶ χρόνιον νόσημα ἐμποδίζει, πρῶτον θεραπευθήτω, καὶ οὕτως ἀναληφθήτω· οὗτοι δὲ ἐκτεμνομένους καθάπερ ἐν τῷ χειρουργικῷ περιέχεται θεραπευτίον. Ὁμοίως τοίνυν ἡ γυνὴ ἀναληφθήτω, καὶ θεραπευθήτω· εἰ δε ὑπό τινος αἰ-

αἰτίας τὸ (n) σῶμα ἐγκεκλεισμένον ἐστὶ, ἢ ἐὰν ὁ ὑμὴν κεκλεισμένος (o) ἀνεωγμένος ἐστὶν· ἐὰν (p) τε ἕλκος ἔχει, διάφορος αὕτη θεραπεία. ἡ τύλωσις δὲ καὶ ἡ σκληρία μαλακτέα· ἐκτὸς δὲ τούτων τῶν αἰτιῶν οὐδεμία ἄλλη τις αἰτία εὑρέθη ἂν ἡ ποιοῦσα στείρωσιν, ἢ τὴν σύλληψιν ἀποβάλλουσα.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΜΓ'.

Περὶ δυσχερῦς καὶ κοπώδους τόκου.

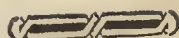
Πολλαὶ εἰσὶν αἰτίαι ἐφ' αἷς κοπώδης καὶ δυσχερὴς τόκος ἀποτελεῖται· μία τοίνυν αἰτία παρ' αὐτῆς τῆς τεκούσης, ἄλλη δὲ παρὰ τοῦ τικτομένου ἐμβρύου· τινὲς δὲ καὶ τὴν τρίτην αἰτίαν προσάγουσιν, ἡ ἐκ τοῦ ἐκτὸς συμβαίνειν εἴωθε· παρ' ἄλλοις δὲ καὶ τετάρτη ἐξανίσταται μικτὴ λεγομένη, ἥτις ἐκ πάντων τῶν προειρημένων μίγνυται.

ΚΕΦ Α'Λ. ΡΜΔ'.

Πῶς λέγουσιν ἐξ αὐτῆς τῆς τικτέσης τὸν δυσχερῆ τόκον συμβαίνειν;

Ὅτι ἐὰν ὀργίλη ᾖ, ἢ ἐντρεπτικὴ, ἢ δειλὴ, ἢ πρωτεύουσα· καὶ ὅλῳ τοίνυν τῷ σώματι πολὺ ἰσχνὴ, ἢ σφοδρὰ πιμελώδης, ἢ μυώδης, ἢ ἄρρωστον τὸ σῶμα ἔχουσα, ἐμποδίζεται· τοῖς δὲ μέ-

ρε-

ρεσιν ἴσως (a) μὴ ἡ μήτρα ἐν ζέσει εἴη, ἢ τισι-κονδυλώμασιν ἐμποδιϑῇ, ἢ τὸ σόμα αὐτῆς σε-νώτατον ᾖ, ἢ ἐκ μέρους κεκλεισμένον, ἢ ἐν τῷ πλησιάζειν τὶς αἱμοῤῥαγία, ᾗ (b) ἄϑροισις εἴη, ἢ ἐν τῇ κυσει λίϑος, ἢ ἐν τῷ κώλῳ τῶν κόπρων ἐπίσχεσις εἴη· ἐκ τούτων γὰρ πασῶν τῶν αἰτιῶν ἡ ἔξοδος τοῦ ἐμβρύου δυσχεραίνεται.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΡΜΕ΄.

Πῶς λέγουσι διὰ τοῦ τικτομένου ἐμβρύου τὴν τοῦ τόκου δυσχέρειαν συμβαίνειν.

Δηλαδὴ ὅταν φυσικῶς μεγίση κεφαλὴ, ἢ ὅλον τὸ σῶμα τῆς (a) γασρὸς μεῖζον ᾖ· ἢ δηλονότι ὑδρωπικόν ἐστιν, ἢ κυρτὸν, ἢ ἀσϑενὲς, ἢ πεφυσημένον ἢ ἀποϑανόμενον, ἢ τῇ ϑέσει παρὰ τὴν φύσιν (b) ὄν.

ΚΕΦ΄.

ΚΕΦΑΛ. ΡΜϚ'.

Πόσεις καὶ ποίοις σχήμασι τὰ ἔμβρυα γεννῶνται;

(a) Γενικὰ μέν εἰσι τέσσαρα τὰ γένη τῶν σχημάτων· κατὰ κεφαλὴν, κατὰ πόδας, ἢ πλαγίον κείμενον, ἢ δεδιπλωμένον· ἰδικὰ δὲ σχήματα πλείονα εὑρίσκονται· ἐκεῖνο γὰρ τὸ κατὰ κεφαλὴν φερόμενον ἐνίοτε μὲν τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ στόμα τῆς μήτρας ἔχει, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα ἐστραμμένον· κατὰ κεφαλὴν κατερχόμενον, ὡς πρότερον μὲν ἢ ἐν τῷ στόματι, ἢ ὄπισθεν τὴν κεφαλὴν ἐμπήξῃ· ἢ πλάγιον ἑαυτὸ ἀπορρίπτει, καὶ ἐνίοτε ἄνευ ἐπισχέσεως, ἐνίοτε τοίνυν τὴν μίαν χεῖρα ἔξω (b) ἐπαναδίδωσι, τὸ λοιπὸν μέρος ἔνδον (c) ἐζευγμένων τῶν ποδῶν εὑρεθήσεται, ἢ ἐκ (d), αὐτὸν (e) ἐξαπλωμένων· ἄλλο δὲ σχῆμα, ὅπερ κατὰ πόδας ἐνίοτε κατέρχεται οὕτως, ὡς (f) ἀνεύθετον τὸ στόμα τῆς μήτρας ἐπὶ πόδας καὶ ὀρθὲς, τὰς δὲ χεῖρας ἐζευγμένας τοῖς πλαγίοις, ἐνίοτε ἐν τῷ προτέρῳ (g) μέρει, ἢ ὄπισθεν ἀπὸ τοῦ σώματος ἐπὶ πόδας ἐμπήξῃ· ὅπερ καὶ αὐτὸ ἐνίοτε σὺν ἐπισχέσει, ὅτε δ' ἄνευ ἐπισχέσεως γενέσθαι εἴωθε· καὶ πότε μὲν τὸν ἕνα πόδα, ἢ ἐπὶ (h) ἑκατέρους γε ἔξω ἐκπέμπει, τῶν χειρῶν δηλονότι ἐπὶ τὴν κεφαλὴν συνεστραμμένων· καὶ πότε δὲ

διη-

διηρημένοις τοῖς ποσὶ (i) τῶν μερῶν τῆς μήτρας κεχωρισμένοις ἐμπηγνύει· ἐνίοτε διπλωθέντων (k) τῶν ποδῶν μετὰ τῶν γονάτων ἐξελθεῖν ἀναγκασθήσεται· ἐνίοτε οὕτως διπλωμένων, ὡς καθεζομένῳ ὁμοίως, τὰ τραύματα ἔξωθεν δείξῃ· ἢ ἐναντίως οὕτως διπλωμένων, ὡς τὰ πέλματα τῇ κεφαλῇ ἐζευγμένα εἰς τὸ στόμα τῆς μήτρας εὑρήσεις. Τὸ δὲ πλαγίως κείμενον, ἐνίοτε ἐν τῷ πλαγίῳ, πότε ὕπτιον, πότε εἰς ἔσω ἐδόντας εὑρεθήσεται· οὕτως τοίνυν (l) δεδιπλωμένων (m) ἐσκυλμένων (n) τεθειμένων εἶναι δυνηθῇ.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΜΖ'.

Ε'κ τούτων τοίνυν τῶν προειρημένων σχημάτων (a) ἅπερ εἰσὶν (b) ἐκτεθειμένα, ἢ κατὰ φύσιν (c);

(d) Ὁσάκις μὲν τὴν κεφαλὴν φέρεται οὕτως, ὡς εἰς τὸ στόμα τῆς μήτρας εὐθέως ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ εὑρεθήσεται (e) τὰς χεῖρας δηλονότι ταῖς πλευραῖς ἐζευγμένας (f).

ΚΕΦ'.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΡΜΗ΄.

Πῶς δὲ πλησιαίτερον τῦ καλῦ σχήματος ἐςὶ γεννώμενον ἔμβρυον;

Ὁσάκις τῶν ποδῶν ἐζευγμένων κατέρχεται ἢ εἰς τὸ ςόμα τῆς μήτρας (a) τεθειμένον, τῶν χειρῶν δηλαδὴ ταῖς πλευραῖς (b) ἐπιδοθείσαις· ἐδέποτε (c) αὐτὸ ἡ μαῖα κατάξῃ· ἀλλ᾽ ἡνίκα κατελθεῖν ἄρξηται εἰσβάλλυσα τὴν χεῖρα τὰς χεῖρας αὐτῦ κρατησάτω, ἢ αὐτὰς κατάγοι, μήπως τὰς χεῖρας (d) ἀνεώξῃ, καὶ αὐταὶ ἐκεῖ ὑπομένωσιν· ἀλλ᾽ ἐκ τῶν δύο σχημάτων ἄμεινόν ἐςι τὸ κτ̀ κεφαλῆς κατερχόμενον· ἡνίκα τὸ ἀγωνίζειν ἄρξηται, ἐδὲν (e) ῥύπος ἐςίν.

ΚΕΦΑ΄Λ. ΡΜΘ΄.

Πῶς λέγεσιν ἐκ τῶν ἐκτὸς συμβαινόντων δυσχερέςερον τόκον γενέσθαι;

Συνεχέςερον γὰρ ἢ τῇ πάνυ ψύξει τῦ ἀέρος, ἢ ὀλίγον (a) πλέον θερμασίᾳ· ἢ δηλονότι ἡνίκα, ἀπὸ ταῖς τεκέσαις εἰσὶν ἀναγκαῖα, ἐ πάρεισιν.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΝ'.

Πῶς λέγουσι διὰ τοῦ θύλακος ἐμποδίζεσθαι τὸν τόκον;

Ὅτι βραδύτερον ὑπὸ τοῦ βάθους ἀναλύεται (τῆς μήτρας), ἢ δῆλον ὅτως (a) στερεωμένος ἐστὶν, ὡς (b) δυσχέρως ἐκκριθήσεται· ἢ δηλαδὴ ὅτως λεπτός ἐστιν, ἵνα πρὸ τοῦ καιροῦ (c) ὁ τόκος λελυμένος ᾖ, καὶ πρότερον τὸν χυμὸν ἐκεῖνον (d) ἐκχέει, ὃν γὰρ διὰ τὸ ὀλίσθημα τοῦ παιδίου (f) προευτρεπισμένον ἔχει.

ΚΕΦΑ'Λ. ΡΝΑ'.

Πῶς λέγουσι κατ' ἄλλον τρόπον, ὅσπερ ἐκ πασῶν τῶν αἰτιῶν μίγνυται, τὸν τόκον ἐμποδιθῆναι;

Διότι ὡ γὰρ νοσερὸν καὶ χαῦνον ἐστι τὸ ἔμβρυον, καὶ διὰ τοῦτο οὐ βοηθεῖ, τῇ (a) ἐνάρξει τῆς τεκέσης, ἢ δῆλον τεθνηκὸς ἐστιν ἢ μικρὰν κεφαλὴν ἔχει, καὶ διὰ τοῦτο τὸ σῶμα ἐκτανθῆναι οὐ δύναται, οὔτε παρὰ τῆς μαίας εὐχερῶς καταλαμβάνεται· καὶ (b) αὐτὰ τὰ αἴτια, ἃ ἐγὼ Μοσχίων, καὶ οἱ λοιποὶ ἀρχηγοὶ τεθελήκασι ποιῆσαι τοῦ δυσχερεστέρου τόκου. Σωράνος δὲ ἄλλας προστίθεται αἰτίας. Βούλεται γὰρ ἐπικυρῶσαι, ἢ ἐξ ἐπιχέσεως ἐμπο-

ποδισθῆναι τὸν τόκον (c) ἢ συσφιγχθέντων ϗ ξηρανθέντων αὐτῶν τ͂ μερῶν· (ἢ) ἐκ διαῤῥοίας τ͂ πλεονάζοντας χυμȣ͂ (d) ἢ διάῤῥοιαν αἵματος (e) ἀναληφθεισῶν τῶν δυνάμεων τῆς τεκȣ́σης, ἢ) ἐξ) ἐκείνων τῶν πραγμάτων, οἷς τὸ σόμα τῆς μήτρας συγκλείεσθαι εἴωθεν, καθάπερ τοῖς μώλωψιν, ἢ ταῖς κλείτεσιν, ἢ ταῖς (f) θρύσεσιν εἴτε αἱμοῤῥαγίαις, καὶ τȣ́τοις τοῖς πλείοσιν (g) ὀνίως, ἢ τοίνυν τῷ θανάτῳ τȣ͂ ἐμβρύȣ, ἢ (h) ἐσκυλμένον παρὰ φύσιν τεθειμένῳ ἢ τῇ πλεονεξίᾳ τῶν μερῶν τῆς γαςρὸς, τῶν χειρῶν, ἢ τῶν ποδῶν (i) χῆ· ἢ ὅτι αὐτὰ τὰ ἔμβρυα τέσσαρα ἢ πέντε εἰσίν.

ΚΕΦΑΛ. ΡΝΒ'.

Ποίᾳ τοίνυν ἐπιμελείᾳ μαιευθῶσιν ἐκεῖναι, αἳ μετὰ βραδυτῆτος ϗ συνδυσχερείᾳ τίκτȣσιν;

Εἰσίτινες, αἵτινες δὲ ὑπέχεσιν, καὶ (a) σένωσιν ξηρότητος, ἀλλὰ μὴν ϗ ζέσει ἐμποδίζονται, εἴτε ὑπὸ σφοδρᾶς ψύξεως τȣ͂το πάσχȣσιν, ἢ (διὰ) σκλήρωσιν τȣ͂ σωματος τȣ͂ ἐμβρύȣ, ἢ τῆς μήτρας βραχύτητα. ἡνίκα ὑπὸ μακρὸν χρόνον τὴν σύλληψιν δέξηται, εἴτε παχύτητα τȣ͂ σώματος, ἢ φόβον, ἢ ὀργιλότητα (b).

ΤΕΛΟΣ.

MOSCHIONIS

DE

MULIERUM PASSIONIBUS

LIBER.

Ordò Capitum Moſchionis Libri de mulierum paſſionibus.

15. Quanto tempore ſanguine purgantur mulieres?
16. Quænam ſunt illæ, quæ maxima ſanguinis copia purgantur.
17. Quanta eſt evacuati ſanguinis menſura?
18. Quot diebus purgantur mulieres?
19. Quænam illæ ſunt, quæ naturaliter non purgantur?
20. Quomodo evincimur naturaliter quasdam non purgari?
21. Quibus indiciis intelligimus primæ purgationis terminum adveniſſe?
22. Quousque puellæ virgines eſſe debent?
23. Quænam ad concipiendum aptæ ſunt?
24. Quodnam tempus ad concipiendum idoneum?
25. Quibus indiciis noſcitur mulierem concepiſſe?
26. Quænam indicia foetum conceptum aut marem aut foemellam eſſe denotant?
27. Quid eſt Kiſſa?
28. Unde Kiſſa nominata eſt?
29. Kiſſa quo menſe prægnantibus accidit?
30. Quamdiu detinet Kiſſa?
31. Qualis diæta Kiſſa laborantibus præſcribenda?
32. Quid ei exhibebimus?

33. Quomodo prægnantium diæta menſe ſeptimo inſtruenda.
34. Quomodo menſe octavo?
35. Nono menſe quid faciendum?
36. Quid igitur eſt Chorion?
37. Unde Chorion dictum eſt?
38. Unde Angion dictum eſt?
39. Sed cur & ſecundinæ nominatum eſt?
40. E quibusnam componitur Chorion?
41. Quibusnam ex partibus componitur foetus umbilicus?
42. Quid eſt membrana amnios?
43. Quæ ſunt ſigna abortum præcedentia?
44. Quænam ſunt inſtantis partus ſigna?
45. Quomodo diſtingues dolorem ab inflammatione ortum ab eo, qui inſtante partu accidit?
46. Quænam ſunt præparanda ad partum requiſita?
47. Quale eſt ſedile obſtetricium?
48. Lecti duo ad quid neceſſarii?
49. Quomodo collocanda eſt parturiens?
50. Quid antequam parturiens in ſedili firmetur faciendum eſt?
51. Miniſtrantes; præter obſtetricem, mulieres quot requiruntur?
52. Obſtetrix ubi & quomodo ſedere debet?

53. Poſito vero caſu quod ſecundinarum pars quædam intus remaneat, quid faciendum?
54. Veteres quænam in ſecundinarum retentione cxhibuerunt?
55. Puerpera, abſoluto partu, quomodo degere debet?
56. Quomodo novimus ſufficientem a partu manaſſe purgationem?
57. Si vero a conatu & tenſione magis urgentibus dilacerationes in partu fiant. quid facto opus?
58. Quomodo mammæ, affluente a partu copioſo lacte, tenſione, dolore gravante, & inflammatione affectæ curantur & mitigantur?
59. De cohibendo lacte.
60. De mammarum inflamatione.
61. Si vero parturiens ipſa lactare poſſit, quid faciendum?
62. Si vero alia lactaverit, quomodo lac puerperæ ſupprimemus?
63. E quibus indiciis conjicimus infantem aptum eſſe ut nutriatur (vel vitalem fore).
64. Quibus menſibus vitales naſcuntur?
65. Quando & quomodo reſecandus eſt umbilicus?
66. Quib usnam reſpergitur aut lavatur infans?

67. Qua adhibita cautelâ illos pulveres infanti applicabimus?
68. Quomodo fafciabimus infantem?
69. Ubinam collocare oportet infantem?
70. Quandonam porrigendum eft infanti alimentum?
71. Quodnam primò alimentum capere debet infans?
72. Quomodo mel porrigemus infanti?
73. An Lac maternum aut alienum infanti a partu exhiberi debet?
74. Quoduam igitur lac qualitate bonum dici poteft?
75. An materno lacte nutriendus eft infans?
76. Quænam igitur nutrix infanti nutriendo idonea eft?
77. Quomodo inftruenda eft nutricis diæta?
78. Quomodo dicis ab initio infantem infirmari?
79. Quænam exercitia in commodum infantis a nutrice fieri poffunt?
80. Quid faciendum fi lac nutricis pravum fuerit?
81. Quid facient illæ quibus lac difparet?
82. Quænam exhibent veteres, ut lac mulieribus abundet?

83. Quid illis, quæ lac juſto copioſius, aut craſſum generant, faciendum?

84. Ob quam rationem nutrici alimenta acria & ſalſa non concedenda?

85. Qua ergo diæta uti debet, quæ lac corruptum habet?

86. Quomodo medebimur iis, quæ lac aquoſum habent?

87. Quoties indies balneo immittetur infans?

88. Quis locus balneo infantis deſtinandus?

89. Quomodo diſponendum eſt lavacrum?

90. Quare poſt balneum ſurſum ſublatis infantis pedum plântis caput infra pendet?

91. Quomodo ungere infantes oportet?

92. Ob quam cauſam oleo infantis oculi obliniuntur?

93. Cur poſt balneum infantis aures & nares ejus exſiccari jubemus?

94. Poſt quantum a balneo temporis ſpatium erit uberibus admovendus infans?

95. Quomodo ubera præbere debet?

96. Quid poſt ſomnum nutricem facere oportet.

97. Quoties lactare infantem intra diem debet?

98. Quid mali accidit infantibus, ſi ante vel ipſo in balneo ſugant?

99. Quibus indiciis novimus infanti alimentum præbendum eſſe?

100. Quomodo diſtinguemus infantem non adeo ob alimenti penuriam, quam alias ob cauſas ejulare?

101. Quid facimus ſi poſt lactationem continuo ejulat?

102. Cum obdormiverit infans ubi collocandus eſt?

103. Quomodo geſtandus eſt infans?

104. Quomodo & ob quam rationem bajulandus eſt infans?

105. Poſt quot dies decidere ſolet infantis umbilicus?

106. Quomodo exactam umbilico configurationem conciliamus?

107. Ad quod tempus faſciandus eſt infans?

108. Quas primum infantis partes ſolvimus?

109. Quare balneum ingreſſurus infans primum faſciis liberari debet?

110. Quandonam & quomodo ad ſedendum inſtituendus eſt infans?

111. Quomodo ad deambulandum inſtituendus eſt infans?

112. Quandonam ad deambulandum inſtituendus eſt infans?

113. Quandonam ablactandus eſt infans?
114. Quanam methodo ablactabimus infantem?
115. Quem primo cibum infanti porrigere debemus?
116. Qualem illi potum dabimus?
117. Quandonam dentes emittere incipit infans?
118. Quænam ſunt prima dentitionis ſigna?
119. Quibus auxiliis utendum, ne cum dolore & tormine dentes emittant infantes?
120. Quibus auxiliis inflammationem faucium infantum oppugnabimus?
121. Adverſus pruritum, exanthemata & phlyctænas quid tentare oportet?
122. Sonitum aurium & ſtridorem dentium quomodo curare oportet?
123. Adverſus tuſſim quid ei dabimus?
124. Quinam ſunt mulierum morbi?
125. Quinam per fluxum corporis adoriuntur?
126. De Menſtruorum ſuppreſſione?
127. De Uteri inflammatione.
128. De Satyriaſi.
129. De Suffocatione hyſterica.
130. De tenſione Uteri.
131. De Oedemate Uteri.

133.

132. De Phlegmone Uteri.
133. De Uteri Duritie.
134. De Dolore uteri.
135. De molâ uteri.
136. De hæmorrhagiâ uteri.
137. De mulieris ſanguinis fluore.
138. De fluxu ſeminis mulierum, quem græci gonorrhoeam nominant;
139. De debilitate uteri.
140. De paralyſi uteri.
141. De omnibus uteri inclinati modis.
142. De Sterilitate uteri.
143. De difficili & laborioſo partu.
144. Quomodo dicunt ab ipſa parturiente partum evadere difficilem?
145. Quomodo dicunt per excludendum foetum partum difficilem evadere?
146. Quot & quibus ſitibus naſcuntur fœtus.
147. Prædictorum ſituum quinam optandi ſunt & ſecundum naturam?
148. Quis fœtus partus bono ſitui proximior?
149. Quomodo dicunt ab iis quæ extrinſecus adveniunt difficiliorem fieri partum?
150. Quomodo dicunt per Chorion impediri partum?

151. Quomodo dicunt, quod partus per alium modum, qui ex omnibus his caufis componitur, impediatur?

152. Quid fub partu curandum erit apud illas, quæ tarde & difficulter pariunt?

MOSCHIONIS
DE
MULIERUM PASSIONIBUS.
PROOEMIUM.

Cum nobis frequenter apud mulieres obstetrice opus esset, nullamque expertem & græcis imbutam literis inveniremus, quas licet didicisset, quomodo ea quæ ad mulierum affectiones spectant omnia ut horum lectione, ratione ea assequi valeat, in latinum sermonem converteret? Ego quidem Moschion multa jam passim video veritati conformiter translata, immo accuratius ordinata, diligentiusque polita, velut in ophthalmico & chirurgico Philiatri, quin & in poematico legimus. Visum est igitur & mihi hæc ad mulierum affectiones spectantia e græco sermone transferre. Condonabitur mihi, si rerum veritate servata ita meam translationem adornavero, ut mulierum desiderio satisfaciam. Placuit enim nobis, ut, cum seriem rerum,

quæ maxime probantur in epitome daremus, omnia quidem diceremus, neque tamen operis prolixitate peccaremus. Iis qui multum ordini ſtudent, brevem rerum indicem dabo. Addidi præterea alia triginta duo capita, ut omnibus conſervatis explicatio ſufficiens haberetur. In his vero omnibus ſimplici uti dictione ſtatui, cum ut ea quæ dicerem manifeſta eſſent, & mulierum uſui accommodata, tum ut imperitarum obſtetricum intellectui expoſita captu facilia eſſent. Tradere præterea volui in quot & quales partes ea omnia quæ ad mulieres ſpectant, dividerem, binas ſtatuens obſtetricum ſpecies, quarum una imperita, altera vero omnium, quæ obſtetrix ſcire debet, perita eſt. Hanc ſpeciem denuo dividimus in eas quæ tales ſunt ob cauſas ſecundum naturam accidentes, & præter naturam obſtetricum. Gratam fore hanc pertractationem mulieribus ſpero, quod obſtetrix exerceri ex eâ in ſuâ arte poſſit; tum quod ii qui in hac parte verſati ſunt, ſuas notiones hoc opere confirmatas inventuri ſint.

CAPUT I.

Quid eſt obſtetrix?

Mulier omnia, quæ ad Fœminas ſpectant edocta, immo & Artis ipſius medendi perita; ita ut illarum omnium morbos commode curare valeat. Non ſit autem turbulenta, non garrula, non lucri avida; ſed ſapiens, ſobria, linguæ potens, moribus proba, & laboris patieus, quæ que propriâ ſollicitudine mulieres gubernet & dirigat.

CAPUT II.

Uterus quot nominibus inſignitur?

Tribus antiquitus nominibus. Et primo quidem a ſuâ functione, quod mediante propriâ ejus pariendi actione mulieres matres fierent, μήτρα dictus eſt. A græcis autem & hyſtera nominatur, id eſt extremus; quod omnium viſcerum ultimus ordine veniat uterus. Sive quod in undecimum annum apud Virgines vacuus ſit, & poſt ætatis mutationes propriâ affectione partum mulieribus concedat. Sed & delphys græcis cognominatus eſt, quod nempe eo mediante fratres fierent, & omnes ipſius opera naſcerentur.

CAPUT III.

Ubinam ſitus eſt uterus?

Interius inter duo oſſa innominata, inteſtino recto ſuperincumbens & oſſi ſacro; veſicæ autem ſubjectus.

CAPUT IV.

Qualis eſt uteri ſubſtantia?

Nervoſa & carnibus, immo nervis & venis intertexta.

CAPUT V.

Quot membranis conſtat uterus?

Duabus membranis, quarum exterior lævior eſt, alba, dura & nervoſa; altera vero, interior nempe, aſpera, rubra, mollis & carnoſa. Quo apparatu cætera omnia continentur ita ut uteri membranæ mediantibus tenuiſſimis membranulis & nervis adglutinentur.

CAPUT VI.

Quomodo ſitus ratione configuratus eſt Uterus?

Primum quidem ut cucurbita medica configuratus eſt. Ut vero ſingulæ ejus partes cognoſci facileque intelligi poſſint; ejus partes, ſingulis ſingulas literas adſcribentes, expone-

ponemus. Ubi igitur primum α. oppositum est, orificium dicitur; quod ante partum carnosum & pulposum est; partu autem prægresso callosum & capacius. Ubi vero β. adscriptum est Collum dicitur. Et pars γ. litera notata Cervix est uteri. Totus harum partium concursus Chorion nominatur. Illa vero pars, quæ ex augustiori cum rotunditate explicari in latitudinem incipit, ubi nempe δ. adscriptum est, humerus dicitur. Ubi vero ε. latera vocantur. Ubi tandem in rotunditatem inclinatur, cum adscripta litera ζ. fundus nominatur. Litera η. basin denotat maximam. Omnis autem illa capacitas, quæ infra abdomen medium occupat, sinus dicitur.

CAPUT VII.

Ubi igitur locatum eſt uteri orificium?

In medio mulieris ſinu, quod ipſum membranaceum, nervoſum, inteſtinorum maximo ſimile; interne quidem capacius, externe vero anguſtius eſt; Viriſque congreſſum, mulieribus vero veneris uſum concedit.

CAPUT VIII.

Quantum diſtat et retro abſcedit?

Non indiſcriminatim omnibus æqualiter; pro differentiâ nempe facultatis.

CAPUT IX.

Ipſum uteri orificium quale eſt?

Virginibus adhucdum in virginitate conſtitutis, ante partum, carnoſum & puſpoſum eſt, mulieribus vero, quæ jam pepererunt, calloſum & magis amplum.

CAPUT X.

Clauſis cujus eſt capacitatis?

Uti foris extima pars auris apparet.

CAPUT XI.

Teſticuli (ovaria) mulierum ubi ſiti ſunt?

Prope cervicem uterque ex utraque parte locatus eſt: ſuntque quodammodo rotundi, ad proprias baſes latiores ſimul & graciliores, & a poro excretorio, unde mulieres ſemen emittunt, protenſi. Eorum ſitus eſt ad proximas laterales uteri partes, & dum uterque ad pudendi labia pervenerit, prope veſicæ cervicem conjugantur.

CAPUT XII.

De purgatione muliebri?

Purgatio fœtus in utero concepti alimonia eſt, & partus miniſterio deſtinata. Et ſanguis quidem naturaliter per uterum fertur (tribus per ſingulos menſes præter propter diebus) qui ſimul ſumpti in triginta dies excurrunt.

CAPUT XIII.

Unde purgatio dicta eſt?

Ex eo quod ſuperfluus corporis ſanguis ſingulo menſe colligitur, in motum ducitur, &

corpus purgatur. Unde menſtruorum Etymologia.

CAPUT XIV.

Quandonam primum apparet?

Prima quidem purgatio frequentiſſime anno decimo quarto orditur. His quidem maturius aliis vero tardius. Ut plurimum tamen neque ante annum quadrageſimum diſparet, neque quinquageſimum transcendit.

CAPUT XV.

Quanto tempore ſanguine purgantur mulieres?

Non æqualiter omnes, ſed ratione corporis conditionis & ætatis differunt. Verum ut plurimum ad duos dies (ſanguine) purgantur.

CAPUT XVI.

Quaenam ſunt illae, quae maxima ſanguinis copia purgantur.

Quæ vitam in otio & mollitie ducunt, nihilque operantur plus ſanguinis evacuant; quæ vero quotidianis laboribus in aliquo opere occupantur, modice purgantur.

CAP.

CAPUT XVII.

Quanta est evacuati sanguinis mensura?

Non semper parca. Sed a modicâ copiâ incipit purgatio, & a parcâ desinit. Parcit enim ætati, & quoties augmentum corporis capiunt. Præterea, si mulier aliquo se labore exercet, ipsam simul parce purgari oportet. Aliis vero temporibus, quo aliis vitæ diutius protrahendæ impendatur.

CAPUT XVIII.

Quot diebus purgantur mulieres?

Non omnes æqualiter: Sed quædam pluribus aliæ vero paucis diebus. Verumtamen earum plurimæ tribus aut quatuor diebus purgantur.

CAPUT XIX.

Quaenam illae sunt, quae naturaliter non purgantur?

Puellæ sane & vetulæ, atque illæ quæ frequenter & valide vocem exercent; quæ gravi morbo laboraverunt, quibus & prægnantes adnumerandæ sunt. Siquidem puellulæ non-

dum purgantur, vetulas vero ultro purgari implicat. Præterea, vocem quæ exercent, illo exercitio ſanguinem abſumunt. Illæ vero quæ diuturni morbi labores exantlaverunt, toto ſanguine ad virium refocillationem indigent. At quæ utero gerunt, fœtus ex illo ipſo ſanguine alunt.

CAPUT XX.

Quomodo evincimur naturaliter quasdam non purgari?

Ex eo quod integra ſe valetudine frui ſentiant.

CAPUT XXI.

Quibus indiciis intelligimus primae purgationis terminum adveniſſe?

Perfectè quidem ab anni decimi quarti ætate; dum nempe mammas turgidulas habent, ſed & pondus in pubis regione cum aliquali vellicatione & pruritu ſentiunt. Aliæ autem jam ante frequentius hanc evacuationem paſſæ etiam adventante definito purgationis die doloribus occupantur; Pondus in renum regione, & dolorem aliquando ſentiunt; mictu-

riunt

riunt, & toto corpore tenſionis ſenſum percipiunt. Faciei rubor non quidem perpetuus, ſed horarum aliquot intervallo facto denuo apparet. Quandoque cibos averſantur & nauſeant. Mulierum autem commodo ob futuram conceptionem menſtrua comparent, ſic etenim locus aptus præparatur, in quo ſemen abſorberi poſſit. Cujus rei earundem ſanitas argumentum eſt. Verumtamen ſenectutem earum accelerat, & forſan ex novo partu periclitantur. Et illæ quidem quæ purgantur ſanitate gaudent. Eſt & perſeverans virginitas ſaluberrima. Nam iis, quæ virum noverunt, frequens veneris uſus male recipitur. Sed & mulieres inde vexantur.

CAPUT XXII.

Quousque puellae virgines eſſe debent?

Donec apparentibus ſecundum naturam catameniis veneri litando aptæ ſint; uterusque proprio officio fungi, & ſuum munus adimplere appareat.

CAPUT XXIII.

Quaenam ad concipiendum aptae ſunt?

Quæ regulariter definito die purgantur, ſic tamen ut ſanguis, quî excernitur, purus ſit & bonæ conditionis. Quæ oſculum uteri e directo, & proxime ſitum habent. Quarumque totum corpus non durum admodum ſed optime temperatum eſt. Si præterea cum morum ſimplicitate animi alacritas conjungatur.

CAPUT XXIV.

Quodnam tempus ad concipiendum idoneum?

Si abſolutâ purgationis periodo mulieris animum Veneris deſiderium ſubeat, virum admittat; eâ tamen conditione, ut prægreſſâ per purgans evacuatione, corpus neque ciborum nimiâ repletione, neque penuriâ peccet. His enim ſic ſtantibus ſaluberrimus erit conceptus. Neque tamen exiſtimandum, quod corporis magnitudine, defatigatione, & effreni agitatione, intenſioneque modum excedente plus in operis perfectionem conferatur. Demonſtrat brutorum congreſſus; qui natu-

rali ratione, neceſſitateque compellente peragitur.

CAPUT XXV.

Quibus indiciis noſcitur mulierem concepiſſe?

Quoties ſub congreſſus finem horror quidam mulierem invadit, & ipſum uteri oſculum ſeſe claudens & contrahens percipit; Neque ſeminis reliquiarum aliquid uteri mulieris orificium madefacit, vel parcum admodum ibidem remanet.

CAPUT XXVI.

Quaenam indicia foetum conceptum aut marem aut foemellam eſſe denotant?

Supponebant quidem veteres marem, ſi mature & athletice in utero moveretur; ipſa vero prægnans bene colorata, & mamma dextra turgidior eſſet. Fœmellam vero ſi tarde, & languide moveri inciperet; ipſa vero prægnans mali colóris & infirma eſſet, mammàque ſiniſtra tumeret. Nos autem eadem ipſa intùiti, ſic ſe habere cenſemus.

CAPUT XXVII.

Quid eſt Kiſſa?

Appetitus cibi maxime inſolentis, qui tempore quodam, irregulari tamen, prægnantibus mulieribus accidit cum abundantiâ pravi humoris & nauſeâ.

CAPUT XXVIII.

Unde Kiſſa nominata eſt?

Secundum quosdam ex eo, quod faſtidium prægnantibus mulieribus creet; ſecundum autem alios, ab ipſa ave, cujus ut vox varia ſic & plumæ verſicolores ſunt. Quidam autem ab helicibus vel capreolis vitium, græcis κίσσος dictis, derivaverunt, qui ſi quid arripuerint, multifariam implicantur.

CAPUT XXIX.

Kiſſa quo menſe praegnantibus accidit?

Frequentius quidem ſecundo menſe; quibusdam vero maturius, aliis autem tardius.

CAPUT XXX.

Quamdiu detinet Kiſſa?

Quandoque ad ipſum partum usque Omnium quidem prægnantium morbus eſt Kiſſa, ſed non omnes diu detinet, verum eas tantum, quæ humore pravo abundant.

CAPUT XXXI.

Qualis diaeta Kiſſa laborantibus praeſcribenda?

Reſponſio deficit.

CAPUT XXXII.

Quid ei exhibebimus?

Imperanda diei unius abſtinentia. Si vero abſtinere tamdiu nequeat, poterit etiam parce nutriri & per plures dies unctæ primum quidem aqua, tandem vinum offeratur. Cibos vero ſiccos cohibendi & adſtringendi vi præditos aſſumat, utaturque epithematibus reprimentibus. Sed & corporis illi motus, ſi fieri poteſt, concilietur.

CAPUT XXXIII.

Quomodo praegnantium diaeta menſe ſeptimo inſtruenda.

Deficit.

CAPUT XXXIV.

Quomodo menſe octavo?

Cum omni cura & ſollicitudine incedere oportet. Hoc etenim menſe plurimum gravantur. Quare omnem corporis motum fortiorem devitantes tranquillam vitam agere oportet. Sed & alimentum ipſis parce exhibendum. Præterea abdomen ipſum, ſi pondere juſto plus gravitet faſciis ſollicite deligatum ſuſtentare decet. Tandem abdominis cutis unquento ex oleo recenti, aut oleo myrtino compoſito inungenda, quo firmetur, ne cum parturire incipiet, nimiâ tenſione rumpatur.

CAPUT XXXV.

Nono menſe quid faciendum?

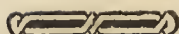
Scire oportet in his, cum luxiores ſint, ab utero verſus ſuperiores partes humores ferri,

ut approximante partu ad inferiores partes dilatari valeant, quo fœtus expeditiorem transitum inveniat. Sed & his locis semienpium relaxans præparari debet; balneaque in usum vocunda, & pessarin ex adipe anserino, & medullâ cervinâ composita. Præterea inuncto digito uteri osculum leniter aperiendum, velut prægnantibus mulieribus in more est. Verum si fieri potest, utero per hujus depulsorii usum vis non inferatur, utpote qui moderate potius, & tranquille degere debet, siquidem illius vi ad effundendum fœtum adigi potest. Hac enim agitatione & illicio ruptum Chorion liquorem effundit, & ob lubricitatem loci fœtus præter naturam expellitur.

CAPUT XXXVI.

Quid igitur est Chorion?

Membrana sine apertura, quæ fœtum & quæ ad ipsum spectant, continet, fundoque uteri adhæret. Dicitur autem & angion seu vas; & secundinæ & extremæ, licet primum rumpatur.

CAPUT XXXVII.

Unde Chorion dictum est?

A se ipso, quod sua ipsius propriâ amplitudine, εὐρυχωρία, indicat. Vel ut alii volunt, quod ex multis sit compositum, velut chorus pluribus canentibus.

CAPUT XXXVIII.

Unde Angion dictum est?

Quod in ipso fœtus contineatur, in eoque velut in vase volutetur.

CAPUT XXXIX.

Sed cur et secundinae nominatum est?

Ex eo quod fœtus primum excidat, & sic illæ secundinæ prodeant. Etenim & prægnans inde dicta est, quod primum rumpatur.

CA-

CAPUT XL.

E quibusnam componitur Chorion?

E nervis, venis, arteriis & carnibus. Eſt vero coloris atrorubentis, utri ſimile.

CAPUT XLI.

Quibusnam ex partibus componiturfoetus umbilicus?

E quinque: duabus nempe venis & totidem arteriis, quarum ope pars ſanguinis nutritiva fœtui ſubminiſtratur. Inſertionis autem ejus locus κενεων dicitur, quod fœtus lumbum (abdomen) cum chorio jungat, quo mediante fœtus umbilicus in utero continetur.

CAPUT XLII.

Quid eſt membrana amnios?

Tunica totum corpus circumplexa & adhærens, quæ licet frequentius intus integra habeatur, aliquando tamen conſumitur, ita ut non per totum corpus appareat.

CAPUT XLIII.

Quae ſunt ſigna abortum praecedentia?

Quando ante legitimum pariendi tempus ſubito & ſine ratione mammæ graciliores evadunt; præterea frigus & pondus in renum regione adeſt, liquor varius effunditur, & tandem thrombus apparet cum omnimodâ horripilatione. Quidam non omnem promiſcue medelam adhibendam volunt, donec naturæ beneficio ad ſanitatem redierint, ne pereat fœtus. Alii autem abortivis utendum cenſent, quæ neqe adulteris, neque lucri cauſâ admoveant. Si vero calloſam carnis excreſcentiam, aut aliud impedimentum in uteri orificio habuerit mulier, & ſic conceperit; ſatius quod concepit abortivo depelletur. Tales enim cum partus dies advenerit, foetu perperam exitum moliente, moriuntur; parturientem enim periclitari neceſſe eſt.

CAPUT XLIV.

Quaenamſunt inſtantis partus ſigna?

Si ſeptimo, nono, aut decimo menſe pregnan-

gnantem non solum renum dolor, cum ardoris sensu, sed & inguinum & lumborum adoriatur. Sed & uteri ipsius, interiorisque partis descensus fiat, orificiumque aperiatur, & mador adsit. Dum vero jam partus præ foribus est, partes superiores graciliores evadunt, expanduntur que inferiores circa pubem & inguina cum frequenti meiendi desiderio; immissoque in orificium uteri digito, chorion ovi magnitudine protuberans invenitur, humorque effertur primum quidem lentus, paulo post vero plurimus, & sanguinolentus.

CAPUT XLV.

Quomodo distingues dolorem ab inflammatione ortum ab eo, qui instante partu accidit?

Quod dolor ab inflammatione ortus cum stricturâ & siccitate orificii uteri reperiatur.

CAPUT XLVI.

Quaenam ſunt praeparanda ad partum requiſita?

Oleum ſane calidum, fomentationes, ſpongiæ molles, lanæ mundæ, faſciæ, cervicalia, odoramentaque analeptica, & ſedile obſtetricium, cathedræ ſimile. Lecti duo, locusque partui commodiſſimus.

CAPUT XLVII.

Quale eſt ſedile obſtetricium?

Conſulari ſedi ſimile, in quo ſic ſedet, ut ſub ſexu habeat foramen in lunæ formam exſciſſum, ut illac foetus excidere poſſit.

CAPUT XLVIII.

Lecti duo ad quid neceſſarii?

Alter quidem dure ſtratus eſt, in quo locare parturientem debemus. Sæpe enim & decumbentes pariunt. In eum vero, qui molliter ſtratus eſt, parturientem poſt exantlatos labores collocabimus.

CAPUT XLIX.

Quomodo collocanda eſt parturiens?

Supinam eam in lecto, qui dure ſtratus eſt, diductis ibidem cruribus, & divaricatis locando. Cum vero chorion ad ovi magnitudinem in orificio uteri protuberans invenerimus, eam in ſedile transferemus. Si vero ſic locata defatigatur, ita ut parere ibi non poſſit, in lecto parturire debebit. Ubi vero ſedile obſtetricium non habetur, non concedente mulieris facultate, alterius mulieris inſidens femoribus ſtrenue detineatur, ut ibidem pariat.

CAPUT L.

Quid antequam parturiens in ſedili firmetur faciendum eſt?

Omnes illos partus dolores, omnis generis actu calidis fovere oportet, oleo nempe calido, & lanis ſordidis, ipſaque loca irrigare. Jubebat quidem antiquitas, ut ambularent, aqua perfunderentur, & cibos aſſumerent. Nos autem non ita hæc fieri conſulimus, eoquod deambulatio foetum jam modo vix non

prodeuntem expellat, & uterum excutiat. Perfusio autem & vires minuat, mulierisque corporis coctionem refrigeret. Cibi autem stante refrigeratione exhibiti non adeo alunt, ut potius corrumpantur.

CAPUT LI.

Ministrantes praeter obstetricem, mulieres quot requiruntur?

Necessario tres, quarum binæ a dextrâ & sinistra parte stare debent, quibus accumbere parturiens possit. Tertia autem ipsius dorsum apprehendens firmum tenebit, ne ingruentibus partus doloribus se in latus inclinet. Ipsam simul adhortabuntur, ut partus dolores strenue sustineat.

CAPUT LII.

Obstetrix ubi et quomodo sedere debet?

Strenue sane præcincta: & si quidem in Lecto partus perficitur, in sede paulo humiliori sedebit obstetrix, sic ut manuum officia nihil moretur. Si vero in sedili locata fuerit parturiens, humilius in depressiori sede sedebit obstetrix, ut e superioribus lo-

cis foetum facile adducere poſſit; Et aliquantulum diductis propriis pedibus depreſſius ſimul ipſam eſſe oportet, ut propriam faciem retro avertere non impediatur, ne (a pariente) ſpectata, præ pudore uteri orificium contrahatur. Dein omnium primo vinculis & capillis ſolutis, quod propter expeditiorem motum fieri ſolet, digito manus ſiniſtræ oleo inuncto uteri orificium ſenſim dilatans aperiet, ut chorion illac prorumpere poſſit. Omnes vero illæ quæ parturienti aſſiſtunt adhortari eam ſermonibus debent, rogareque illam, ne ejulet, ſed omnem ejulatum & ſpiritum verſus inferiora dirigat, quo ſic partum promoveat. Cum vero partus dolores urgent, jubere debet ut aliæ mulieres retro ipſam tenentes cum linteis manus ejus firment, ne propriis conatibus ſe ipſam devolvat. Si vero chorion diutius imperruptum manſerit, ipſum unguibus dilacerare oportet, & immiſſis ſenſim digitis dilatare. Caveri tamen ſimul debet, ne juſto plus digitis referetur, ne ſcilicet foetus ſubito excidat. Si vero ne ſic; orificium uteri ſic apertum ſervet, donec fœtus caput & collum ſine quaſſatione exeant. Naturaliter (ſponte) enim orificium aperitur. Prodeuntibus tamen femoribus, hæc apprehen-

hendere obftetrix debet, illæfaque educere, attendendo ad uteri fpontaneam referationem. Illi autem vim, cum fponte fe contraxerit, inferre non debet, ne inflammatione aut hæmorrhagiâ uteri læfio confequatur. Affiftentes vero lateri miniftræ conduplicatis manibus verfus inferiora abdomen propellent. Dum autem fœtus exire coeperit, obftetrix manibus linteo munitis, ipfum fumma qua poterit pietate excipiet, follicita quam maxime, ut cum fecundinis exeat.

CAPUT LIII.

Pofito vero cafu quod fecundinarum pars quaedam intus remaneat q uid faciendum?

Si uteri orificium adhuc apertum eft, ftatim obftetrix manum finiftram intromittat, & quas demum cunque partes ejus invenerit, apprehendat. Et fi quidem fundo non adhæreant, educat; quo tamen in cafu, & proprii parturientis conatus commodi funt. Si vero ab utero detineantur, leniter hinc inde moveat. Has tamen, nifi incommode locata magis diftent, uterus ipfe excludet. Quodfi non obftante morantur, porrecto alii mulieri infante, ipfa (obftetrix) umbilicum refcindet.

Si

Si tandem contractum fuerit orificium, ita ut neque manum admittat, neque ſecundinæ ipſæ prodire poſſint, utatur omnibus liquoribus & injectionibus, quibus in uteri inflammatione uti ſolemus, Hac enim accuratione, relaxatâ omni ſtricturâ, ſi quid intus remanſerit, excidet.

CAPUT LIV.

Veteres quaenam in ſecundinarum retentione exhibuerunt?

Sternutatoria: ſcalasque adhibuerunt ſuſpenſorias, & potionibus ad expellendum idoneis uſi ſunt. Sed & ſuffumigia ſuppoſuerunt, & peſſaria quibus ſanguinem promoverent. præterea pondera ipſi chorio appenderunt; quæ nos omnia reprobamus, eo quod partes ipſas inflammare, & præſentem, ſine morâ, hæmorrhagiam producere poſſint.

CAPUT LV.

Puerpera, abſoluto partu, quomodo degere debet?

Deterſis ſpongiâ partibus transferatur in lectum, in cubiculo dubie lucido, ſitum, diduc-

ductis non nihil femoribus, ut si quid forte prodire coeperit, non impediatur. Sed & partes ipsæ linteo cooperiantur, sic tamen ut crebro ibi mutentur. Sed & pubem & abdomen lanis mundis contegere oportet. Et si quidem partus sine notabili læsione peractus fuerit, oleo recenti, cui vini parum admixtum fuerit, eas ipsas partes irrigare oportet. Si vero laboriosus partus præcesserit, oleo dulci & tepido hæc omnia fient. Per biduum deinde a cibis abstinere debet. Tertio vero die per semicnpia tepida & innuctionem illam curare oportet. Sed & aqua tepidâ faciem ejus fovebis. Cibos simplices, id est panem, aquam, obsonia, & ova sorbilia illi appones, curabisque illam refocillari. Die autem septimo, nullis occurrentibus querelis, balneo, cibo vario, vino parco multa aquâ temperato uti poterit.

CAPUT LVI.

Quomodo novimus sufficientem a partu manasse purgationem?

Eo quod primo sanguis purus et copiosus, secundo foeculentus & parcior, tandem purulentus fluxerit.

CA-

CAPUT LVII.

Si vero a conatu et tensione magis urgentibus dilacerationes in partu fiant; quid facto opus?

Præterlapsis aliquot a partu diebus unguenta e cerâ & oleo rosarum, lithargyrio, cerussa, & alumine composita imponimus, & ipsam deligamus.

CAPUT LVIII.

Quomodo mammae, affluente a partu copioso lacte, tensione, dolore gravante, et inflammatione laborantes curantur et mitigantur?

Imponere primùm debemus, quæ moderate reprimere valeant, id est spongias molles oxycrato imprægnatas, vel Panem oxycrato irrigatum, quem cum palmulis conterimus.

CAPUT LIX.

De cohibendo lacte.

Si vero lac cohibere volueris, herbam Psyllium, coriandrum viride, uvam omphacinam mi-

minutim contritam linteolis (impones) aut unguento admiſcebis.

CAPUT LX,

De mammarum inflamatione.

Si vero mammarum increſcat inflammatio, ea adhibenda, quæ ipſas relaxare valeant. Ita profecto conducent fœtus ex oleo calido, aut aquâ calidâ; & cataplasma e ſuccis. Verum & emplaſtrum e ſeminibus, atque in declinatione unguentum.

CAPUT LXI.

Si vero parturiens ipſa lactare poſſit, quid faciendum?

Uti ſuperius innuimus; rite omnibus, & decenter utatur.

CAPUT LXII.

Si vero alia lactaverit, quo modo lac puerperae ſupprimemus?

Lapidem tunc pyritem minutiſſime contritum unguento admiſcebimus, ſenſimque mammas ipſas faſciis arctius deligare incipimus

mus, ea tamen devitantes, quæ præcipiebat antiquitas, muriam nempe, cuminum, ftrobilos, alumen fciffile & héderam; quæ omnia propriâ acrimonia inflammationis incrementum duplo majus efficere queunt. Siquidem relaxantia medicamenta mammarum tumori amica funt.

CAPUT LXIII.

E quibus indiciis conjicimus infantem aptum effe ut nutriatur (vel vitalem fore).

Ex eo, quod ea, quæ illum utero geftavit, per totos menfes fana vixerit; quodque vitali menfe natus fit, quodque præterea ipfe pufio omni fit ex parte integer, omnesque corporis meatus & ductus apertos habeat; quod tandem ftatim a nativitate vocem firmam, maxime punctus, aut digitis leniter vellicatus, edat. Hæc enim omnia fenfibus eum integris pollere teftantur, atque completo tempore natum effe demonftrant.

CAPUT LXIV.

Quibus menſibus vitales nascuntur?

Maxime quidem nono & decimo menſe; Secundi ordine veniunt ſeptimestres. Unde octavo menſe nati difficulter quidam evadere ſolent.

CAPUT LXV.

Quando et quomodo reſecandus est umbilicus?

Poſtquam paululum infans noſtro in aere quieverit, quatuor digitorum ab abdomine diſtantiâ forfice vel cultro acutiſſimo ſecandus erit. Neque veterum aſſentiri velim præjudicio, qui inſtrumento vel ligneo, vel vitreo, aut calamo acutiſſimo, aut panis duro cortice illum reſecabant. Dein cum illum diſcideris, cruorem, qui in illo compactus remanſerat, exſiccabis; & lanâ in filum ductâ, aut linamento deligabis, ne ſuperveniente hæmorrhagiâ periclitetur infans. Sed eâdem ipſâ horâ, quâ natus eſt, ex utraque parte deligetur, ſicque per medium ſecetur, ne quæ peperit ipſa, hæmorrhagiam ſuſtineat.

CA-

CAPUT LXVI.

Quibusnam respergitur aut lavatur infans?

Veteres quidem muriâ ipsum abluebant. Alii vero gallarum aut myrtorum pulvere. Nos autem caute illis sal & aphronitrum in pulverem redacta inspergimus; Siquidem prædictæ species proprio suo odore illum affligunt. Neque stringi multum fasciis infans debet, a tali enim constrictione male se habet.

CAPUT LXVII.

Qua adhibita cautelâ illos pulveres infanti applicabimus.

Si videlicet valde tener est infans, admisto melle aut oleo, aut succo fœnugræci totum ipsius corpusculum delinimus, aut inungimus, adhibitâ tamen cautelâ, ne vel in os, vel oculos ipsius ejus linimenti quidquam incidat. Exinde abluere ipsum, & aquâ perfundere calidâ aportet. Immissis autem naribus & ori digitis purgari omnia aportet, oleumque infantis oculis instillari. Tandem inducto in infantis anum auriculari digito purgamenta inde educere oportet; & umbilicus lanâ de-

li-

ligatus reclinandus in medium, & linteolo oleo impraegnato cooperiendus.

CAPUT LXVIII.

Quomodo fasciabimus infantem?

Supponentes propriis ejus femoribus fasciam e lanâ mundam & latam, ejusque longitudinis, ut partes omnes involvere queat, fic tamen ut primo graciliores partes devinciantur, & primùm quidem laxius ftringantur; Iunctis lateri brachiis, eâ tamen cautela, ut lanæ flocci interponantur, ne offium protuberantiis fugillentur. Dein latiori fafciâ totum corpus deligare oportet. Veruntamen & caput ipfum linteolo aut lanâ mundiffimâ cooperiemus.

CAPUT LXIX.

Ubinam collocare oportet infantem?

In loco fane mediocriter calido, neque multum lucido, fic tamen ut nihil ibidem odoris nares feriat. Lectus ejus molliter quidem, non admodum tamen, ftratus fit, ne diutius decumbens infans Spinam vel collum diftorqueat

queat

queat. Sic molliuſcule firmato capite jacere debet infans.

CAPUT LXX.

Quandonam porrigendum est infanti alimentum?

Dum, poſt omnem, quem ſuſtinuit motum, turbæ fuerint compoſitæ; Id eſt poſt octo vel decem horas.

CAPUT LXXI.

Quodnam primò alimentum capere debet infans?

Tale alimentum capiat, quod ſtomachum ventremque ejus purgare, ipſum ſimul alere valeat, id eſt mel mediocriter coctum; ſi enim crudum illud fuerit auſterum erit & flatulentum; ſi vero coctum magis, alvum cohibet.

CAPUT LXXII.

Quomodo mel porrigemus infan ?

Proprio digito Nutrix os ejus illiniet, aut mul-

mulſum tepidum inſtillabit, & ſic tandem ad lactis uſum tranſibit.

CAPUT LXXIII.

An Lac maternum aut alienum infanti a partu exhiberi debet?

Lac maternum non eſt commodum; ſed alienum; quare non maternum ſed alienum lac porrigi debet. Ob prægreſſos enim partus labores & purgationem lac maternum ſpiſſum eſt & crudum.

CAPUT LXXIV.

Quodnam igitur lac qualitate bonum dici poteſt?

Illud profecto quod mediocriter album nec ſubpallidum nec gypſo ſimile, neque ſubacidum eſt; ſed mediocriter caſeoſum, ita ut inſtillatum leviſſime ſe in latitudinem diffundat, nec diffluat tamen. Quod ab hoc differentiâ cum ſubſtantiæ tum coloris diſtat, malam lactis qualitatem denotat.

CARUT LXXV.

An materno lacte nutriendus est infans?

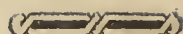
Amicum magis eſt lac maternum lacte nutricis. A Matre igitur lactari infans poteſt, præcipue ſi per reſtitutam a partu valetudinem liceat. Plenius tamen a nutrice nutritur. Una enim nutrix binis alumnis alimentum ſufficiens ſubminiſtrat.

CAPUT LXXVI.

Quaenam igitur nutrix infanti nutriendo idonea est?

Quæ pubes eſt; quæ bis jam peperit. Sit præterea proprii corporis ſpecioſus color, latumque pectus habeat. Ipſæ autem mammæ ſalientes ſint & prominulæ, parvæ non nihil; neque papillas admodum magnas habeant, neque rurſum raras & exiles. Sit præterea, animi dotes quod ſpectat, perſpicax & moribus integra, infantem quæ diligere poſſit, nec irâ unquam commoveatur; Sique fieri poteſt græca ſit & munda,

CA-

CAPUT LXXVII.

Quomodo instruenda erit nutricis diaeta?

Recepto modo, quo nempe nutriri promiscue omnes homines solent, ut sani esse valeant. Necessarium tamen est ut exerceatur corpus; sufficiensque alimentum capiat; ebrietatem vero & indigestionem devitet. Omni autem exercitiorum genere exerceatur, speciatim vero eo, quo partes superiores, brachia præsertim, exercentur, quo lac copiosius & coctum ad mammas appellat. Et, si fieri potest, cum proprio viro ne communicet quidem, ne illiciatur veneris usu menstruus fluxus, quo superveniente lac disparet, ejusque rivuli exsiccantur, Primis vero diebus, quibus lactare incipit, cibos capiat molles, & aquam bibat, ne spissius lac infantis recenter nati angustas fauces cum difficultate præterlabatur. Quemadmodum vero infans præterlabentibus diebus & mensibus firmatur, sic & ipsa firmiores cibos assummere incipiet. Primo igitur conditum bibat, cui dein & vinum admiscebit, cum nempe jam horum coctionem pusio sine noxa feret.

CAPUT LXXVIII.

Quomodo dicis ab initio infantem infirmari?

Procul dubio ſi nutrix ejus vinum copioſum bibat; Cum enim neque matrem totos menſes vinum bibentem bene tulerit, licet, cum ejus utero geſtaretur, uterus ea quæ ipſi ſubminiſtrarentur promovendæ coctionis gratia elaboraret, ſicque coctum illum ipſum lacteum liquorem affunderet. Nunc autem a propriâ ſubſtantiâ divulſus eſt infans, cui non tantum virium ſuppetit, ut oblata difficillimæ digeſtionis ſubigere poſſit. Pomi adinſtar: Hoc quamdiu arboris utero adhæſerit, irruentes facile ſuſtinet tempeſtates; ſeparatum vero ab arbore, & propria ſubſtantia orbatum, minimâ afflante aurâ manifeſte affligitur & languet.

CAPUT LXXIX.

Quaenam exercitia in commodum infantis a nutrice fieri poſſunt?

Tritura in mortario exerceatur, aut cum aliis manus conſerat. Paſtam præterea & farinam præparet, lectum ſternat & aquam portet.

CAPUT LXXX.

Quid faciendum si lac nutricis pravum fuerit.

Alius nutricis lac assumito, quæ si haberi nequeat, lactantis ipsius humorum temperaturæ assuescat.

CAPUT LXXXI.

Quid facient illae quibus lac disparet?

Deficit.

CAPUT LXXXII.

Quaenam exhibent veteres, ut lac mulieribus abundet?

Jubent ut omnis generis animalium mammas edant. Vermium, qui ligna corrodunt, recens exustorum, aut vespertilionum cineres cum vino propinant; vel iisdem cum aquâ lævigatis mammas earum illiniunt: quæ nos omnia reprobamus. Si enim illa diætæ simplicitate (lac) disparet; inde fit, quod ventriculus alimenta corrumpere incipiat; minus ergo nutrito corpore, multo minus lactis generant.

CAPUT LXXXIII.

Quid illis, quae iac justo copiosius, aut crassum generant, faciendum?

Hæ, ut lactis abundantia minuatur, exercitiis & laboribus validissimis uti debent. Si vero spissum valde est, alimenta parci nutrimenti capiant, non siccæ tamen qualitatis, aquam simul bibant, quotidianisque balneis utantur.

CAPUT LXXXIV.

Ob quam rationem nutrici alimenta acria et salsa non concedenda?

Deficit.

CAPUT LXXXV.

Qua ergo diaeta uti debet, quae lac corruptum habet?

Cibos boni facileque digerendi succi assumat; sed & ad hypochondria attendatur, si hæc forte non coquant, aut forte viro utantur; potusque quosdam assumant, qui malam humorum qualitatem corrigere valeant, ut simul & lac bonam qualitatem adipiscatur.

CAPUT LXXXVI.

Quomodo medebimur iis, quae lac aquofum habent?

Rarus fit iis balnei ufus, & vinum bibant. Frequenter cibum affumant, eum vero maxime, qui folidus fit & nutriens, uti funt obfonia ficca. Ova fimul indurata & frixa, carnesque fuillas & caprinas comedant.

CAPUT LXXXVII.

Quoties indies balneo immittetur infans?

Semel quidem erit balneo immergendus, & urgente neceffitate quadam etiam bis in die. A frequenti enim balneo corpus liquefit.

CAPUT LXXXVIII.

Quis locus balneo infantis deftinandus?

Obfcurus & temperate calidus; vitabiturque pro hac operatione frigidus, vel ultra modum calidus.

CAPUT LXXXIX.

Quomodo disponendum est lavacrum?

Sedere debet obstetrix, junctisque genubus; linteo femoribus injecto infantem excipiet, demptisque fasciis, oleo illum tepido inunget. Injectæque in pelvim aquæ calidæ, limpidæ, odoreque carenti temperatum caloris gradum conciliabit; exinde finistrâ suâ manu infantem sub axillâ finistrâ sic tenebit, ut illius thorax suo cubito incumbat. Deinde demergens illum leviter in aquam dorsum ejus primum fovebit; tandem supine inverso partes etiam illas aquæ immerget, ut omnes tam colli quam axillarum sordes sollicite abstergantur. Immisso postea in os infantis digito salivas ejus aufferet. Sed & linguam ejus & gingivas molliter fricabit. Deinde suspensâ manu versus pubem (ventrem) premat, quo ille sui officii admoneatur. Verum cum corpus ejus aliquantulum calefactum sufficienter ablutum & sublevatum viderit, aquæ denuo ipsum egelidæ immergere oportet, ut sic sensim infans aquæ frigidæ usui assuescere possit.

CAPUT XC.

Quare poſt balneum ſurſum ſublatis infantis pedum plantis caput infra pendet?

Ideo, ut hac declivitate omnes articulorum junčturæ extendantur. Cum enim ſic ſpina ſpatium manifeſtum accipiat, illæ (juncturæ) commodiſſimo ſpatio committuntur, ſic ut ſibi impedimento eſſe non poſſint.

CAPUT XCI.

Quomodo ungere infantes oportet?

Primo quidem prone decumbentes, deinde etiam ſupinos, ſubſtrato tamen prius propriis femoribus linteo, ſic ut ſub totius corporis inunčtione partes modo extendantur, modo inflečtantur. Simul pedes ſingulasque partes ſic confingere oportet, ut, quæ incurvata eſſe debent, premantur. quæ gracilia eſſe oportet, coarctentur, & quæ tandem protuberantia, educantur. Simul oculos ipſos propriis digitis leviter perfricare debet; caput ejus in rotundam formam configurare, genuum rotulas in motum ducere, deinde totum corpus extendere & remittere, omnesque

par-

partes ad proprias functiones peragendas instaurare.

CAPUT XCII.

Ob quam causam oleo infantis oculi obliniuntur?

Ideo ut tunicæ, quæ tunc (quodammodo) immobiles sunt, relaxentur & abstergantur, quo fit illis integra visus facultas.

CAPUT XCIII.

Cur post balneum infantis aures et nares ejus exsiccari jubemus?

Ne forte, cum tener adhuc sit infans, remanente in auribus ejus liquore, meatus refrigerentur & infirmentur.

CAPUT XCIV.

Post quantum a balneo temporis spatium erit uberibus admovendus infans?

Post non longum: cum scilicet omnes a balneo turbæ compositæ fuerint. Si autem citius admoveatur, lac corrumpitur nec nutrit. Quin & ipsa nutrix, si balneum non coxerit

prius,

prius, ſed ſic ubera præbuerit, infanti nocebit. Melius igitur eſt, ſi balneum digerat, & reſiccatis ſic prius mammis, infantem admoveat.

CAPUT XCV.

Quomodo ubera praebere debet?

Manibus apprehenſum infantem utrivis lateri admovere, & ad utramque mammam convertere oportet, ſic ut quodammodo manum dextram infans ad ſiniſtram liberam habeat, & utrique mammæ admoveatur. Dein ori ejus immiſſam papillam teneat, & quodammodo latenter premat, ne laborioſa fiat infanti ſuctio.

CAPUT XCVI.

Quid poſt ſomnum nutricem facere oportet.

Deambulare non nihil debet & mammas fricare, ut inſpiſſatum a ſomno lac ſolvatur; & ſic infantem uberibus admoveat.

CAPUT XCVII.

Quoties lactare infantem intra diem debet?

Soepius quidem, cum unicâ vice, quantum illi ſufficit, capere non poſſit infans; Si enim diutius ſuxerit, defatigatur; & bono lacte brevi exſatiatur. Definitus nullus alius hic modus; Sed, cum videris ſugere omnino eum velle, mammis eum admoveto, ſic tamen, ut neque ante balneum, neque poſt idem unquam illi præbeantur ubera.

CAPUT XCVIII.

Quid mali accidit infantibus, ſi ante vel ipſo in balneo ſugant?

Male mulctantur infantes ante vel ipſo in balneo uberibus admoti; Ipſos enim multis variisque morbis corripi neceſſe eſt.

CAPUT XCIX.

Quibus indiciis novimus infanti alimentum praebendum eſſe?

Tunc quidem cum hypochondria ejus cava vel collapſa fuerint; ſed tantum ſimul temporis præterfluxerit, ut alimentum capere poſ-

ſit. Os præterea aperiet, labiaque continuo movebit. Et ſi digitnm intra labia ejus moveris, ipſa premet, & cum quodam murmurante vagitu ſuget.

CAPUT C.

Quomodo diſtinguemus infantem non adeo ob alimenti penuriam, quam alias ob cauſas ejulare ?

Præcipue faſciam perſcrutantes utrumne adſtricta magis eſt, vel forte decumbens infans pedem aut manum contorſerit, vel ſit, quod eum pungat; vel forte etiam ob alimentum vel lac copioſius aſſumptum vagiat. Inquirere præterea oportet an non majori ſtragulorum pondere moleſtetur, vel contra tenuioribus coopertus jaceat; vel ſolis ardoribus aduratur. Si enim a re quapiam punctus fuerit, ſubito ejulare incipiet. Stragula vero utrum plura vel pauciora ſint ipſa inſpectio vel tactus deteget; Erit enim infantis corpus vel frigidum, vel admodum calidum. Si vero ipſum alimenti vel lactis copia moleſtat, ſe hinc inde jactabit, & præcordia elata habebit. Sin ipſum ſolis ardor aduſſerit, cum reſpirationis difficultate rubebit. Hæc tamen

ſi

ſi perſeveraverint, morbus eſt; lac aſſumere non valebit, & corpus contabeſcet. His igitur ex ſignis, omnia, quæ ad eum ſpectant, erui poſſunt, & medela afferri.

CAPUT CI.

Quid faciemus ſi poſt lactationem continuo ejulat?

Dandus eſt nutrici, quæ ipſum majoris cujusdam ſtrepitus ſono & blanditiis placet. Abſit vero ut illum unquam modo quoquam terrefaciat. Neque etiam ſemper aut ſtatim illi ob omnem vagitum lac propinari debet, ſed moram facere. Si vero nutrici admoti (infantes) ejusmodi ejulatibus exerceantur, & lacte inundentur, ipſe ductus galactophorus amplior eſt.

CAPUT CII.

Cum obdormiverit infans, ubi collocandus eſt?

In cunis ſtratis aut lecto, obvelatâ tamen facie, ut neque a majori lucis, aut aeris impreſſione lædatur, aut teneros adhucdum oculos pervertat.

CAPUT CIII.

Quandonam gestandus est infans?

Ante cibum; sic ut nunquam post alimentum sumptum gestetur, ne forte vomitus accidat.

CAPUT CIV.

Quomodo et ob quam rationem bajulandus est infans?

Cunæ sint eo modo pensiles, ut facile & leviter in motum duci queant; ipsæ nempe solæ mobiles, basibus duabus firmis innixæ, quo hinc inde vertantur & moveantur; ita ut infans, cum in cunis fuerit, nutricis manu quodammodo ambulare discat. Peracto vero anni tempore vel in sedili aut curriculo commode bajulabitur.

CAPUT CV.

Post quot dies decidere solet infantis umbilicus?

Post tres aut quatuor dies: quamdiu vero adhæret plumbi usti pulvere commode curatur.

CAP.

CAPUT CVI.

Quomodo exactam umbilico configurationem conciliamus?

Bullam plumbeam ad denarii fimilitudinem effingentes imponimus, quæ ipfum proprio fuo pondere concavum efficere queat.

CAPUT CVII.

Ad quod tempus fafciandus eft infans?

Secundum quosdam ad dies quadraginta; fecundum vero alios ad fexaginta. Nos autem tamdiu illum fafciis ligandum cenfemus, donec integro proprio corpore compactus fit & firmus; quod quidem illis qui bono cum colore nati funt citius evenire folet, tardius vero infirmis. Neque vero omnes fimul fafcias detrahimus, fed fenfim & per partes. Si etenim fimul & femel totum corpus nudaverimus, lædetur illa novitate infans & infirmabitur.

CAPUT CVIII.

Quas primum infantis partes ſolvimus?

Manus: præterlapſis tamen aliquot diebus & pedes. Ex ipſis vero manibus dextram primum emancipamus, ſic ut libertate donata proprio motu exerceatur. Poſthâc tandem & ſiniſtram ſolvimus.

CAPUT CIX.

Quare balneum ingreſſurus infans primum faſciis liberari debet?

Ut ſolutis omnibus vinculis illius habitus magis firmetur.

CAPUT CX.

Quandonam et quomodo ad ſedendum inſtituendus eſt infans?

Tunc, cum ſæpius ſeipſum, ut deambulet, ad ſedendum erigit. (Hac tamen cum cautelâ) ut ipſum circum circa ſtragulis circumdes & munias, quibus fulcire ſe poſſit; neve ab initio diutius ſedeat.

CAPUT CXI.

Quomodo ad deambulandum instituendus est infans?

Extremitatibus quatuor innixus; projectis videlicet coram eo rebus quibusdam, versus quas incedere cupiat; sicque exerceatur.

CAPUT CXII.

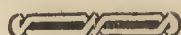
Quandonam ad deambulandum instituendus est infans?

Cum annum integrum compleverit, sic ut stare jam possit; erigendus est ad parietem; vel imponatur sedili, cujus pedes rotulis muniti sint, ut ejus progressu infans gressus figere & ambulare discat.

CAPUT CXIII.

Quandonam ablactandus est infans?

Post annum & sex menses, vel duobus annis completis, cum jam dentes plus satis firmi fuerint, quo solida alimenta non solum dividere, sed simul exactius commedere possit.

CAPUT CXIV.

Quanam methodo ablactabimus infantem?

Ab aliquot retro diebus ſenſim incipientes cibos illi apponere, raroque eum uberibus admovere; ſic tandem lac illi omnino denegabimus. Qui autem amaris illinire mammas ſolent, nobis non placent.

CAPUT CXV.

Quem primo cibum infanti porrigere debemus?

Micas panis melicrato, condito, aut lacte imprægnatas, aut alicæ ſuccum, vel obſonium e tritico.

CAPUT CXVI.

Qualem illi potum dabimus?

Vinum quandoque; aquam vero frequenter in vaſe vitreo in papillæ formam confićto & perforato. Quæ vaſis ſpecies ruricolis Staphylis aut πατζεναριον nominatur.

CAPUT CXVII.

Quandonam dentes emittere incipit infans?

Primò quidem a ſeptimo menſe dentes prodire incipiunt, ſed non pariter omnibus.

CAPUT CXVIII.

Quaenam ſunt primae dentitionis ſigna?

Pruritus gingivarum aderit, maxillarum ardor, & in cervice nervorum dolor. Unde frequentius ſanguinolentus humor ex ore vel auribus prodire ſolet.]

CAPUT CXIX.

Quibus auxiliis utendum, ne cum dolore et tormine dentes emittant infantes?

A quinto menſe incipiendo gingivæ eorum oleo dulci, adipe recenti gallinæ, & leporis Cerebro frequentius perfricandæ ſunt. Ultimo tandem melle mediocriter cocto ipſas illinies. Cum emicuerit inflammatio fomentis & cataplasmatibus utere: cavendo tamen, ne nutrix ejus vinum bibat, ſed parco alimento utatur.

CAPUT CXX.

Quibus auxiliis inflammationem faucium infantum oppugnabimus?

Iis ſane omnibus quæ relaxare valent, uti ſunt mel mediocriter coctum, melicratum, ptiſanæ ſuccus & his ſimilia, quæ nempe oris & linguæ ulcera maxime leniunt. Frequentius ſimul ex melle decenter cocto, cum nido hirundinum lævigato, addita decocti parciſſimâ quantitate linimentum paratur, & gulæ inducitur. Sin cum ſiccitate augeatur, cataplasmate utimur. Si vero cum humorum exceſſu increverit, auxilia reprimentia in uſum vocantur, id eſt cortices granatorum, lentesque cum melle lævigatas imponimus. Interna vero ulcera mediante anthera curamus; vel floribus roſarum ſolis, vel cum liguſtro utimur; ut in quadam rheumatis ſpecie jam expoſuimus. Præterea diamoro, diacodio & ſucco plantaginis cum melle cocto.

CAPUT CXXI.

Adverſus pruritum, exanthemata et phlyctaenas quid tentare oportet?

Fomentationes ex aquâ calidâ & inunctiones ex oleo, in quo ceræ parum ſit diſſolutum. Sin exanthemata & phlyctænæ cum ulceribus humidis compareant, utimur iis omnibus, quæ reprimendi & exſiccandi virtute ſunt prædita. Poſt balneum igitur perfundimus eos aquâ calidâ, in qua decoctæ ſint roſæ, juncus odoratus, agrioſycamina, myrtus & mali granati cortices. Cataplasmatibus ſimul admiſcemus plantaginis, intybi, portulacæ & uvæ omphacinæ folia; Illinimusque oleo roſaceo aut myrtino cui adjecta ſunt ceruſa; lithargyrium, & alumen ſciſſile.

CAPUT CXXII.

Sonitum aurium et ſtridorem dentium quomodo curare oportet?

Sonitus aurium & oris ſtrepitus, qui ab humore oriuntur ſic curandi ſunt. Infanti nempe ſæpe melicratum, in quo mel parcum incoctum fuerit, damus.

CAPUT CXXIII.

Adversus tussim quid ei dabimus?

Linctum profecto, qui componitur . . . . . vel fluxum ventris peculiariter simul habentes, velut est uteri suffocatio, & sanguinis fluxus; licet hæc generatim prædictis illis addere.

CAPUT CXXIV.

Quinam sunt mulierum morbi, qui a strictura oriri solent?

Menstruorum suppressio, inflammatio uteri, tensio, tumor, induratio, & uteri suffocatio.

CAPUT CXXV.

Quinam per fluxum corporis adoriuntur?

Si quæ stranguriosо modo purgatur, nec evacuatio procedit. Et ad hæc nonnihil differt, si quæ plane non purgatur, ab ea, quæ ratione suppressionis menstruorum non purgatur; quia hæ causæ morbum indicant. Nam omnino non purgari etiam secundum naturam evenire solet.

CAPUT CXXVI.

De menſtruorum ſuppreſſione.

De ſuppreſſione menſtruæ purgationis, aut quotieſcunque ſtranguriofo modo & cum dolore purgantur, ſic ſtatuimus: Multæ ſunt rationes, ob quas mulieres non purgantur. Primum etenim quædam, nulla exiſtente morbi accuſatione, naturaliter non purgantur; dum aliæ ætate impediuntur, uti vetulæ & puellulæ; aliæ autem vocis exercitio menſtruum ſanguinem conſumunt, uti ſunt cantatrices & virili corpore præditæ. Totum enim ſanguinem, qui purgationi deſtinatus erat exercitiis abſumunt, & in corporis ſubſtantiam impendunt; nihilque ſupereſt, quod uterus pro purgatione recipiat, aſſervet, & quod completo menſe purgationem ſuppeditet.

Aliæ vero ſunt, quæ partium vel totius corporis malâ quâdam diſpoſitione non purgantur. Totius quidem corporis, uti tenues & emaciatæ, aut præter modum pingues & craſſæ. Partium vero ratione menſtrua impediuntur, cum, velut aliquando contingit, orificium uteri clauſum, aut calloſum habent, vel ſuperveniens ibidem quoddam ulcus cica-

trices inducit. Prædictas vero illas caufas his indiciis detegimus. Si enim naturaliter plane non purgatur mulier; fana, & fine ullâ corporis & uteri querelâ vivet, menftrua licet nunquam appareant. Quæ vero propter ætatem non purgantur, uti funt vetulæ & puellæ, fufficit, fi interrogatæ fuam fimpliciter ætatem fateantur. Mala vero totius corporis difpofitio medicos non latet. Si tandem uterus locale quoddam impedimentum habuerit, ab obftetrice perquiri illud, quo detegatur, curabis; quandoquidem illam menftruorum purgationem quæ fuum tenorem fem per fervabat, ex eo ipfo morbo non amplius procedere contingit. Illas autem, quæ propria fuâ naturâ vel ætate non purgantur, medicamentis aggredi nullo modo oportet, ne contra naturæ intentionem operemur. Neque illam, quæ propter exercitia, aut cantum non purgatur. Illis vero, quæ ratione morbofæ cujuscdam affectionis non purgantur; appofite morborum illorum curam applicamus. Si enim hymen occlufus eft, orificium aperimus; fin alia ibidem caufa impedimento eft, inventa auferatur. Deviantem fimul a recto ductu uterum reftituas. Inflammatio in quantum præftari id poteft, folvatur. Quæ mor-

bo

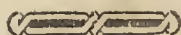
bo laboraverunt, & extenuatæ ſunt refocillentur. Admodum pingues & craſſæ graciliores efficiantur. Omnium vero prædictarum morbos & ſigna & curationes in ſequentibus peculiariter expoſita, unde curare illas valeas, reperies. Atque omnium primo de ſuppreſſione menſtruorum, ab hac etenim initium facimus. Strictura igitur & inflammatione in utero ortis ſupprimuntur aliquando menſtrua, quandoque cum dolore ſtranguriose feruntur. Signa autem talia tunc adeſſe contingit: Tenſio & dolor lumborum, pubis & inguinum Adeſt præterea capitis dolor & cervicis, qui frequenter & oculorum baſibus communicatur. Appetitus deletur, aures ſonant. inflammatur cum rubore facies, phegmone ſimul mammarum adeſt, & partium muliebrium ficcitas; quæ omnia in purgationis dies concurrunt. Et hæc quidem cum prædictis ſignis mulieri accidere ſolent, quibus & dolores conjunguntur. Collocanda igitur erit in cubili moderate calido & lucido; lectoque molliter ſtrato, cooperiendaque ſtragulis novis & piloſis, ſicque duobus diebus nihil aſſumat, Loca vero illa in quibus dolorem, tenſionem, & pondus ſentit, omnis generis fomentis, vel linteis calidis foveantur;

tur;

tur; Sed & vefica, quæ oleum calidum continet, non repleta tamen, appofite partibus ejus imponitur. Poft fomentationem vero tota illa loca linteis mundis oleo immerfis & expreffis cooperiantur. Cataplasmatibus præterea cum melicrato coctione paratis ipfam obvolvemus, & adveniente tertio die, poftquam illam oleo fimplici inunxerimus, & aqua calida foverimus, cibum ei fimplicem, & calidum porrigemus. Si vero prædicta fymptomata increverint, dolorque augeatur, venæfectione potius illam fecundo vel tertio die curabimus; dumque poft venæfectionem vires mulier paulum recuperavit, cum oleo dulci, aquâ calidâ, aut analepticis feminibus lini, fœnu græci & raphanorum (balneum parabimus) fic ut cum eidem infederit, iidem ipfi liquores ad interiora partium penetrent. Et poftquam balneum digefferit, fotam & inunctam ad cibum fimplicem capiendum invitabis, id eft ova forbilia, panem & aquam, & obfonia mollia. Sit autem aqua tepida: tandemque refocillata dormiat. Simul ex eo tempore, donec morbus indies medicamentorum applicatione ad declinationem vergat, plus de die in diem, fi vires ejus permiferint, cibi capiat. Tertio vero a venæfectione die, in-

insultu quidem doloris, augmento vero morbi cucurbitulam affigere debemus. Remittente autem dolore ipsum locum, qui in pube vel hypochondriis designatur, scarificabimus. Persistente tamen adhuc dolore, iis ipsis locis hirudines commode applicamus, & tandem sanguinem sistimus, vulneribus autem ab hirudinibus factis unguentum imponimus. Et si necessitas exigit denuo cataplasmata e prædictis ingredientibus admovemus, & spongiis succorum uno aut altero imprægnatis ipsa illa loca fovemus. Sed & olei dulcis & calidi oxybaphi mensuram (id est uncias duas cum drachmis duabus) injicimus. Adhibemus etiam pessos simplices, inter quos præcipue ille est, qui ex oleo dulci & calido paratur; sic ut intincta in hunc lana imponatur; aliquando autem & foenugræcum & mâlvam adjicimus. Præter hos paregoricos pessos alii hac methodo parantur: foenugræcum sollicite lævigatum assumatur, sic tamen ut tantundem linospermi, & radicis herbæ althææ recipiat; dein affusâ aqua decoquantur; cum autem spissiorem consistentiam acquisiverit liquor, adipe anserino aut gallinaceo ibidem adjecto & dissoluto, cum plumis agitentur, & sic liquor commisceatur. Sed cum copiosiore illo li-

quore

quore & palmæ pingues rami decoqui poſſunt, ſic ut cum macerati fuerint, ablatis, quos exterius habent corticibus, lævigentur, & ſic liquores miſceantur. Sed frequentius & melilotum probe contuſum, & per cribrum trajectum admiſcemus, aut ipſum linteo deligatum incoquimus; ſic & palmas ibi decoquimus, & ramos ipſarum contundimus. Et hæc quidem ita accuramus, ut morbus in melius vergat. Sed & in curru ipſas collocamus, & motu exerceri jubemus. Factâ autem morbi declinatione purgatio ſponte apparere ſolet. Tranſacto vero aliquali tempore in balneum deferenda erit; utaturque cibo vario, motu, exercitiis, & frictionibus; primum totius corporis, tandem etiam ipſius uteri, quæ hac methodo inſtitui debent. Cum in ſemicupio ſederit, aut balneum ingreſſa fuerit, ibi mulierem cum ſpongiis aut lanâ ab umbilico ad loca infra poſita usque, ſine illatâ moleſtiâ, ſic fricabunt, ut in dies ejusdem frictionis augmentum faciant. Poſt ſemicupia autem vel balneum nuguento ex oleo ſuſino aut ſampſuchino parato partes inungent, & interne in orificium inducent. Quo autem major ſit profectus peſſis etiam externe applicandis uti poſſumus, quæ recipiant ceram, therebintinam

nam, adipem taurinum, medullam cervinam, oleumque cyprinum. Atque cum malagmate diachylo ſoluto peſſum optimum conficies. Et leniens illud, quod a ſampſucho nomen habet, commode applicatur. Ultimo tandem libianum majus. Sic tamen ut ſi purgationem hæc produxerint parciorem, ultimo ex oleis ipſis in vaſis ſemicupia pares. Vel quod vero proximius per Cateona ipſas curabimus.

CAPUT CXXVII.

De uteri inflammatione.

Inflammationem uteri multæ cauſæ efficiunt. Quandoque enim frigus illum refrigerat. Quandoque vel a protervo labore, vel a frequenti abortu oritur; vel ſi obſtetrix male in partu officio ſuo functa ſit. Et erit vel totus uterus inflammatus, vel quædam ejus partes. Quotiescunque vero totus uterus inflammatus eſt, dolor ſimul ejus accedit cum duritie, ſiccitate & ardore; præterea lumborum, partiumque adjacentium, & inguinum gravitas adeſt. Pulſus vero denſus & parvus reperitur; ſtomachus male affectus eſt cum oppreſſione aliquando pectoris. Et cum in pejus ruerit malum; ſingultus ipſam invadit cum dolo-

dolore cervicis & capitis nec non oculorum, maxime vero ad radices. Præterea frequentior urinæ excretio, dum interea alvus impeditur. Ipſa loca intumeſcunt, tenduntur que cum febribus acutis, mentis alienatione & ſpasmo. Quotieſcunque vero de moleſtia orificii uteri quæruntur, digitumque obſtetrix immittit, occluſum ſe contingere invenit. Accidit ut bubo illi ſuperveniat, tenſioque ad pubem pertingat. Quotieſcunque vero in uteri cervice, partibus ei adnexis, aut in ipſo ejus orificio tumor cum inflammatione reperitur, ſic ut in conſenſum doloris venter trahatur; tum ſimul quominus ambulet impeditur mulier, ſimul & urinæ aut alvi retentio aderit, aut plane utriusque excretionis impedimentum. Eſt autem aliquando illa pars, cui colon; aliquando vero illa ſuperior cui veſica incumbit; alias cervix mediante ſua cum aliis partibus connexione, & inde deambulationis impedimentum. Si vero in baſi ejus quæ dactylion (annulus) nominatur obtinet inflammatio; exinde dolor & tumor foris apparebunt, & alvus impeditur; ſin in lateribus; ibidem tumorem inflammatorium & dolorem invenies. Si tandem in ipſo uteri fundo; dolor erit perpetuus, & tenſio pondusque

que in ipſâ umbilici regione ſentientur. Frequentius ipſum uteri orificium revulſum erit, dum, interne verſus ſuperiora attolletur, ſic quidem, ut ſi illud per obſtetricem examinaveris, nullam uteri accuſationem eſſe reſpondeatur; dum interea totum uterum inflammatio occupat. Non ſolum vero in omnibus ejus partibus ſuperius memorata accidunt, ſed illis præterea omnibus quæ cum ipſo connectuntur tenſio communicatur. Ipſa vero abdominis integumenta, tumore inflammatorio multum invaleſcente, intenduntur; quod etiam nonnunquam præter omnem uteri accuſationem accidit, ſolis nempe affectis integumentis; cum vero una eademque utriusque mali ſit curatio, hæc diſtinguere ſuperfluum duxi. Ut vero ea, quæ ad hujus morbi curationem pertinent, memorem, ea poterunt in uſum vocari, quæ ſuperius præſcripſimus iis, quibus menſtrua vel ſuppreſſa ſunt, vel cum dolore procedunt. Siquidem & has in cubili mediocriter lucido, & calido decumbere præcipimus, tranquillas eſſe, atque ſic duobus diebus a cibis abſtinere. Manibus interea calidis earum extremitates foveantur, lanisque cooperiantur. Sed & tertio die, ſi inflammatio augeatur vena

ſe-

ſecanda erit, & ſemicupia in uſum vocanda, nec non cataplasmata e ſeminibus imponenda. Quodſi perſtiterit inflammatio venam in ipſa cervice ſcarificabimus & hirudines admovebimus. Spongiis præterea ferventibus liquoribus imprægnatis & expreſſis fovemus, prædictoque unguento & peſſis utimur. Tandem morbo mitiore facto balneo varioque cibo, vinique potu ipſas recreamus. Si vero huic inflammationi febres ſimul adjunctæ fuerint, his conveniente medelâ, velut in tractatu de febribus expoſitum reperies, occurrimus. Ea vero omnia, quæ Antiquitas, vanâ opinione, velut inflammationi adverſantia præcepit, reprobamus: id eſt ſuccum uvæ omphacinæ, aut oleum roſarum, aut rutae cum lanis ſordidis impoſitum, vel lintea cum ſelini lævigati foliis. Hæc etenim propriâ ſibi acrimonia inflammationem augent & nutriunt,

CAPUT CXXVIII.

De Satyriaſi.

Eſt quidem virorum fœminarumque communis paſſio Satyriaſis; viris tamen magis familiaris. Inde nomen Satyriaſis accepit, quod Sa-

Satyros veteres fabulæ immoderate in venerem ferri ſcriberent. Mulierum vero Satyriaſis conſiſtit in pruritu pudendorum cum dolore, ita ut impatienter manus illuc ferant cum inſatiabili virorum deſiderio, depoſita nempe omni pudoris verecundiâ. Si igitur hic morbus ab utero oriatur, verecundiam ejus auffert, illasque quadantenus, ut ſui copiam faciant, inducet. Eandem vero curationem adhibemus, quam in ſuppreſſione menſtruorum & in uteri inflammatione propoſuimus.

CAPUT CXXIX.

De *Suffocatione hyſterica*.

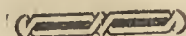
Suffocatio, quæ ab utero eſt, a græcis πνιγμος ſtrangulatio dicitur. Ex eo igitur mulieres nominibus a πνιγος, ſtrangulatione deſumptis nominatæ ſunt. Eſt vero hæc ſuppreſſio ſpiritus ſeu reſpirationis cum omnimoda immobilitate, utero ſcilicet ad thoracem delato. Fit vero etiam mulieribus ſuffocatio eo modo, ut quaſi mortuæ cadant. Oritur autem hic morbus a frequenti abortu, difficili partu, longâ viduitate, ſuppreſſione

men-

menſtruorum, & phlegmone uteri. Signa autem morbi ſequentia ſunt. Ad ſuperiora appellens uterus Thoraci incumbit, omnem que cum privatione vocis ſenſum amittunt. Dentibus autem appreſſis ſtrident, pedesque & manus aliquando tument; quandoque ſupinae jacent, & hypochondria ſublimia attolluntur; expanſusque thorax volumine augetur; ſitæ in fronte venæ tumidiores conſpiciuntur, dum ſudor frigidus per faciem, & cervicem diſtillat; Pulſus aut nullus aut minimus reperitur. Quandoque citiſſime ad ſe redeunt; & ſurgunt, quæque paſſæ ſunt, norunt; Caput tamen dolent & cervicem, & quandoque delirant. Eſt hic morbus ob vocis privationem morbo lunatico (Epilepſiæ) & apoplexiæ ſimilis; utpote quæ lethargico, & cataleptico modo obmuteſcunt: ab iis vero diſtinguitur, quod iis, quæ epilepticæ ſunt aut apoplecticæ, & quæ quodammodo vermibus laborant, nulla uteri accuſatio concurrat, uterusque in ſitu ſibi proprio reperiatur. Si vero uteri ſuffocationem patiantur, effervefcet uterus, & cum ad ſuperiora pervenerit, cadunt; ex eoque συμπιπτουσαι vel deciduæ nominantur. Et ſub paroxysmi finem, poſt ſpasmum, ſalivam copioſam profundunt, pul-

ſum

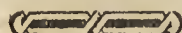
ſum majorem habent, & cum ad ſe redierint, totius corporis dolorem ſentiunt. Quæ autem apoplecticæ ſunt, & ipſæ quidem majorem pulſum habent, & præſentia mala ſi effugerint, paralyticæ evadunt. Hyſtericæ autem aut parvum, aut celerem & denſum pulſum habent. Diſtinguuntur autem ab hyſtericis catalepticæ & lethargicæ, quod ſemper febrem comitem habeant; hyſtericae vero nunquam. Quae tandem vermibus laborant, inteſtinorum vellicationes ſentiunt, verminoſorum pulſum habent, ſanusque eſt uterus. Et haec quidem eſt hyſtericae paſſionis a congeneribus morbis diſtinctio. Suffocatio vero eſt morbus a ſtricturâ, eaque quandoque diuturnâ, ortus. Quare curationem ſic adornavimus, ut quotiescunque primum invadit morbus, paregoricis ad moderamen redigatur. Cum autem diſparuerit, frequenti vero recidivâ affectio in chronicam abiverit, per metaſyncritica curabitur. Cum igitur in hunc morbum mulier inciderit, collocabitur in cubili calido & lucido, hac tamen adhibitâ cautelâ, ut lectisternia ſub capite ſubliminora ſint, ut erecta quodammodo jaceat, pedibus & manibus recta extenſis. Ipſo eodem in morbo oculi diſtorqueri ſolent, menteque frequentius alie-

tur. Sic autem excitanda erit admovendo nempe partibus mediis fomenta, quae calorem concilient; manibusque calidis omnes extremitates foveri curabis. Sin aphonia illa diutius perseveraverit, multum illi commodi cucurbitulas siccas pectini & inguinibus admovendo, procurabis; Lanis simul mundis omnes extremitates cooperiantur; osque illius quadantenus aperientes, aquam calidam instillamus; exinde melicratum adjicimus, motumque illi in lecto pensili conciliamus. Postquam vero mentis compos denuo facta fuerit, si nulla debilitas adsit, ob quam, praemissâ parcâ cibi refectione, impediatur, statim vena secanda erit, & injectionibus ex oleo factis, & semicupiis erit curanda; inunctaque tertio die cibum simplicem capiat; donecque morbus declinaverit, quotidianis cibis nutriatur; cataplasmatibus simul, & fomentis curetur, nec non prædictorum applicatione. Factâ autem declinatione unguentis, & emplastris simplicibus utimur, eamque balneo, cibo vario, bonoque vino refocillamus.

Si vero frequentius hæc morbi species invadat, morbusque diuturnus fuerit, prædictam methodum, auxilia, appropriataque exercitia in usum vocamus. Dein metasyncri-

critica applicamus, quæ in dropace ſolito, cucurbitulis metaſyncriticis, inſolatione, cataplasmatibus acerrimis, ſemicupiis, & ſinapismis conſiſtunt. Si vero minor ab his profectus obtineatur, heleborum, intervallo inter ſingulam radicis repetitionem facto, exhibebimus. Deinde amaricantibus & aquis calidis utere, quorum præfatorum omnium rectus uſus in poematico tractatu præſcriptus eſt. Damnamus autem veterum medicorum errorem, qui omnis generis foetide olentia naribus obtrudunt, uti ſunt pili uſti, extinctæque lampadis odor; Sed & caſtoreo & reſina viroſisque omnis generis nares inungebant ſuperiusque retinebant. Præterea ſuaveolentes peſſos e nardo & ſtyrace interne verſus uterum intrudebant, quæ eâ inducti ratione faciunt, ut nempe uterus viroſa illa fugiat, ſeque ad ſuaveolentia convertat. Quidam autem varios ſtrepitus, velut cymbalorum & tympanorum ſonum adhibuerunt; Alii autem eidem fundamento innixi ſternutatoriis caput implentes aceto etiam acerrimo nares irrigabant. Sunt autem hæc aliena, & vaniloquis, nihilque in bonum proficientibus reliquenda. Quin viſa mihi ſunt nedum lectu, multo magis ſcriptu moleſta.

CAPUT CXXX.

De *tensione uteri.*

Tensio uteri accidere solet cum intumescentia quadantenus durâ sub umbilico, dolore etiam ventris & sinus; hepate videlicet & stomacho in consensum raptis. Urina supprimitur, vigiliæ subsequuntur, & puncturæ accedunt. Frequentius autem hæc symptomata menstruorum eruptionem præcedere solent. Tunc enim si digitum obstetrix in orificium immittat, apertum illud reperiet. Eadem vero hic curatione utimur; atque pro uteri inflammatione præscripsimus.

CAPUT CXXXI.

De *oedemate uteri.*

Oedema uteri a refrigeratione, abortu, difficili partu, aut thrombo sanguinis, in orificio hærente, oritur. Ea autem est uteri intumescentia, ut & ipse venter intumescat. Cedit autem tumor digitorum pressioni, statimque in pristinum statum redit; & si quis has partes manu pulsaverit, tympani adinstar resonabunt. Tumor quandoque cum punctu-

ris

ris, & validâ inflatione hinc inde migrat, quibusdam vero ſtabilis permanet. Accidit autem quandoque, ut ſeipſum manifeſtet, & diſpareat oedema. In hujus medelam ea exhibebimus, quæ in ſtricturâ & inflammatione uteri jam crebrius docuimus. In id tamen præcipue erit incumbendum, ut hærentem in orificio thrombum adhibita omni diligentiâ obſtetrix perſcrutetur, & ſine violentiâ avellat. Si autem chronicus fuerit morbus, tunc oedema illud auxiliis metaſyncriticis, ut in uteri ſuffocatione præcepimus, utentes curamus. Tunc epithema a ficubus dictum, vel a ſeminibus, vel polyarchium, vel laurinum imponimus. Curamus autem eas balneo aquæ inſidere, in qua paſtinacam, daucum creticum, & pulegium incoxerimus. Verum peculiariter artemiſiam admiſcemus, porri faſciculum, hyſſopi & lauri. Ex his omnibus coctis ſemicupium paramus. Peſſos præterea cum prædictis ingredientibus conficimus, ſic tamen ut pulegium ſimul recipiant & nitrum, rutam & bilem taurinam, quibus omnibus commixtis, peſſum adornamus. Eſt autem & alius peſſus, qui recipit caricarum pinguium diligenter lævigatarum, ſic ut earum ſemina diſpareant dr. j. Cumini dr: ij Aphronitri dr: j.

Peſſi

Peſſi autem omnes acerrimi cum lanæ fuerint inducti in oleum aut lac intingi debent, & ſic imponi. Cucurbitulas autem metaſyncriticas ipſis iisdem partibus commode affigimus, & hinc inde fortiter trahendo adducimus. Jubemus præterea aqua calida uti, ultimo autem frigidæ balneum ingredi.

CAPUT CXXXII.

De *Phlegmone uteri.*

Utero phlegmone affecto talia ſigna accidunt: Durities ſub umbilico cum quadam inflatione, ſic quidem ut digito ſi prematur, cedat, ſeque paulo poſt rurſum reſtituat. Ab dominis vero cutis proprium ſibi colorem non habet, & digitis admotis affligitur. Sed & hoc in morbo eadem exhibemus, quæ in capite de uteri oedemate fuere præſcripta. Et poſt injectiones ex oleo ſimplici in ſinum factas, etiam oleum cyprinum & irinum injicimus.

CAPUT CXXXIII.

De *uteri* Duritie.

Transacta inflammatione uteri durities oritur & hæc quidem quandoque solum partialis. Habet autem hæc signa: Externe durities quædam apparet; sic autem detegitur, si nempe digitum induxerit obstetrix, dextreque intruserit, dolorem quemdam percipit mulier. Præterea cum aucta fuerit ipsa hæc durities, quæ (suo pondere) trahitur, dolorem in renum regione, ad inguina, & pondus in ipso pectine sentiet. Si vero in ipsa uteri cervice durities fuerit, foris quidem nullus invenitur tumor, cum autem obstetrix digitum in orificium miserit uteri, ibi durities & hians orificium invenitur, sic ut propter puncturas & dolores viri admissionem mulier ferre non possit. Nam hæc causa (Scirrhus nempe uteri) a callo in hoc differt, quod callus in totum nihil sentiat. Curationem eandem admittit, quæ in strictura uteri descripta est, hancque adhibebimus.

CAPUT CXXXIV.

De *dolore uteri.*

Dolor uteri poſt partum ſequentia ſigna habet. Cum uterus ſeipſum verſus ſtomachum converterit, dolor oritur inſignis, & corpus affligitur. Quandoque etiam exinde exanimantur. Comatoſo videtur quodammodo morbo correpta. Differt autem ipſe hic morbus ex eo, quod neque oculi pervertantur, nec ſpuma defluat, neque nervi convellantur. Caroſi ſimul detineri videntur. In quibus autem frequenter afflictionem paſſæ fuerint, perpetuo exinde morbo obruuntur. Si igitur ſine omnimodâ virium proſtratione morbus fuerit, ſanguis detractus juvat. Sin parca fuerit, cucurbitulæ inguinibus affigantur. Si vero ſolito diutius (ſoporoſa) jaceat, naribus ejus apponere oportet lanam tinctam, & ſordidam igne fumigantem, vel quidquid aliud odore ingratum. Quin & aquæ frigidæ ipſam perfuſio juvat. Vel rutam cum melle, aut oleo cyprino lævigatam, vel quale demumcunque aliud cataplasma calidum apponere oportet, dum interea coxas & corpus ejus perfricamus. Dein cum ad ſe redierit, totum corpus vino

per-

perfundes, vel etiam illud potandum dabitur, non tamen ea copiâ, quæ ſolitam hujus corporis portionem ſuperet. Sed & ſinapismum ventri impones. Tertio vero die aut quarto imponendus eſt, donec & corpus rubeat. Si durities permanſerit, moderate emollire videtur ſelinum in lacte ſolutum, dein lævigatum. Deinde ipſum illud primum in lacte coctum cum cerâ albâ, medullâ cervinâ, oleo irino, aut axungiâ tauri & roſis mixtum. Danda etiam eſt potio caſtorei, aut cyperi eadem doſi. Si vero uterus exulceratus fuerit, unguentum e roſis & adipe porci recente, quibus albumen ovi admiſcebitur, paratur ſicque applicatur. Vel admoveatur utero ſuffimigium e ſulphure apyro, quod dolorem tollens juvat. Si vero vitiata fuerit mulieris purgatio, colocyntidos ſiccæ exuſtæ pulvis inguinibus, & infra mammas impoſitus juvat. Sin purgatio adeſt, ea exhibeantur medicamenta, quæ ſanguinem promovent, uti ſunt coſtus, pulegium, vaccinia alba, aut peplium, calamintha, ſatureja & hyſſopus. Cibos capiat accommodatos porrum, rutam, cuminum, allia, ſinapi, & omne legumen acre. Si vero ſanguis, qui ab interioribus partibus prorumpere ſolebat, nunc e naribus proflu-

fluat; colocyntis uſta per tres aut quatuor menſes inguinibus erit imponenda. Triginta autem præterlapſis diebus a morbo curatam ſalutabis. Quodſi tamen ſanguis non appareat, & emicantem capitis dolorem videris, tunc ſanguis e brachiis mittendus erit, ſicque eam ſtatim curabis.

CAPUT CXXXV.

De *molâ uteri.*

Morbus mola dictus induratio eſt uteri a prægreſſa inflammatione, a quâ totum abdomen ita diſtenditur, ut prægnans mulier eſſe videatur. Quandoque vero generatione in utero factâ, nihil inde niſi caro augmentum capit; unde immittens obſtetrix digitum in uteri oſculum duritiem illam ipſam reperit. Aliquando tamen totus uterus ex hoc morbo patitur, ſic ut totum abdomen cum lapideâ duritie volumine augeatur, reliquumque corpus cum malo colore & anorexiâ contabeſcat. Dictus eſt autem mola (morbus) a pondere, & quod tarde moveatur. Diſcernimus autem eam, quæ molâ laborat, a prægnante muliere, licet ſub initium utrique catamenia non profluant, mammas turgidas habeant,

anorexiam patiantur, pondus in renum regione ſentiant, abdomenque indies volumine augeatur, ex eo, quod illa quæ nempe mola laborat indies punctura & dolores percipiat, præterlapſo tempore foetus motum non ſentiat, quem prægnantes mulieres præterlapſo quarto menſe percipere incipiunt. Transacto autem decimo menſe abdomen femoraque media volumine omnino augentur, ſic ut hydropicus mulieris morbus eſſe videatur. Sed hydrops ab eâ quæ molam patitur ex eo diſtinguitur, quod percuſſum abdomen reſonabit, preſſumque digitis quandantenus cedit. H nc morbum incurabilem plurimi declaraverunt, dum quidam ſtatim ſub initio curari poſſe autumant. Nos autem velut morbum chronicum ſic & molam tractamus. Sic ut a paregoricis, mediantibus, fomentationibus, cataplasmatibus, & ſcarificatione, adhibitisque fomentis & enematibus, peſſis emolientibus ſimplicibus, uti eſt diachylum, & illud Mnaſei inchoantes, tandem nos ad metaſyncritica convertamus; primùm eas analepticâ periodo recreantes. Dein metaſyncritica adjicimus, ut ſunt dropaces, impoſitiones cataplasmatum, frictio, fortis tamen, ſinapismus & emplaſtra, præſertim de ſemini-

nibus, polyarchium & laurinum, fomentationes e carminativis, ſemicupia ſimul metaſyncritica. Et ſequentibus cum fructu utimur: aquâ nempe in quâ lauri decocti fuerint manipuli, hyſſopus; mentha, marrubium; Peſſis demum, qui butyrum, ſuccum hyſſopi, adipem anſerinum, medullam cervi, & cerebrum ejus recipiant; mel præterea & ficus pingues tenuiſſime lævigatas & oleum vetus. Sic eam in aquam calidam inducimus & natare jubemus; vel ex eâdem ipſâ aquâ ſemicupia paramus. Perennante morbo etiam heleborum dabimus, ſed & ſuffimigia ſupponemus. Verum ſuffimigabant veteres maſſâ e croco, ſtyrace, myrrha, reſinâ & artemiſiâ paratâ. Dein decoxerunt pulegium & oleum, earumque fomentationi deſtinaverunt; quin & cardamo in aquâ decocto uſi ſunt. Quæ omnia, ſiquidem plurimis utilia eſſe queant, approbavimus.

CAPUT CXXXVI.

De *Haemorrhagia uteri.*

Hæmorrhagia uteri ex partu difficillimo, abortu, aut exulceratione oritur; cum nempe ob

ob vaſorum rupturam major ſanguinis copia in ſinum muliebrem effunditur. Conſequitur autem major mulieris laborantis corporis debilitas, tenuitas, pallor corporis & anorexia. Eſt autem morbus ille periculoſus, ſiquidem, cum fluxus nonniſi cum magna difficultate cohibeatur & ſiccetur, omnis aliquando ſanguis transfluat. Cæterum hæ omnes, dum cura in iis inſtituitur, jacere debent in cubili parvo & obſcuro, & ægra in lecto pedum extremitates magis elevatas habere debet, obſervata omni quiete & tranquillitate corporis; Omnis enim motus fluxum promovet. Sic tamen decumbat, ut pedes complicati ſint. Spongiis interea magnis, aquâ frigidâ aut oxycrato imprægnatis has partes humectare, veſicam nempe, renes & inguina, ſic tamen ut crebrius mutenter, ne corpus, æſtate præſertim, incaleſcat. Extremitates omnes conſtrictæ teneantur, & faſciis ligentur. Omnia aquæ frigidæ ſubmittantur, facies etiam aquâ recenter hauſtâ perfundatur, & totum corpus ejus flabellis ventiletur. Sed & caput ejus oleo hiſpanico frigido inungimus & per intervalla acetum ſorbillandum damus. Præterea ſemicupia cum oxycrato paramus, vel cum aqua in qua myrtus, juncus odoratus,

tus,

tus, agriosycomora, granatorum cortices, cæparumque pelliculæ, & afphaltum incocta fuerint, quibus coctis & refrigeratis mulier infideat. Si vero quod corporis motus hæmorrhagiæ adverfetur, femicupiis uti nolueris, poteris hanc aquam injicere; aut fuccum plantaginis, rubi, intybi, aut uvæ omphacinæ, aut pfylii herbæ in pêffi formâ applicare. Perfiftente autem morbo, hypocyftidem, acaciam, & felinum in aceto foluta exacteque lævigata ut peffum cum lanâ imponere poteris; quibus tamen ingredientibus omphacii nonnihil addes. Et lana mollis aceto imbuta orificio uteri commode applicari poteft, quæ defluentem fanguinem excipiat, ne compactus ibidem has ipfas partes adurat. Erit autem lana illa crebrius permutanda. Cucurbitulæ præterea, quibus vis fanguinem fiftendi ineft, multâ cum flamma iis ipfis partibus affigantur, fic ut cum moram ibidem aliquam fecerint, rurfum aufferantur. Adhibetur etiam epithema, quod ex palmulis componitur, admixtis cydoniis, alumine fciffili, gallarum nucibus, aloe, hypocyftide, acacia, & omphacio, quæ omnia cum oleo & cera incorporantur. Vel parantur epithemata illa ex herbis, utpote portulaca nigra, pfyllii her-

ba,

ba, uva omphacina (oenanthe Dioſcoridis ni-fallor) plantagine & intybo, quæ omnia læ-vigata cum aceto commiſcentur, vel etiam cum palmulis in aceto coctis. Utimur etiam peſſis gymnaſticis dictis, qui habent gallarum nucem, thus olibanum, chalcitem, & terram ſigillatam, ſic ut pulverizato ſucco ex prædictis herbis cuipiam admiſceantur. Vel etiam pulverem ſpongiæ uſtæ, qui hac methodo præparatur. Spongiam recentem pice liquida imbutam in ollam novam immittes, & relinques, donec ſic combuſta fuerit, ut in pulverem redigi queat; hujusque cochlearis menſuram cum prædicto ſucco commiſcebis, vel cum ovi albumine lævigabis. Verum ſi forte jugi ſanguinis fluxu ardor ibi appareat, aut exulceratio, non timere magnopere debemus, illudque trohiſcis dyſentericis curamus. Et ſi quid prorſus periclitaretur, ſenſim tamen illam curare interea oportet, ut morbi illius (hæmonrhagiæ ſane) diſcrimen evadat. Cibos apponimus vi ſanguinem ſiſtendi præditos, id eſt oryzam, lentes, polentam cum aceto coctam, & cum oleo hiſpano conditam. Dabimus eitam intybum, lactucæ caulem, & ova indurata. Ex avium genere columbam dabimus, aut perdicem aut gruem

cum

cum oxycrato, myrti fructu & oleo hispano coctas. Ultimo tandem vinum exhibemus; & cum integram valetudinem recuperaverit, tardius eam lavari permittimus.

CAPUT CXXXVII.

De *mulieris sanguinis fluore.*

Hic mulierum morbus ex humorum abundantia oritur. Cum nempe a longo tempore (humor) ex utero effunditur varii coloris, mulier autem quæ ipsum fluxum patitur ab ipso utero malum colorem corporis habet, & anorexiam patitur, intumescitque, cum deambulare coeperit, & pedes oedematosi fiunt. Distinguitur autem hic morbus his signis, quod nempe dolor adsit vel non. Et illæ quidem quibus dolor adest, simul aliquando ulcus habent. Ulcus autem inflammatione lædit; Estque quandoque sordidum, aliquando vero purum. Ille tamen fluxus, qui sine ulcere est, & dolore, sic ut solus humor feratur, auxiliis iis omnibus curari poterit, quæ in hæmorrhagiâ uteri exposuimus. Si cui tamen simplicia dare medicamenta placuerit, ut est leporis, vituli, ovis, cervi, si reperiatur, coagulum, non adversamur. Quia & vinum granatorum,

ma-

malicorium, aut pini corticem. His omnibus contritis & lævigatis, pulveris dantur deglutiendi Scrupuli duo. Satius tamen erit, ſi palmulas, & mala cydonia decoxeris, ipſumque pulverem huic decocto admiſcueris, ſicque potandum præbeas. Quotieſcunque vero dolori adjunctus fuerit fluxus, injiciendum erit ſalicis decoctum; aut ptiſanæ; utendum præterea erit cataplasmatibus calidis ex omni genere calefacientium & relaxantium; appoſitisque cibis erit nutrienda. His enim auxiliis & conſtitutum in inflammatione ulcus curatur. Si vero ſordidum fuerit ulcus, quod inde noſcitur, ſi ſanioſus potius humor, quam purus feratur, iis utimur remediorum ſpeciebus, quæ in dyſenteria non purâ adverſus ulcera ſordida adhibemus. Cum primum quidem de ulceribus in utero oriundis præcepta dare inſtituerimus, ibidem abſolutam curationem reperies. Si vero diuturna fuerit hæc affectio, periodicam curationem in uſum vocamus, quo vires mulier reparare, radicalis corporis humor reſtitui, omnibus in metaſyncritico cyclo adhibitis malus fluxus debellari, & corporis robur recuperari poſſit.

CAPUT CXXXVIII.

De fluxu feminis mulierum, quem graeci gonorrhoeam nominant.

Semen in hoc morbo mulieribus, fine cupiditate, effunditur; fic ut cum colore pallido & debilitate earum corpus contabefcat. In hoc igitur morbo, præter fluxum, & femen profunditur. Remedia omnia, quæ vi adftringente pollent, in ufum vocanda funt. Sed & laminâ plumbeâ renes earum loricari oportet, ficque fafciis deligentur. Sint præterea ftragula parca, æftivisque integumentis cooperiantur. Virorum adeo confpectum fugiant, neque de rebus venereis intercedat cum illis confabulatio. Per intervalla vero methodo metafyncriticâ, cujus curationes & labores fæpius expofiti funt, corroborentur.

CAPUT CXXXIX.

De Debilitate uteri.

Mulieribus, quæ debiles habent uteros, menftrua abundantiora, & frequentiora in menfe, utplurimum cum anorexia, profluunt. Et viri femen non retinent, fed emittunt; abortiunt præterea, foetumque ad legitimum tempus geftare non poffunt. Ea autem eft exclufio feminis, ut quam ejus portionem in viri commercio pro conceptu receperit uterus, illam poft primum, fecundum, aut tertium diem ejiciat. Abortus vero cum duobus aut tribus menfibus jam completis, fœtum tenuem adhuc, necdumque animæ unitum emiferit. Intempeftivus vero partus, cum ante legitimum tempus, approximanteque jam partus die, foetus imperfectus adhuc effunditur. Huic ergo malo commode ea adverfamur curatione, quam adverfus uteri hæmorrhagiam, & fanguinis fluorem expofuimus. Eandem enim cum fluxu chronico caufam agnofcit.

CAPUT CXL.

De paralyfi uteri.

Quotiefcunque paralyfi uterus laborat, osculum ejus cum frigore callofum, refolutumque fit, partesque generationi deftinatæ infenfibiles funt, neque digitorum obftetricis attactum fentit; Ipfaque mulier veneris ufum odit & abhorret fique coacte admiferit, non concipit. Quare & in gradiendo impeditur. Ipfa præterea menftrua vel fupprimuntur, vel inordinate fluunt. Curantur vero ut illæ, quæ fuppreffis menftruis laborant; utque illæ, quæ cum dolore purgantur.

CAPUT CXLI.

De omnibus uteri inclinati modis.

Uteri cervix atque ofculum verfus quatuor partes inclinantur & convertuntur. Sed & fuperiores quandoque partes uterus petit. Detegitur autem illud obftetricis digito, & aliis quibusdam fignis. Si enim in latus inclinetur uterus, qui e directo eft pes tenditur, in corpore frigus percipitur, & in deambulando impeditur. Si vero verfus anteriora fiat

in-

inclinatio, tensionem in pectine sentit, urinæque excretio impeditur. Si postrorsum se inclinet, scybalosum cum inflatione progressum sentit, mulierque summa cum difficultate alvum egerit, maxime si in recti annulum inclinatio facta fuerit. Sed signa illa omnia detegi solent; Quare sic eam uti superius exposuimus curato-

CAPUT CXLII.

De sterilitate uteri.

Sterilitas communis est cum virorum, tum & mulierum affectio. A pluribus vero causis oriri solet. Vel etenim mulieres plane non concipiunt, vel si conceperint non retinent. Vel in legitimum sane tempus gestare (conceptum) non potuerint, ut omni ex parte integer foetus excludi valeat. Ipsa vero sterilitas aut in virum aut in fœminam cadit, si corpus eorum morbo aliquo, præsertim illarum partium, quarum integritas ad conceptum requiritur, laborat. Per virum tamen conceptus impeditur, si totum corpus antecedenter morbo, præcipue diuturno, laboraverit, unde fit ut semen ejus tenue fi ab hu-

humiditate forte aut valida refrigeratione, vel si id calore justo majori corruptum est; vel ob propriam incontinentiam & frequentiorem veneris usum, quibus virilium partium debilitas successit. Per virum præterea conceptus impediri solet, quotiescunque eviratus est, aut generationis organa resoluta sunt, id est in latere hymenem habent, per quem semen ejuculantur. Similis etiam sterilitas ob morbosam mulieris affectionem reperitur; si nempe tenuis sit, extenuata, phthisica aut tabida; vel si contra præter naturam crassior est & obesa, aut iracunda & facile mobilis. Ratione autem partium (generationis) impediuntur mulieres, quotiescunque non purgantur, vel osculum uteri clausum habent, vel perversum vel membranâ obductum, vel quapiam de causâ vitiatum, si nempe callositatem ibidem, duritiem aut ulcus habent. Vel si in congressu viri semen non emittant, unde steriles sunt & ad generationem ineptæ. Curantur vero prædictorum singula peculiari methodo; sic ut qui morbo laboraverit vir exercitiis, inunctione, aut vario cibo restauretur. Sin morbus diuturnus in morâ sit, curetur ille primùm & sic vires reficiantur. Ca-

ſtrati vero, ut in Chirurgicis dicetur, curandi ſunt. Pariter & mulier curetur, & recreetur. Si vero a cauſâ quapiam orificium occluſum ſit, vel ſi hymen clauſus fuerit, aperienda ſunt. Sin ulcus habuerit, varius eſt curæ modus. Calloſitas & durities emolliendæ ſunt. Nulla autem præter has cauſas invenietur alia quæquam, quae ſterilitatem cauſet, aut conceptum impediat.

CAPUT CXLIII.

De difficili et laborioso partu.

Multæ ſunt cauſæ quæ partum laborioſum & difficilem faciunt. Alia enim ab ipſa parturiente oritur, alia autem ab excludendo fœtu. Quidam tertiam quidem cauſam ſtatuunt, quæ nempe à cauſis externis oriri ſolet. Aliis vero & quarta ſtatuitur mixta dicta, quod ex prædictarum omnium concurſu oriatur.

CAPUT CXLIV.

Quomodo dicunt ab ipsa parturiente partum evadere difficilem.

Si nempe iracunda fuerit, vel verecunda, timi-

timida, aut primariola. Si toto præterea corpore fuerit tenuior, vel obesa admodum, vel torosa; vel si infirmi corporis ratione impeditur. A partibus autem peculiariter difficultas oritur, si uterus inflammatus fuerit, vel tumores quidam impedimento sint. Vel si approximante partu hæmorrhagia vel congestio adsit, vel in vesicâ calculus, vel si coacervata in colo scybala sint. Hæ enim causae omnes fœtus exitum difficilem reddunt.

CAPUT CXLV.

Quomodo dicunt per excludendum foetum partum difficilem evadere?

Procul dubio cum maximum caput fuerit vel totum corpus uteri capacitatem suo volumine superaverit. Vel fœtus si hydropicus est, aut gibbus, vel infirmus, tumidus aut mortuus, vel etiam præternaturaliter locatus.

CAPUT CXLVI.

Quot et quibus situbus nascuntur foetus?

Praecipue quidem quatuor sunt situum species: Capite, pedibus, lateraliter situs, aut conduplicatus se offert fœtus. Peculiares vero si-

tus

tus plures reperiuntur. Foetus enim ille qui capite fertur, quandoque quidem capite in orificio uteri hæret, dum reliquum corpus obverſe ſitum eſt. Qui præterea velut præcedens capite procedit, vel illud in orificium intruſit, vel pone impegit. Vel obliquum ſe ipſum offert, & ſic quidem aliquando, ut ne reprimi quidem poſſit. Aliquando unam manum profert, dum reliqua pars intus junctis pedibus, vel etiam divaricatis invenitur. Alius vero ſitus, cum pedibus ſic procedit, ut oppoſitum quidem uteri orificium in recta directione ſitos pedes recipiat, dum interea manus lateribus aut antrorſum junctæ ſunt; vel cum ipſos pedes ab oſtio deviantes retro impingit. Quod quidem alias infantis progreſſui moram afferre ſolet; alias vero nullam Et aliquando unum quidem pedem, alias vero utroſque manibus ſcilicet in caput converſis, promittit. Aliquando divaricatos pedes in oppoſitos uteri parietes impingit. Quandoque conduplicatis pedibus, genubus prodire cogetur. Alias vero ſedentis adinſtar conduplicatis iisdem, nates extus offeret. Vel erunt e contrario ſic duplicati, ut pedum plantas capiti junctas in orificio uteri invenias. Foetus autem oblique ſitus, quandoque

la-

lateri innititur, quandoque ſupinus jacet, vel eum in dentes pronum invenies. Sic igitur conduplicatus & vexatus eſſe poterit.

CAPUT CXLVII.

Praedictorum ſituum quinam optandi ſunt et ſecundum naturam?

Quotieſcunque capite ſic fertur (foetus) ut ſtatim caput ejus in uteri orificio inveniatur, manibus procul dubio lateribus appreſſis.

CAPUT CXLVIII.

Quis foetus partus bono ſitui proximior?

Quotieſcunqur junctis & in orificio uteri locatis pedibus, manibus ſane lateribus junctis prodit. Nondum tamen ſtatim ipſum obſtetrix educat; ſed, cum progredi inceperit, manum immittens manus ejus apprehendat, ipſasque adducat, ne expanſa brachia intus hæreant. Sed e binis ſitibus præferendus ille eſt, ubi foetus capite prodit.

CAPUT CXLIX.

Quomodo dicunt ab iis, quae extrinsceus adveniunt, difficiliorem fieri partum?

Sæpiſſime enim id ex vehementi aeris frigore, aut calore paulo majori accidit. Vel cum parturientes iis, quæ neceſſaria ſunt carent.

CAPUT CL.

Quomodo dicunt per Chorion impediri partum?

Cum tardius illud a fundo uteri ſolvitur, vel adeo tenaciter adhæret, ut nonniſi cum difficultate excerni poſſit. Vel tenue adeo eſt, ut ante partus tempus ſolutum ſit, priusque liquorem illum effuderit, quem pro infantis lubricitate præparatum ſervat.

CAPUT CLI.

Quomodo dicunt, quod partus per alium modum, qui ex omnibus his cauſis componitur, impediatur?

Quia foetus infirmus eſt & debilis, & ideo in-

inchoatis parturientis conatibus non cooperatur. Aut equidem mortuus eſt, vel parvum caput habet, & ideo orificium dilatare nequit, neque ab obſtetrice facile apprehenditur. Et hæ quidem ſunt cauſæ difficilis partus, quas ego Moſchion & cætera antiquitas ſtatuere decrevimus. Soranus vero alias adjicit cauſas. Statuere enim illi placet vel a ſtricturâ partium impediri, coactis nempe & exſiccatis partibus; vel ob ſolutionem, ab abundante humore conſumptis ob ſanguinis fluxum parturientis viribus. Statuit præterea illum impediri ex illis cauſis, quibus orificium uteri occludi ſolet, ut ſunt: Sanguinis Thrombi, & clauſuræ, vel fluoribus, ſive hæmorrhagiis, & pluribus his ſimillibus. Vel fœtu mortuo, aut oblique eodem præter naturam locato; vel excedentibus ventris partibus, manibus aut pedibus; vel quod foetus adſint quatuor aut quinque numero.

CAPUT CLII.

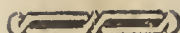
Quid ſub partu curandum erit apud illas, quae tarde et difficulter pariunt?

Sunt quædam quæ propter ſtricturam & coarctationem a ſiccitate factam, immo & inflam-

flammationem impediuntur; five hoc a vehementi frigore patiuntur, five ob duritiem corporis, foetus, aut ob uteri majorem coarctationem, cum nimirum hic poſt longum tempus foetus fit; five id ratione obefitatis, terroris aut iracundiæ acciderit.

F I N I S.

Annotationes et correctiones in graecum Mofchionis textum.

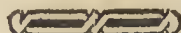
In Proemium (a) πῶς mihi hic videtur intercalandum. (b) ut Auctor sibi constet debet hic loco λατίνων, ἑλληνικῶν reponi (c) loco αὐτῆς τῆς μαίας lege αὐτῦ ἡ μαία.

In caput. 2. (a) ἐςι additum e meo Mspto.

In caput. 3. (a) κοιτὴν videtur nominare την ἕδραν, quam latini podicem vocant et (b) φύσιν vel φύσην, τὴν κύςιν veficam, quo tamen vocabulo etiam aliquando per decurſum operis muliebria indicat.

Cap. 5. (a) Gesneri editio habet τῦ τῆς μήτρας χιτῶνος, quod magis grammatice exprimitur in meó Mspto uti correxi. (b) videtur indicare quod hoc apparatu contineantur ovaria, Tubæ, fecundinæ, et fætus: illa quidem externa, feu peritonæi duplicatura, hæc vero interna membrana.

Cap. 6. (a) χωρίον MS. habet loco χορίον, velut fi quis diceret agellus in quo fparsum femen fructificatur (b) συγκέκλιται e MS mihi magis arridet quam σύγκέκληται, aut συγκεκλεῖσθαι, uti Gesnerus habet.

Cap. 7. (a) facile apparet hunc locum eſſe mendosum primo quod de orificio ſeu vagina, non de sinu agatur. Secundo ex ipsis adjectivis neutrius generis: adeoque sic corrigendus videtur hic locus: καὶ αὐτὸ (σῶμα nempe) ὑμενῶδες νευρῶδες, καὶ μείζονι τῶν ἐντέρων ὅμοιον ἐστιν. (b) μείζονι τῶν ἐντέρων ut MS. habet mihi magis placet, quam μείζονι ἐντέρῳ; quod vagina non adeo majori intestino, puta bovis aut Elephanti ſimilis ſit, quam maximo hominis intestino, id eſt recto (c) loco MS. habet μὲν (d) qui hic in Textu Gesnerianæ editionis sequitur locus videtur abundare et e latino interprete desumptus, utpote qui in meo MS. non reperitur.

Cap. 8. (a) ὅμως μέντοι, quæ hic Gesnerus addit in meo MS. desunt.

Cap. 12, (a) ὄχημα poeticum eſt pro τροφὴ alimentum (b). Hic deeſt aliquid, ad quod οἵτινες refertur. Abſimile non eſt Auctorem annuere voluiſſe, quod ſingulis menſibus naturaliter tribus præter propter diebus sanguis per uterum feratur: εἰς τρεῖς ἡμέρας ἐφ' ἑκάστῳ μηνὶ; Cum autem mulier novem menſibus, immo in decimum utero gerat. Computatione omnium illorum dierum, quibus menstruis ſtante graviditate caruit, facta; habebitur numerus præter propter triginta dierum, quibus foemina poſt partum purgari solet.

Cap. 15. (a) vocem χρόνῳ a Gesnero intercalatam retinendam et (b) loco πρὸς δύο μῆνας vel πρὸς δύο ἡμένας; πρὸς δύο ἡμέρας legendam cen-

seo; loco enim πρὸ δύο μηνῶν uti Gesneri editio habet, in meo MS. πρὸς δύο μῆνας legitur, quæ ultima vox facile in ἡμέρας convertitur. Purgantur quidem mulieres pluribus diebus sed duobus tantum ut plurimum merum sanguinem evacuant, quod in quaeſtione eſt. Id enim quod ſub initium et finem evacuatur, ſerosus potius humor eſt. Ad duos vero menses mulieres purgari, vel ad duas heminas nemo artis medicinæ peritus admittet.

Cap. 17 (a) Gesnerus quidem ἀπὸ τῦ ὀλίγυ correxit per ἀπὸ πολλῦ; Sed ego primam lectionem præfero, nam evacuatio menſtrua, quomodocunque illa conſideretur ſemper a pauca quantitate incipit et a parca definit. Sic puellis, primis erumpentibus catameniis, parcus sanguis prodit, et ſic ſenſim imminuta copia apud vietas deſinit, Idem et in menſtruali peculiariter periodo accidit. Incipit enim evacuatio modico apparente fluxu ſeri ſanguinolenti, et ſic etiam deſinit (b) καιροῖς e meo MS.

Cap. 19 (a) MS. quod mihi præ manibus eſt habet quidem: καὶ φωνὴ γυμναζομέναι τῇ γυμνασία τὸ αἷμα καταναλίσκουσιν. ſed poteſt Gesneri lectio retineri.

Cap. 20 (a) Reſponſio hic eſt imperfecta. Sed poteſt ex interprete Latino quodammodo ſuppleri qui ſic habet: ex eo quod ad impetum ſanguinis moleſtias ſuſtinent.

Cap. 21 (a) loco καὶ habet MS. ὅταν (b) loco σὺν, καὶ ἐν (c) loco ἔχουσαι legitur in MS. ἔχειν.

(d) habet quidem MS., ἑαυτὸν ἐνδεικνύουσι, sed præstat ἐνδεικνύει legere (e) Gesnerus quidem ἤ τι; MS. ὅτι habet: ego vero malim ἔτι δὲ verum amen (f) καινοῦ, forte ἀκαίρου excedente; sed nihil immuto (i) κινδυνεύει MS. habet. et (h) loco ταύτας; αὐταί.

Cap. 22 (a) ἐπέρχωνται καὶ habet MS. (b) φανῇ quod in Gesneri editione deest; additur in meo MS.

Cap. 24 (a) πρὸς τὸ συλλαμβάνειν loco πρὸς σύλληψιν habet meum MS. (b) ἔτως, loco. αὐτῶς. (c) τῷ περισσῷ, loco περισσῶς. (d) φορῆται; loco φέρεται (e) loco πλεῖονι, πλείων. (f) ἡ addit meum MS. (g) et ἥτις adjicit.

Cap. 25. (a) ὁποῖά εἰσὶ MS. habet (b) τῇ γυναικὶ quæ intercalaverat Gesnerus MS. habet (c) Autor per τὸ σόμα τῆς μήτρας modo vaginæ orificium; et ipsam vaginam. modo autem ipsum uteri osculum uti hic indiscriminatim intelligit.

Cap. 26. (a) MS. ἡ adjicit (b) Gesnerus MSpti sui interpositionem his adjectis vocabulis ὅμως ἐκ ἀεὶ ἀληθῆ εἶναι, reparare satagit. Sed MS. meum contrarium asserit, uti e textu videre est.

Cap. 27. (a) Textus συνηθεςάτης habet, quod Gesnerus cum Latino interprete per ἀσυνηθεςάτης corrigit (b) MS. hic ἥτις interserit (c) ἰσότητι in ἀνισότητι mutat Gesnerus.

Cap. 28 (a) σικχασία tædium grave (b) MS. loco αὐτὸ; αὐτὸν habet.

Cap. 29. (a) loco πῶς lege cum MS. ὁποίῳ (b) loco τῶν, τοῦ.

Cap. 30 (a) ὁ MS. adjicit.

Cap. 32. (a) προσθετέον per προςακτέον Gesnerus corrigit (b) κἂν φειδομένως γράφῃ puto hic corrigendum καὶ φειδομένως γραφήτω. (c) ἐγκαθισμάτων Gesnerus ἐπιθεμάτων substituit. (d) καὶ deest in meo MS.

Cap. 34 (a) sic habet MS. loco συναναςρέφωσι. (b) existimo totum hunc locum corruptum sic restitui posse: πάσης τῆς σφοδροτάτης διακινήσεως ἀπέχουσας γαληνῶς ἄγειν δεῖ. (c) ἐσφιγμένην habet MS. (d) δεῖ secundum MS. (e) ῥήχθῃ substituendum τῷ ῥίφθῃ censeo.

Cap. 35. Totum hoc caput mire depravatum est, errores tamen cum e Gesneri correctionibus, tum e MS. et propria meditatione corrigere tentabo (a) ἰςέον MS. addit (b) δὲ deest in MS. et χαυνωτέρως per χαυνωτέραις corrigendum puto. (c) præpositioni ὑπὸ ἀπὸ substituo (d) τῷ καὶ MS. πρὸς substituit (e) MS. quidem ἵνα in καὶ convertit sed malui Gesneri retinere lectionem (f) ἐκταυθῶσιν magis placet quam ἐκτεθῆναι, uti habet MS. enuntiabitur ergo hic locus sequenti modo: Ἐν τῷ ἐννάτῳ μηνὶ, ἰςέον ἐπὶ ταύταις χαυνωτέραις ἀπὸ τῆς μήτρας πρὸς τὰ ἀνώτερα μέρη, τοὺς μαθοὺς, ἐπιπλέον διάδειν. ἵνα πλησιάζοντος τοῦ τόκου πρὸς κατωτέρους τόπους ἐκταθῶσιν. (h) τῷ ὀφείλουσι, εἰώθασι substitui posset (i) ἀναγκάσθῃ MS. loco ἐξεναγκασθῇ habet (k) cum MS. loco ἐξελασικῶν, ἐξελαςιαῆς habeat, concordabit magis ἐκείνης quam ἐκείνῃ. (m) διακατασχέειν magis hic quadrat, quam διακατέχειν. (n) ὅπερ MS. habet

et ad foetum refertur (o) MS. loco τῦ ἐμβρύϛ, τῦ χωρίϛ habet.

Cap. 37. (a) ἡ eſt in MS. (b) πᾶς deeſt in MS.

Cap. 40. (a) πορφυρῦν non solum id quod purpureum eſt, ſed etiam id quod nigrum et verſicolor eſt denotat.

Cap. 42. (a) per ὑμὴν videtur Auctor intelligere membranas Chorii et amnios, uti per Chorion placentam intelligit (b) hic in annotatione Gesnerus ἔνδον per foris reddit, verum poteſt ut mihi videtur ἔνδον in sua ſignificatione servari ſiquidem Chorion membrana rupta jam in utero contrahi in minus volumen poteſt, ut non totam foetus ſuperficiem obducat.

Cap. 43. (a) MS. τὰ adjicit (b) loco διότι MS. ὅταν habet (c) οἷϛ in ἕως Gesnerus mutat (d) hic μὴ adjiciendum puto. (e) loco περὶ MS. παρὰ habet (f) loco ἔτε lege cum MS. μήτε. (g) loco ἐδὲν, δὲ scribendum puto (h) αἵτινες deeſt in meo MS. sed bene ſupplet Gesnerus ἐκείναι γάρ. (i) δὲ in γὰρ mutandum cenſeo.

Cap. 44. hic particulam σὺν intercalaverat Gesnerus, quæ in MS. deeſt. Sed totum hunc locum ut mutilum ſic reſtituendum puto ἤ κάθοδος γίνηται, ἢ τὸ ϛόμα ἀνεώχθη. (b) Gesneri editio habet ἀνεώξει; MS. ἀνεώξη; Sed malim ἀνεώχθη. (c) loco ὑγρασία habet MS. ὑγρασίαν ποιήσῃ. (d) loco ἐκφέρει lege ἐκφέρεται.

Cap. 45. (a) καὶ quod hic præmittit Gesneriana editio in MS. deeſt.

Cap. 47. hic per φύσιν mulieris sexum intelligit.

Cap. 48 (a) Τῷ hic adjicit MS.

Cap. 49. (a) habet hic Gesnerus loco τεκȣ̃σαν. τίκτȣσαν. (b) MS. vero loco ῥίπτοντες, ὑπτίοντες, quod hic magis quadrat; verum tunc (c) ὑπτίαν abundat (d) τῷ σὺν δεδιπλωμένων bene Gesnerus ἀνηπλωμένων subſtituit (e) loco τύχων lege cum MS. τυχόντος τȣ̃. (f) τέξῃ MS. habet.

Cap. 50 (a) τὸν addit MS. (b) ὠδίνας loco ὀδύνας habet idem (c) apposite ſane Gesnerus οἰσυπήρων subſtituit (d) loco ταῦτα τὰ τοιαῦτα MS. habet (e) περίπατος loco περίπατον (f) τεθειϗὸς per τεθειμένον Gesnerus corrigit (g) αἱ MS. addit (h) συμφθείρȣσι per συμφθείρονται corrigit Gesnerus.

Cap. 51. (a) hæc e MS. magis placent quam ὀφείλȣσιν εἶναι (b) ὠδίνων magis proprie (c) lege cum Gesnero προϛρέπȣσαι.

Cap. 52. (a) legendum ni fallor ἐξωσμένη. (b) εὐχερῶς loco εὐχερῶν. (c) ταπεινότεραν MS. habet (d) δεῖ videtur adjiciendum (e) ἐμποδίσηται videtur legendum (f) ϗ quod hic intercalaverat Gesnerus videtur rejiciendum (g) ἀποϛρέψειν videtur subſtituendum (h) loco εἰ videtur ἤ legendum (i) ἐλαίῳ θερμῷ addit MS. (k) loco ἀνέωξει. (l) παρακαλέσαι Gesnerus subſtituit (m) loco δὲ MS. ϗ habet (n) ὠδίναι magis quadrat (o) loco αἱ ἄλλαι γυναῖκες αἱ ὄπισθεν αὐτὴν κατέχȣσαι κελεύειν MS. habet (p) δεῖ e MS. (q) ἀποκλείσθῃ, in ἀποκυλισθῇ vertendum censeo (r) δεῖ addit MS. (s) αὐτὰς MS. habet sed per αὐτȣ̀ς corrigendum puto (t) pro ἀσκύντον ſane ἀσκυλτȣ̀ς legendum (u) ὑπολαμβάνειν per ὑπολαμβάνȣσα Gesnerus corrigit (x) sub·

ftituendum ἀνοιγῇ vel ἀνοίξῃ (y) loco ἄρξηται MS. habet.

Cap. 53. (a) videtur legendum ςόμα. (b) εὕροι MS. habet (c) idem et καταγοὶ (d) non video cur Gesnerus ὠφέλιμος rejiciat, et ὠφελείτω fubftituat (f) ἀποκλείσει MS. habet (g) hæc omnia per genitivum absolutum fic efferenda videntur χαλαρᾶς γεγονυίας τῆς πάσης ἐπισχέσεως.

Cap. 54. (a) MS. loco περὶ (b) ex eodem loco διακράτησιν quod quidem etiam retineri potuiffet. (c) ἐνδεσμένον e MS. loco ἐνδετμένασιν. (d) ἀποδεδοκιμάκαμεν Gesnerus fubftituit (e) et loco παρόντα παρόσαν. (f) potuiffet et ῥύσιν in ῥεῦσιν convertiffe.

Cap. 55. (a) vox Græcobarbara quam Gesnerus per pannum interpretatur (b) hujus loco Gesnerus ἐπαλειφῆς legit (c) θεραπεύσεις MS. habet (d) videntur hæc abundare.

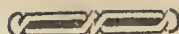
Cap. 57. (a) malim συνεχεςέρας. (b) in ῥήγματα Gesnerus mutat (c) lege ταῦτα.

Cap. 60. (a) e MS. additum (b) μὴν loco μὲν habet MS.

Cap. 61. (a) MS. loco ποιήσομεν, ποιητέον habet.

Cap. 62. (a) loco θηλάσει lege fecundum MS. θηλάσῃ. (b) loco φασκιόνειν Gesnerus φασκίειν fubftituit (c) loco φεύγομεν in MS. φεύγοντες legitur.

Cap. 63. (a) appofite Gesnerus εὐθέως ἐκτεχθὲν illi lectioni εὐθέως ὅποι ἐκπέμψῃ fubftituit; fed tunc (b) φωνὴν, quæ vox jam supra occurrit hic exulare debet.

Cap. 65. (a) MS. habet δεῖ loco ὀφείλομεν. (b) loco δήσειν, δήσεις. (c) τῷ τεχθὲν Gesnerus ἡ τίκτουσα substituit.

Cap. (a) 66. habet quidem hic MS. διὰ τί; sed neque hoc placet. Ut enim cum responsione concordet interrogatio, magis mea sententiâ ὁποίοις τισι quadrat (b) legendum ni fallor κικίδων ξηρίον.

Cap. 67. (a) Ταῦτα MS. addit (b) ἐπιμελῶς addit Gesneri editio, quod in MS. prætermissum reperio (c) hic mihi abundare videtur, vel in δὴ convertendum.

Cap. 68. (a) Gesnerus per ὑποτιθέντα corrigit; MS. per ἐπιτιθέντες; ego vero per ὑποτιθέντες. (b) πόκον magis grammatica diceretur (c) στάσει Gesnerus per τάσει corrigit; ego vero puto quod στάσει servari posset (d) hic dativum accusativo substituit MS. (e) lege cum Gesnero φασκίον.

Cap. 69. (a) μήτε σφοδρὰ φωτεινῷ omisso ἢ mihi magis placeret (b) ἢ quod hic abundare videtur deest etiam in MS.

Cap. 70. (a) vel ἡνίκα hic abundat vel secundum Latinum interpretem, ubi (b) ἡσυχάσῃ intercalari debet.

Cap. 73. (a) Διὸ οὐ δοθῆναι δεῖ τὸ μητρικὸν ἀλλὰ τὸ ξένον e MS. intercalatum est (b) καμάτε loco κόπε habet MS.

Cap. 74. (a) loco βασαζόμενον habet MS. σαζόμενον. bene adeoque Gesnerus substituit ἐνσαζομένον ὄνυχι. (b) loco εἰ χέθει habet MS. ἐκχύθῃ Gesnerus per ὑπερχύθῃ correxit.

Cap. 75. (a) hic MS. nonnihil a Gesnerianâ editione differt, hæc enim ſic habet· Φιλικωτέρον μὲν παρὰ τῆς μητρὸς τραφῆναι δύναται, ὅπως μετὰ τὸν τόκον ὑγιὴς εἶναι δυνηθῇ. Ambo quidem idem ferme aſſerunt eâ tantum differentiâ, quód MS. rem paulo explicatius exponat quare hoc prætuli (b) loco μὲν, μὲν ἓν legendùm puto (c) et loco. μὲν ἓν, μέντοι.

Cap. 76. (a) loco τὰς habet MS. αὐτὰς δὲ τὰς. (b) σπιλώδης deductum a σπίλωμα locus salebrosus, saxum asperum et metaphorice ad mammas translatum quo indigitare velle videtur, ut mammæ ſint salientes et prominulæ: (c) puto hic loco μεγάλως κοιλότητα quod nihil ſignificat legendum μεγάλας τιτθὰς.

Cap. 77. (a) loco ἀνάκται lege cum MS. ἀναγκαῖον, quo poſito abundat (b) αὐτὴν δεῖ quæ Gesnerus intercalaverat (c) loco τύχων, δὲ ſubſtituatur (d) ἁπλὰς quidem habet MS. sed præferenda Gesneri lectio, uti e ſequentibus patet.

Cap. 78. (a) Τρόφον ut in editione Gesneriana legitur manifeſtus error eſt typi. (b) videtur γὰρ intercalandum (c) procul dubio καλῶς ληφθῆναι (d) ὁμοίον hic, non video qua neceſsitate interserat Gesnerus.

Cap. 79. (a) Non video cur hic Gesnerus καθ' αὐτὸν οἱ adjiciat (b) nonne potius τρέψις (c) cum Gesnero ἀλειφὴν in ἄλφιτον commutandum cenſeo. (d) hic MS. δεῖ ϗ adjicit.

Cap. 80 (a) Συνεθίζεσθω loco συνδεδέσθω procul dubio legendum.

Cap. 81. (a) Τηρεδόνων nuspiam invenio, sed τερηδόνων, vermes nempe qui lignum rodunt (b) τῷ error typi est; lege cum MS. τῶν (c) non video cur hic Gesnerus χελιδόνων intercalet (d) loco φερῦσαν lege τεφραν. (e) per ἀκιραιότητι Gesnerus importunitatem intelligit, malim vero sic interpretari: simplicitate vel integritate diaetae illa quae superius fuit praescsripta (f) ϗ in MS. deest (g) optime sane Gesnerus τρεφομένυ ȣ σώματος substituit.

Cap. 83. (a) Καμάτοις loco καμάτῳ MS. habet, sed est hoc parvi momenti.

Cap. 85. (a) Hujus loco convenientius ἐπισκεψάσθωσαν diceretur (b) loco ἴσων MS ἴσως eftituit (c) ἢ τῷ ἀνδρὶ χρήσθωσαν, corrigit Gesnerus apponendo negativum μή; sed puto, mutato χρήσθωσαν in χρησθῶσι lectionem uti est retinendam.

Cap. 86. (a) per σπανίως Gesnerus corrigit.

Cap. 87. (a) loco συμβαίνη habet MS συμβῇ.

Cap. 89. (a) Hunc titulum seu interrogationem suo non stare loco satis ex ipsa responsione patet, quare Gesnerus ex interprete Latino alium substituit magis huic capiti convenientem, nempe: *quommodo disponendum est lavacrum*: (b) corrigit MS. per διαυγές. (c) loco κατιῶντα Gesnerus καθιῶσαν substituit (d) τὸ error typi est, et τὸν legendum (e) loco πᾶς lege cum MS. ὅπως.

Cap. 90. (a) loco τὸ νήπιον habet MS. ȣ νηπίȣ. (b) loco τὴν κεφαλὴν, ἡ κεφαλὴ (c) loco κρεμνᾶται,

κρέμαται (d) ϗ γὰρ in MS. deeſt (e) loco τὰ βάθη, τῷ βάθει MS. habet (f) ϗ quod hic intercalat Gesnerus in MS. deeſt (g) loco ῥάχης legendum ῥάχεος (h) loco ἀναληφθέντι habet MS. ἀναληφθείσης. (i) refertur ni fallor ad ζεύξεις. (k) Loco ϗ MS. ὡς habet ſed lege potius ὥςε. (l) loco δυνηθῇ, δυνηθῆναι.

Cap. 91. (a) ut adjectivum cum ſubſtantivo concordet loco τεθειμένας, τεθειμένε legendum erit, et (b) loco ὑπτίες, ὑπτίας (c) error typi videtur eſſe pro quo lege πρῶτον. (d) loco ῥάχη, ῥάχεος legendum videtur (e) ὅςις Gesnerus in ὥςε convertit (f) κατακάμψαι loco κατακάμπτειν MS. habet (g) nonne δεόντα.

Cap. 93. (a) τύχων error typi eſt lege adeoque τύχον. (b) loco ἴσχον ἔτι τὸ νήπιον, lege cum MS. ἴσχυε ὄντος ἔτι Ꙋ νηπίε (c) καταψυχρανθῶσι corrigit Gesnerus per καταψυχθῶσι.

Cap. 94. loco δὲ habet MS. ὅταν. (b) loco ϗ, ἀλλ. (c) adjicit MS. τό.

Cap. 95. (a) Τοίνυν deeſt in MS. (b) item παρὰ, (c) λαμβανομένε ταῖς χερσὶ Ꙋ νηπίε in MS. legitur (d) loco ἐπιτεθέντων puto legendum ἐπιτεθεῖσα. (e) loco ῥόγα lege τὴν ῥῶγα. (f) ἀποθλίψοι loco ἀποθλίψῃ habet MS. (g) loco. ὠφελῇ, ὀφείλῃ.

Cap. 96. (a) ϗ adjicit MS.

Cap. 97. (a) mutilus admodum videtur hic locus, qui mea ſententia, parva facta mutatione ſic reſtitui poſſit. ὡρισμένος ἐκ ἐςὶν ὁ τρόπος ἄλλος, ἢ ἡνίκα ἴδῃς πάντως θέλειν αὐτὸ λαμβάνειν.

Cap. 98. (a) habet MS. loco λαμβάνωσι, λαβῶσι.

(b) Totus hic locus a κακῶς usque ad λαμβάνοντα deest in Gesneriana editione, estque e MS. additus (c) γὰρ MS. adjicit.

Cap. 99. (a) Totum hunc depravatum locum sequenti modo restituit Gesnerus ἡνίκα διακίνης τὸν δάκτυλον εἰς τὰ χείλη αὐτοῦ, πλησιάσει αὐτά, καὶ θηλάσει σὺν τίνι κλαυθμυρισμῷ.

Cap. 100. (a) Ἐπισκοποῦντες habet MS. loco ἐπισκοποῦμεν, (b) loco δὲ, τοίνυν δεῖ, (c) loco ἐξ αὐτοῦ substituit hic Gesnerus ἐκ τοῦ ἡλίου.

Cap. 101. (a) Θηλάσαι quod MS. habet magis placet quam τὸ γάλα πιεῖν. (b) loco ἢ ἤχων habet MS. ἠχώ. (c) non video cur Gesnerus τὸ δὲ praeferat τῷ γάρ. (d) τῷ addit MS. (e) nonne ἐπικλύζουσι in ἐπικλυσθῶσι mutandum? (f) καὶ abundare videtur (g) hic ἢ interserendum. (h) et hanc parenthesim abundare non sine ratione judicat Gesnerus. (i) loco δέχομεν habet MS. δεχομενος, (k) et loco γιγνιται, γίνεται. Erit ergo legendus hic locus. Εἰ μέντοι πρὸς τὴν τροφὸν τούτῳ τῷ κλαυθμυρισμῷ γυμνασθῶσι. καὶ ἐπικλυσθῶσι· αὐτὴ ἡ ἔφοδος, ἢ αὐτὸς ὁ πόρος ὁ τὸ γάλα δεχόμενος εὐρυχωρότερος γίνεται.

Cap. 102 (a) Τροφῷ abundat. (b) loco ἐστρωμμένον lege ἐστρωμμένῳ.

Cap. 103. (a) Ὁπόσῳ καιρῷ φασκιώσομεν, uti habet Gesneriana editio substituit MS. πότε βαστακτέον. (b) τῷ συμφαρήσει puto substituendum μὴ συμφορήσῃ.

Cap. 104. (a) loco ἢ, εἴη legendum puto (b) loco μονόκυτιν, μονοκίνητη. (c) διαστρέφειν καὶ addit MS.

Cap. 105. (a) Μεθ' ἐπόσας loco μετὰ πόσας habet MS.

Cap. 106. (a) Σὺν ἀκριβείᾳ loco μετὰ ἀσφαλείας habet MS. (b) διατυπῦμεν, loco σχηματίσομεν idem. (c) μελιαρισίς ſubſtituit Gesnerus δηναρίς (d) ἥτις e MS. (e) bee Gesnerus κατάκοιλον loco κατάκυκλον.

Cap. 107. (a) Τισὶν addit MS. (b) hic θᾶττον intercalat Gesnerus (c) αὐτοῖς e MS. (d) item ὅσον (e) verisimiliter hic loco κενότητι, καινότητι legendum eſt.

Cap. 109. (a) satis apparet ex reſponsione hic τῷ πότε, διατὶ ſubſtituendum ita et (b) τῷ λέεσθ, λύεσθ, quam correctionem etiam Gesnerus fecit.

Cap. 110. (a) haec e MS. magis placent quam quae habet Gesneriana editio (b) sic habet MS. loco πελπατήσει. (c) ϗ hic videtur abundare (d) ἑαυτῇ per καθ' ἑαυτὸ corrigit Gesnerus (c) item πρότερον per πρῶτον.

Cap. 111. (a) Gesnerus hic μηνῶν addendum exiſtimat. verum nemo nescit infantum quarto menſe eam adhuc esse pedum debilitatem ut ne ſtare quidem multo minus gradiri poſſint et debeant. Ego vero censeo μεταξὺ in μετὰ convertendum ita ut ſensus sit infantes primum quatuor extremitatibus innixos gradiri docendos eſſe: μετὰ τῶν τεσσάρων, quatuor extremitatibus uti Galli dicunt: *marcher* a quatre.

Cap. 112. (a) Πότε εἰς uti habet MS. magis hic quadrat quam πῶς πρὸς. (b) loco πόδας verisimi-

liter πόδες legendum (c) ἢ τιθέσθαι corrigit Gesnerus per ἐντιθέσθω.

Cap. 113 (a) hic ἀποκόπτειν interserit MS quod in ἀποκοπτέον convertendum videtur et ſic reliqua, quae in Gesneriana editione hic reperiuntur exulare poſſunt (b) hic ὅτε intercalat Gesnerus ſed cum (b) loco ἐστὶν MS. ἔσιν habeat, omitti poteſt.

Cap. 114. (a) hic ſubſtituit Gesnerus ὀλίγων ἡμερῶν. (b) loco ἀρξάμενοι lege cum MS. ἀρξαμένους, et sic (c) δεῖ, quod adjicit Gesnerus superfluum eſt.

Cap. 115. (a) Ψιχία magis graecum, adeoque et (b) βεβρεγμένα.

Cap. 117. (a) Gesnerus in annotatione ad hoc caput ait: plurimis a quarto menſe naſci incipiunt.

Cap. 118. (a) Pariter et hic nares ſubſtituere videtur; ſed etiam ex auribus fluit talis humor.

Cap. 120. (a) Ἑλκῶσει lege loco ἑλκώσεις. (b) bene hunc locum corrigit Gesnerus: μέλιτι ἀφεψημένῳ καλῶς. (c) puto ſimul ἐπιχρίσθη in ἐπίχρισμα convertendum, et σκευάζεται addendum. (d) ἀνθηρῷ quid ſit nuſpiam neque apud Dioſcoridem reperio. An forte eſt ἄνθος χαλκοῦ, flos aeris, qui reprimens eſt, et depurans. (e) addit Gesnerus καθ' αὐτό. (f) per κύπρου corrigit Gesnerus. κύπρος vero apud Dioſcoridem est ligustrum, cujus folia vim adstrictoriam habent, et commanducata oris ulceribus medentur. (g) habet MS. διάμωρον (h) διακόδιον.

Cap. 121. (a) Φλεγμονὴν habet Gesnerianus textus, κνησμονὴν vero meum MS. quam lectionem priori illi praefero. (b) loco ἐπαλοιφὰς (c) hic Gesnerus ποιεῖν χρὴ adjicit, quod aliunde ex interrogatione ſubintelligitur. (d) σχῖνος Dioſcoridis eſt juncus odoratus. ἀγριοσυκάμινα vero et σταφυλὴ ὀμφακίνη quid ſint nuspiam reperio.

Cap. 122. (a) Hic gesneriana editio et MS. idem ſed alio modo enuntiant; placuit tamen magis me MS. accommodare.

Cap. 123. (a) Geſnerus ſubſtituit πρὸς τὴν βῆχα. Eſt autem reſponſio in hoc capite mutilo. (b) quae poſt συνίσταται ſequuntur, ad aliud caput pertinere, et partem prooemii morborum mulierum, qui nunc ſequuntur, videtur conſtituere. Venia adeoque mihi dabitur, ſi uti textus mutilus eſt, ita et translationem obſcuram dedero. (c) ὀφείλουσι deeſt in MS.

Cap. 124. (a) merito in σκλήρωσιν convertit Gesnerus.

Cap. 125. Videntur et haec ultimae periodi truncati capitis eſſe. (b) Gesnerus per συντρέχει reſtituit. (c) et καθαίρειν per καθαίρεσθαι corrigit.

Cap. 126. (a) Titulus et initium hujus capitis uſque ad πολλαὶ e MS. desumpta ſunt. (b) μετὰ error typi eſſe videtur pro quo lege μήτρα. (c) per αἵτινες corrigit Gesnerus. (d) τῷ, τῇ erit ſubſtituendum. (e) μορίων per τόπων corrigit Gesnerus. (f) bene Geſnerus καθαιρόμεναι. (g) et hic appoſite: αἱ δὲ ἀρρωστίαι ſubſtituit. (h) loco κατεχέσθω lege cum Gesnero κατέχεσθαι. (i) Et hic cum

eodem ἀνακτήσεις. (k) hic denuo Auctor nominativum loco genitivi absolute positi inducit. (l) τοιαῦτα e MS. (m) lege ἡ φλεγμονή· (n) ἐπερχομένης e MS. (o) hic MS. ϗ intercalat. (p) ὅτως habet MS. (q) puto legendum: οἱ αὐτοὶ χυλοί· (r) non video cur hic aquae denuo mentio fiat, nisi forte velit Auctor per adjectum epithetum admonere, ut tepida propinetur. (r) loco ὅπως lege ὅμως. (s) ἣ hic in ἣν convertendum videtur. (t) per ἐπιτεθέναι corrigit Gesnerus. (v) δὲ vel abundat vel ejus loco δὴ legendum. (x) lege ἐπιμενέσης δὲ τῆς ὀδύνης. (y) ταῦτα abundare videtur. (z) τῆλις λελειωμένη legendum puto (a) nonne loco ἀναβληθέν, ἀναλυθὲν legendum. (a) Et hic legendum ἀφαιρεθέντων τέτων τῶν φλοιῶν (b) et loco ὥσπερ, ὅσπερ. (c) et hic loco τοῖς χυλοῖς, οἱ χυλοὶ puto legendum. (c) λειωθεῖτωσαν corrigit Gesnerus. (d) loco ῥάκος lege ῥάκει. (e) διακινεῖσθαι nisi fallor loco διακινεῖν. (f) δὲ in τὲ mutat Gesnerus. (g) καθίσῃ habet MS. (h) σπόγγων idem. (i) ἀνατρίψεως magis graecum: (k) lege ἐγκαθισμάτων (l) hic intercalandum ἤ. (m) loco κηρωτὴν lege κηρωτῇ (n) loco ϗ lege ἤ. (o) per ἐπιθήσεσι corrigit Gesnerus. (p) et ἅτινα per αἵτινες. (q) τῷ λίβανον, libianum Gesnerus substituit. (r) forte hic ἐγκαθίσματα subintelligendum. (s) quid κατεὼν sit nullibi, neque apud du Cange reperire potui; Illud quidem secundum latinum interpretem cydum nominatur; Sed quid est cydum. Videtur tamen tale instrumentum fuisse, quo injectiones in uterum fie-

rent, uti illud eſt, quo nos paſſim hodie utimur.

Cap. 127. (a) nonne potius ἀποψύχει αὐτὴν ἡ ψίξις, (b) ϗ MS. adjicit. (ç) puto ἀνέωκται in ἐνοχλεῖται convertendum. (d) ϗ hic videtur adjiciendum. (e) πᾶσι χῆ non video quid hic ſignificare possit lege ergo potius τάσιν χῆ. (f) ὡς e MS. (g) τῷ εἰ puto ἐςὶ ſubſtituendum. (h) loco γὰρ, δὲ legendum videtur. διακύσμησις quid proprie hic ſignificet nullibi, nec apud du Cange, nec apud Hesyehium, neque apud Suidám re• perire potui; num ultimus quam hujus vocis dat definitionem, hic non quadrat; dicit enim: διακόσμησις ȣ παντὸς ἡ διάθεσις. quod nempe ſit hujus univerſi ordinatio. (i) Eἰ hic intercalandum videtur. (l) lege αὐτό. (m) loco ἄνευ κοπῆς legendum videtur ἂν ἐπισκοπῆς. (n) per λέγηται corrigit Gesnerus. (o) μετῆλθεν in μετῆλθω convertendum judico. (p) ἐκεῖναι in ἐκείναις mutat Gesnerus et λαμβανέτω in λαμβανέτωσαν. (q) pro ἐκθλίβȣσι ἐκθλίβεισι MS. habet. item (r) καθάπερ loco κατάπερ. (s) τῷ λελειωμένα, λελειωμένοις Gesnerus ſubſtituit

Cap. 128. (a) Non video cur Gesnerus τῷ ὅπερ, ὅμως ſubſtituat. (b) lege cum Gesnero τοῖς ἀνδρᾶσι. (c) ἡ addit MS. (d) loco ὁπὲρ lege ὥσπερ. sub intelligendo σατύρȣς. (e) hic ἔχειν intercalandum videtur. (f) ὥςε intercalavi. (g) loco ἀναφερόντως lege ἀνυποφορήτως. (h) loco βάλλȣσι, quod ὥςε praecedat, lege βαλλεῖν. (i) lege αἴρει. (k) loco αὐτὰς ἑαυτὰς legendum puto. (l) ſic et loco ποιήσȣσι, ποιήσει.

Cap. 129. (a) loeo ἣν lege cum Gesnero ὧν. (b) loco παραπνιγαῖς, παρὰ πνῖγος legendum censeo. (c) Ita et loco τῦτο, αὐτή. (d) ὠσάνει habet MS (e) lege ἀωροτόκῳ. (f) ὅτι videtur abundare. (g) ἀνερχομένη habet MS. (h) item et οἱ. (i) non quod pedum et manuum extremitates inflammatae sint, sed quod velut in inflammatione intumescunt. (b) αὐτῆς MS. habet. (l) loco ὀλ.Θ.ίματι putem legendum σχήματι (m) loco τὸν ἴκτερον lege cum Gesnero τὴν ὑϛερικὴν πνῖγα, (n) forte ἐκζήσεται. (o) καὶ intercalat Gesnerus. (p) τὸ τέλος habet MS. (q) loco ἥπατος, τῦ παντὸς legendum censeo. (r) lege ὑϛερικαὶ. (s) forte μικρὸν ut cum iis quae superius dicta sunt conveniat. (t) per ὑϛερικῶν corrigit Gesnerus. (u) hic ad marginem Mspti ἰκτερικαὶ per ὑϛερικαὶ corrigitur. (v) παρὰ hic intercalandam videtur. (x) lege ὑϛερικῶν. (y) videtur hic legendum; ἢ ἐνίοτε χρόνιον ἐςὶ. (z) διηθυνθείη habet MS. sed lege διεθυνθείη. (a) τῆς αὐτῆς habet MS. (d) hic puto legendum; ἢ ὁ νῦς αὐτῶν συνεχέςερον ἀλλοιῦται. (c) lege conjunctum ἐπιπάσας. (d) forte θερμασίαν. (e) nominativi loco genitivorum absolutorum. (f) censeo legendum: μετὰ τῦ ὀλίγον διδόναι τροφῆς. (g) ἐκκλίνη habet MS. (h) ἡ ἄλλη ἡμέρα videtur abundare. (i) lege ἐκκλίσεως. (k) loco ἢ lege cum MS. κατὰ (l) μετασυγκριτικῶν legit Gesnerus. (m) lege λυχνῶν. (q) ἔνδον intercalat MS. (n) οἵτινες per ἅτινα corrigit Gesnerus. (s) δὲ hic videtur intercalandum esse. (o) πταρμινῶν verisimiliter legendum. (r) lege ἐνέπλησαν (s)

potius legendum: ἐςὶ δὲ ταῦτα ἀκεραια. (y) εἶναι intercalat Gesnerus.

Cap. 130. (a) Εἴωθε habet MS. (b) σὺν οἰδήματι legit Gesnerus. et (c) σκληρῶδει. (d) censeo et ὀδύνης in ὀδύνη convertendum. (e) σὺν αἰσθήσει habet MS. (f) εἰώθασιν itidem. (g) ἢ in κἂν convertendum existimo.

Cap. 131. (a) Ἐναπομένῃ corrigit Gesnerus per ἐναπομένοντος. (b) loco ὡς, ὥςε legendum puto; et (c) loco ἑαυτὴν, ἑαυτό. (d) pro ἑαυτῷ lege ἑαυτό. (e) hic πρὸς τὴν intercalandum censeo. (f) τῷ ἐπιζέσει Gesnerus τῇ ζέσει substituit. (g) loco εὐρέσῃ MS. ἐρευνήσει habet. (h) παραλύσῃ rejicit Gesnerus, et παραιρήσῃ substituit. (i) lege cum MS. πολυάρχιον. (k) hic ἀτὰρ ἰδίως legendum censeo. (l) lege cum MS. ὥςε. (m) lege cum Gesnero ἐπιτιθέναι (n) ψυχοῖς error ni fallor erit typi, lege adeoque ψυχροῖς.

Cap. 132. (a) σκηρία per σκληρία Gesnerus corrigit. (b) οὕτως videtur in ὥςε mutandum. (c) θλίψεῃ in θλίψητει (d) ἀποςῇ in ἀποςῆναι, et (e) ἐνώσει in ἑνῶσαι.

Cap. 133. (a) videtur hic legendum μέρεος τινός. (b) lege τὸν δάκτυλον (e) loco εἴη, εἴῃ. (d) loco θλιβέντα θλίβοντα. (e) loco ἥλιται legendum videtur εἴλκεται. (f) hic locus usque ad ἐκεῖ depravatus et defectuosus est adeo, ut de eo restituendo desperem; Sed bonâ fortunâ reperitur integer in translatione latina, quae sic habet. Foris quidem nullus invenitur tumor, cum autem obstetrix digitum in orificium uteri mise-

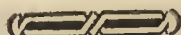
rit. quem locum meae verſioni inſerere non dubitavi. (g) ἐκεῖ habet MS. (h) et hic locus mutilus eſt, qui e verſione latinâ ſic reſarciendus: nam hac cauſa (Scirrhus nempe uteri) a callo in hoc ſeparatur, quod callus in totum nihil ſentiat.

Cap. 134. (a) nonne potius σῶμα et (b) loco λύπειται λυπεῖται. (c) ni fallor αὐτὴ ἡ, loco ἐν τῇ. (d) οἱ addit MS. (e) loco ϛϱοφέμεναι legendum videtur ϛϱεφόμεναι ὦσι; ſi in aliqua re afflictionem paſſae fuerint. (f) βϱαχὺς in βϱαχεῖα convertit Geſnerus. (g) κεῖσθαι loco κείσεται habet MS. (h) οἱονδήποτ' ἄλλο τῷ οἱωδήποτ' ἄλλῳ ſubſtituit MS. (i) τῶν φυσικῶν γλήχωνος non video quid hic ſignificare poſſit; vel abundant haec, vel deſunt quaedam, quae genuinum ſenſum determinent: quare ſatius duxi ea in meâ verſione ſilentio praeterire. (k) loco ἀφ' ἧν procul dubio ἀφ' ἧς legendum. Indicare videtur Auctor per hunc locum, qui ſatis obſcurus eſt, vinum quidem potandum dari debere, at non majori ſolito copiâ, ſed ea cui corpus aſſuevit. (l) ni fallor κυπείϱυ. (m) ἐξελκῶσθυ loco ἐξελειώθη habet MS. (n) per γενέσθω corrigit Geſnerus (o) loco βλάπτει βλάπτῃ MS. habet; ego vero malim βλαφθῇ. (p) ὠφελεῖ hic repetitum abundare videtur. (q) εἰ loco ἢ habet MS. (r) lege κοϛός. (s) Supponit Geſnerus loco ἵνα, ἴα, et ego (t) loco ἐπέπλιον, ἢ πέπλιον legendum puto. (v) θύμβϱα magis graecum (x) loco νάπην νάπῃ MS. habet, ego vero νάπυ legendum puto. (y) ἡ hic rejiciendum cen-

seo (z) loco κολυκύνθαν MS. habet. (aa) loco εἰδείης ἴδης legendum censeo.

Cap. 135. (a) Titulus eſt e MS. uti et (b) initium capitis usque ad σκίρρωσιν. (c) lege σκλήρωσις. (d) e MS. (e) lege τινὸς γεννηθέντος. (e) ἐδὲν videtur intercalandum. (f) lege ἐπαύξεται. (g) lege vel τῆς μαίας εἰσβαλέσης, vel εὑρίσκει. (h) lege σκληρώματι. (i) loco τοιῦτον lege cum MS. τοιῦτο. (k) MS. addit σύν. (l) loco κατέχεται censeo legendum ἐκτήκεται. (m) αὐτῶν loco ἑαυτῶν. (n) ἐξ ἐκείνης τῆς ἐχέσης τὸν μῦλον abundare videtur. (o) e MS. loco τῦτο (p) Gesnerus loco τάξει, τήξει ſcribit (q) legendum videtur προσθήσεις. (r) ϗ videtur intercalandum (s) loco εἰς ἃ legendnm videtur εἶτα. (t) nonne potius ἀφήψησαν. (v) γλήχωνα. (x) αὐτῶν rejecto αὐτὰς retineatur. (y) καθίδρυον habet MS. (z) videtur hic legendum ἀφεψημένῳ καρδάμῳ ἐχρῶντο.

Cap. 136. (a) Ω'ς quod hic in editione Gesneriana reperitur, in MS. deeſt. (b) ἢ abundat, et ὁποτεῦν legendum puto. (c) τῇ τήξει ſubſtituit Gesnerus. (d) lege cum Gesnero τῇ καμνέσῃ. (e) e MS. (f) ϗ σκοτεινῷ additum e MS. (g) τὴν ἄῤῥωςον ſubſtituit Gesnerus (h) haec uti intercalaverat Gesnerus reperiuntur in MS. (i) ϗ intercalat MS. (k) loco αὐτὰ legendum videtur ταῦτα, et (l) ὀφείλεσι addendum. (m) loco ἀλλὰ lege cum Gesnero ἄκρα δὲ. (n) loco ἢ lege δὲ. (o) loco καταντληθῇ legendum videtur καταντλεῖν. (p) ῥιπόζειν hic textus Gesneri habet, errore ni fallor typi, lege ergo cum MS. ῥιπίζειν. (q) μήτρη per μύρ

τη corrigit MS. (r) ἀγριοσυκαμορία non repetitur apud Dioſcoridem. (s) ἢ quod hic intercalat Gesnerus deeſt in MS. (t) nonne ἐκ hic eſt intercalandum? (v) δυνήσῃ ni fallor loco δυνηθῇ. (x) veriſimiliter et εἰς hic intercalandum. (y) σαφυλὴ ὄμφακος quid ſit apud Dioſcoridem non invenio; an forte eſt ejus oenanthe, quæ eſt fructus vitis ſylveſtris dum floret, et cui vim ſanguinis ſiſtendi adſcribit. (z) quæ hic parentheſi facta intercalaverat Gesnerus ad literam habet MS. (a) ὄπωρ in editione Gesneri error typi eſt. (b) nonne ἐναπομείνασαι. (c) βοτᾶν error typi erit. (d) λειωθέντων legendum eſt, et (e) ἢ ὄξει ἀναμιγέντων. (f) παρασκευάζονται videtur addendum. (g) γυμναστικοῖς πεσσοῖς οἱ ἔχουσι vult Gesnerus. (h) ἤ ἢ σπεδιὰν legendum videtur. (i) καθηγγραινόμενον denuo error typi. (k) χύτρῳ græcum non eſt lege adeoque χύτρα καινή. (l) lege ξηρίον (m) hic ἐ intercalandum eſt. (n) lege cum MS. τί. (o) nonne potius τά. (p) hic præponendum videtur: προτίθεμεν ὄν. (q) lege cum interprete latino ὀρίζην. (r) γύρις quid ſit non video habet hic interpres latinus polentam, quem in mea verſione ſequor. (s) ni fallor θρίδακος. (t) Gesnerus ξηρά per ἁπαλά ad mentem interpretis latini corrigit, ea ſane inductus ratione, quod ova ſorbilia faciliora ſint concoctu, quam indurata: ſi tamen conſideremus antiquos ova ad duriorem conſiſtentiam cocta, ut remedium urgentis hæmorrhagiæ habuiſſe, poterit ξηρά retineri. Aretæus enim Curat: Morb: acut. Lib: ij Cap. 2.

de ſanguinis rejectione, ubi evidentiſſimum a ſanguinis rejectione periculum immineret, ova coctione duriora reddita cum aliis adſtringentibus commendat: ὠὰ ἑψῆσι παχέα ξὺν ῥοιῆς σιδίοισιν, ἢ κηκῖδος. (v) grus quidem hodie raro eſtur; apponebatur tamen veterum menſis. (x) lege καρπῷ. (y) βραδύτερον δοθῆναι, Gesnerus cum interprete latino, tardius eum lavari oportere vult, adeoque δοθῆναι in λουθῆναι convertendum eſset;

Cap. 137. (a) Εἴπερ legendum videtur. (b) τε ἑκατέρων ut nihil ſignificantia hic abundare videntur. (c) legendum videtur εἴη. (d) nonne potius: παχεῖ? (e) loco ἢ δεύτερον ἔχουσι ſubſtituendum videtur ἢ οὐ. (f) lege αἵρισι. (g) loco σὺν τῇ ζέσει ἐςὶ ῥυπαρὸν legendum puto: τῇ ζέσει, ἢ ἐςὶν ἐνίοτε ῥυπαρὸν, ἐνίοτε δὲ καθαρόν. (h) φέρηται ni fallor. (i) μῆλσαν ſine dubio error typi, ſubſtitue ergo e MS. μῆλα. (k) βάλλης e MS. (l) χυλῷ. ni fallor. (m) θερμοῖς absque ἢ habet MS. Cur autem hic cataplasmata calida commendat? Ex eo quod ſuperius dixit, curam eandem in hoc morbo esse adhibendam, quæ in uteri hæmorrhagia præscribitur, ubi frigida omnia commendaverat. Cum vero hic ulcus supponat, cui frigida omnia secundum Hippocratem inimica: ſapienti conſilio hoc epitheton addit. (n) haec sequenti modo convertenda videntur; ἐν τῇ δυσεντερίῃ μὴ καθαρῷ πρὸς τὰ ῥυπαρῷ ἕλκη. (o) χρονίῃ MS. habet.

Cap. 138, (a) Εὐχρεῷ τῷ χρώματι corrigit Gesne-

rus. (b) loco κ῟ πᾶσα, ἄκεα πάντα legendum suspicor. (c) saepe participium loco verbalis usurpat. (d) δεῖ adjiciendum. (e) loco ὡς lege ὥστε. (f) ἀνδρῶν substituit Gesnerus (g) lege μελετῶν τῶν ἀφροδισίων. (h) hic habet editio Gesneri σφῖναι, MS. vero σπηλίζόμεναι.

Cap. 139. (a) Gesnerus ταῖς γυναιξὶ substituit, adeoque et ταῖς ἐχούσαις legendum. (b) loco ὥπερ legendum potius ὥστε. (c) τοῦτο hic abundat. (d) lege ἐκπέμψαι. (e) ἀλλὰ deest in MS. (f) πρὸς habet MS. (g) videtur hic: τῇ αἰτίᾳ καὶ substituendum.

Cap. 140 (a) Θερμαντικὸν quantum e latino interprete et locis quibusdam praecedentibus colligi potest apud Auctorem callosum significat.

Cap. 141. (a) addit Gesnerus τρόπων (b) praemittit MS ὁ τῆς μήτρας. (c) corrigit Gesnerus hunc locum: ὁ πᾶς ὁ κατ' εὐθὺ τείνεται. (d) hic substituit τοῖς προτέροις.

Cap. 142. (a) Ἠ γὰρ loco ὥσπερ habet MS. (b) loco ἀμελέσι legendum ἀμέλει. (c) τοῦ σώματος videtur abundare. loco autem κἀκεῖ κἀκεῖθεν. (d) πλέονι ni fallor. (e) loco ἄνευ ἰδίαν τῶν lege τῶν ἀνδρείων. (f) addendum ni fallor ἐρεθισθῇ. (g) ἐμποδίζειν convertendum in ἐμποδίζεσθαι. (h) per hymenem intelligit illam aperturam per quam in viris semen ejaculatur, uti in mulieribus illam, quae illud recipit. Theophilus protospath, Lib: V. S. 23. de Corporis humani fabrica viros tali affectione laborantes ὑποσπαδιαίους nomminat et morbum sic

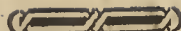
describit: Τοῖς γοῦν ὑποσπαδιαίοις ὀνομαζομένοις, ἐπειδὴ ὁ πόρος οὐ καυλοῦ ἐν τῷ τέλει διέρραπται, οὐ δύνανται γεννᾷν· δῆλοι δὲ τοῦτο ἡ ἴασις· τμηθέντος γὰρ οὐ δεσμοῦ, γεννῶσι. Cum vero hypospadiaei dicti penis meatum in summitate distortum habuerint, generare non possunt. Id vero cura indicat; perscisso enim ligamento s. frenulo, generant. (g) loco τεταμέναι lege τηκόμεναι.. (h) καταρακτικαὶ corrigit Gesnesus per καταrηκτικαὶ. (i) loco ἢ lege cum Gesnero μή. (k) loco ἄγαμοι lege ἄγονοι. (l) lege cum Gesnero στόμα. (m) participium loco verbalis, uti interpreti in more est. (n) lege δὲ cum MS. loco τέ.

Cap. 144. (a) loco μὴ legit Gesnerus εἰ. (b) ἀθροίσιος congestio sanguinis, haemorrhoidibus nempe tumentibus, vel si plures simul partes prodeant, ita ut altera alteri in mora sit.

Cap. 145. (a) nonne potius τῆς μήτρας; nisi forte per γαστέρα, κοιλία intelligatur, illa nempe pelvis capacitas, quam foetus caput in suo exitu emetiri debet. (b) ὂν posset hic exulare.

Cap. 146. (a) haec usque ad σχημάτων e MS. desumpta sunt. (b) ἐπαναδίδωσι e MS. (c) item ἐζευγμένων loco ἐζευγμένον. (d) αὐτῶν videtur legendum, et (e) loco ἐξαιτέμενον, διαιρεμένων. (f) ἀνεύθετον puto separatim legendum ἂν εὔθετον. (g) μέρει habet MS. (h) mavult Gesnerus ἀμφοτέρους. (i) τοῖς μέρεσι secundum Gesnerum. (k) τῶν intercalat MS. (l) lege διδιπλωμένον. (m) videtur legendum καὶ κεκυλισμένων. (n) τεθειμένων abundat.

Cap. 147. (a) Ποῖα vult Gesnerus et (b) loco ἐκτεθει-

μένα, εὐκτικά. (c) adjicit editio Gesneriana ϰ τὰ ἐναντία, ϰ παρὰ τὴν φύσιν, quae ut non hujus loci praetermisi. (d) ὁσάκις praemittit MS. (e) ϰ intercalandum videtur, et (f) ἕξει in fine adjiciendum.

Cap. 148. (a) lege τεθειμένων, et (b) ἐπιδυθεισῶν. (c) hic τείνυν intercalandum videtur. (d) vult Gesnerus ἀνέλκη, malim tamen textum retinere. (e) an apud Traductorem ῥῦπος idem indicat atque δέος.

Cap. 149. (a) Πλέον secundum Gesnerum.

Cap. 150. (a) Στερεωμένον habet MS. sed malim ego ςηριζόμενος (b) δυχερῶς. ni fallor. (c) ἔτόκυ corrigit Gesnerus. (d) lege ἐκχέη. (e) lege προσυτειπιζόμενον.

Cap. 151. (a) lege cum MS. ἐνάρξι. (b) bene hic Gesnerus ταῦτα ἐςὶ τὰ αἴτια. (c) ἢ hic abundat (d) loco ἢ lege cum Gesnero διά. (e) cum eodem ἀναλωθεισῶν. (f) θρύσεσιν non video quid significet lege adeoque potius ῥύσεσιν. (g) ni fallor ὁμοίοις. (h) loco ἐσκυλμένον legit Gesnerus ἐς πλάγιον. (i) ϰτ. abundat.

Cap. 152. (a) substituit Gesnerus ςέγνωσιν.

Sequuntur Capita undecim spuria falso Moschioni adscripta.

ρνγ΄. Περὶ γυναικὸς δυςοκέσης, ϰ μὴ δυναμένης ταχέως γεννῆσαι.

Ὠὸν γύνειον δίδε ῥοφῆσαι, ϰ ἀνοδύνως παραχρῆμα γεννᾷ· ἢ ἐκ ῥαφάνων ποιήσας ςέφανον, ςέφων τὴν ὠδίνεσαν ϰ παραχρῆμα τέξεται· εὐθέως δὲ ἄρπασον τὸν ςέφανον ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, ἵνα μὴ βλάψη· ἢ περιςερᾶς κο-

κρίῳ κάπνισον αὐτὴν, καὶ εὐθέως τέξεται· ἢ ὠὰ δύο σὺν πηγάνῳ ἢ ἀνίσῳ ἢ κυμίνῳ λειώσας, πάντα ὁμοῦ σὺν οἴνῳ λευκῷ δίδου πιεῖν ἀπυρέτεις· ἐὰν δὲ πυρέσσωσι, μετὰ ὑδρομέλιτος· ἢ καυλιὰν ἀνήθου ποίησον ςέφανον, ἢ ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ςεφάνωσον τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· ἢ λαβὼν ὁ ἀνὴρ τῆς τικτέσης, λαγὼν ζῶντα, ἢ κρύψας ὑπὸ τὸν κόλπον αὐτοῦ, εἰσελθὼν περιέλθῃ τὴν κλίνην ἅπαξ, ἢ ταχέως φύγῃ ἔξω, ἵνα μὴ ἢ τὰ ἔντερα αὐτῆς ἐκβάλῃ.

ΡΝΔ'. Περὶ γυναικὸς ὠμοτοκέσης.

Ταῖς δὲ ὠμοτοκέσαις, ἢ μὴ τελεσφορέσαις τὰ ἔμβρυα δίδου πιεῖν ἀρτεμισίας δραχμὴν, ἤτοι κεράτια λειώσας σὺν οἴνῳ εὐώδει.

ΡΝΕ. Πρὸς τεθνηκὸς βρέφος, ἵνα αὐτὸ καταβάλλῃς.

Πράσου. δέσμην, ἢ πηγάνου δέσμην ἀφέψησας σὺν οἴνῳ εὐώδει δίδου πιεῖν τρίτον· ἄλλο. Τὰ νεκρὰ ἔμβρυα ἐκβάλλει χολὴ προβάτου θυμωμένη.

ΡΝϚ'. Πρὸς τὸ μὴ ῥίψαι τὸ βρέφος.

Γυνὴ ἔχουσα ἐν γαςρὶ οὐκ ἀποβαλεῖται, ἐὰν λαβὼν βάτου ῥίζαν, ἢ βαλὼν αὐτὴν εἰς πανίον δήσῃς εἰς βραχίονα αὐτῆς· ἔςαι ἄφθορος ἕως οὗ τέξεται· ἄλλο· γυνὴ οὐκ ἀποβαλεῖται τὸ ἔμβρυον, ἐὰν λαβὼν ζόχην βοτάνην μετ' οἴνου δώσῃς αὐτῇ πιεῖν.

ΡΝΞ'. Πρὸς τὸ γάλα τῆς γυναικὸς καταςπάσαι.

Τῆλιν ζέσας ἢ λειώ αὐτὴν, τοῖς μαςοῖς (ἐπίπλαττε) ἢ μελάνθιον μετὰ ἑψήματος πότιζε γο. α. ἢ σήσαμον μετὰ γλυκέως ἐν βαλανείῳ πότιζε, ἢ καναβόκοκκον λειώσας μετ' οἴνου ἀκράτου πότιζε· ἢ πίτυρα μετὰ ῥίζης μαράθρου ἀπὸ λουτροῦ μετ' οἴνου πότιζε τὸ καθέψημα αὐτῶν.

ΡΝΗ'. Περὶ τοῦ σβέσαι γάλα γυναικός.

Γυναικὸς γάλα ἀποφρύξεις οὕτως φάβα ἀλεσὸν καὶ ἔλαιον ἀναμίξας κατάπλασσε τοὺς μαστοὺς αὐτῆς.

ΡΝΘʹ. Πρὸς τὸ μὴ αὐξάνειν τοὺς γυναικὸς μαστοὺς.

Κωνείου σπέρμα φρύξας καὶ λειώσας κατάπλασσε ἡμέρας ζ.

ΡΞʹ. Περὶ γυναικὸς ἀτέκνου ἵνα συλλήψηται.

Γυνὴ ἄτεκνος, ἢ μὴ τέκνον πειήσασα συλλήψεται οὕτως, ποιήσεις ταύτην τὴν σκευασίαν· κηροῦ τυρρηνικοῦ γο γ. ἀφρονίτρου γο. α. τήλεως γο. α. τὸ δὲ ἀφρόνιτρον καὶ τὴν τῆλιν λείαν, μίσγε τοῖς συντικτοῖς· ἢ σατύρου τοῦ σπέρματος γο. δ. χολῆς δορκοῦ το ὑγρόν.

Ἄνθρωπε γλῶσσαν παῦσον, κοιλίαν δάμαξον, τὸν οἶνον φύγε, καὶ φεῦγε κόσμον, καὶ γνοῦ, ὡς γέρων· χολὴν αἴγειαν, καὶ θὲς εἰς τὸν ὀμφαλὸν τῆς γυναικὸς ἐπὶ ἡμέρας ζ. καὶ συγγενέσθω τῷ ἀνδρὶ, σελήνης αὐξούσης, καὶ θαυμάσεις· ἢ ἀλώπεκος κόπρον λειώσας, καὶ μίξας μετὰ ῥοδίνου ἐλαίου, ἢ αἰγειρίνου, ἄλειφε τὸ αἰδοῖον τῆς γυναικὸς, ὡσαύτως καὶ τοῦ ἀνδρὸς, καὶ συλλήψεται· ἢ πιτύαν λαγωοῦ ἐνείλυσον. Εἰς ῥακὸς ὃν ᾧ τὸ παιδίον γεννηθὲν ἐτυλίχθη, καὶ ἡ γυνὴ λαβοῦσα αὐτὸ ὑποτιθέσθω ἑαυτῇ, καὶ ἀνδροκοιτήτω· ἕτερον πρὸς ταυτό ἐστι διὰ πεσσοῦ καθαρτικοῦ. Χρῶ δὲ αὐτῷ οὕτως ἡμέραις θʹ. μὴ πλησιάζουσα τῷ ἀνδρὶ, ἀλλὰ διὰ μένουσα οὕτως· καὶ εἰ μὲν θέλεις ἄρρεν ποιῆσαι, ποίει ἄρεως ἡμέρα· εἰ δὲ θῆλυ, ἀφροδίτης· καὶ τότε ἀπὸ τῆς καθάρσεως συγγινέσθω τῷ ἀνδρί· ἡ δὲ χρῆσις ἐστὶ τοῦ πεσσοῦ τοιαύτη· ὄπου μήκωνος, στυπτηρίας σχιστῆς, κρόκου ἀνὰ γο. δ. μελανθίου γο. β. προπόλεως γο. θ. μύρου σουσίνου τὸ ἀρκοῦν, ῥητιανῆς γο. α. καὶ μέλιτος ἀττικοῦ τὸ ἀρκοῦν· παρατιθέσθω δὲ ὁ πεσσὸς εἰς τοὺς πόδας τῆς ὑστέρας· ἔπεμψα δὲ καὶ κυρίᾳ Ἰουλίᾳ ἀγριππίνῃ τὴν χρῆσιν, ἥτις μέχρι τοῦ δεῦρο μὴ κύουσα ἔχει τὸν ποθεινότατον υἱὸν

Διοσβυιανὸν ἐκ τῦ φαρμάκυ τύτυ· ἢ σοὶ δὲ κυρίᾳ ἐξαιρέτως ἔπεμψα τὴν γραφὴν ἀσφαλισαμένη πρὸς τὸ μὴ διαπεσεῖν πρός τι.

ΡΞΑ′. Πρὸς τὸ γυναῖκα μήδ' ὅλως τεκνοποιῆσαι.

Ἡ γυνὴ ἐ συλλήψεῃ ὅτως ποιήσασα· τὶ ὀςῦν τῦ ἐλάφυ, ὅπερ ἔχει εἰς τὴν καρδίαν εὔγαλον ἢ ξέσον ἐξ αὐτῦ, ἢ δὸς πιεῖν τῇ γυναικὶ, ἢ ὀ τέξεῃ· ἢ ὑοσκυάμε σπέρμα τρίψας μετὰ γάλακτος ἵππεῖς ἔμβαλε εἰς δέρμα ἐλάφυ, ἢ ἐπίδησον τὸν βραχίονα αὐτῆς, ἢ θαυμάσεις· εἰ δὲ βέλει πειράσαι αὐτὸ περιάψαι ὄρνιδι, καθ' ἑκάςην τικτέσῃ, ὀ μὴ τέξεῃ, ἢ χύτρα ζεέσῃ, ἢ ὀ μὴ ζήσει· ἢ ρεέσῃ, ἢ ὀ μὴ ῥεύσει· ἡδύοσμος πρὸ τῦ πλησιάζειν παρατιθέμενος, ἢ προςιθέμενος· ἢ ἀλόης δράχμη μία, κηρέως δραχμὴ μία, ἤτοι κεράτια ιη. πάνακος δραχμὴ μία· ταῦτα ὕδατι λειώσας ἢ ποιήσας κολλέκια ἐπιμήκη πρόθες τῷ γυναικείῳ αἰδοίῳ παραχρῆμα γὰρ ἐκβαλλοῖ τὸν γόνον ἔξω· ἢ λευκῆς τῦ δένδρυ τῆς ῥίζης γο. α. λείανας σὺν ἡμικοτύλῃ ὕδατος πάρεχε ἐξ ἀφέδρυ, ἢ ἐκέτι κύει.

ΡΞΒ′. Πρὸς τὸ γνῶναι γυναῖκα ἄρα γόνιμος ἐςὶν ἢ ὀ.

Ρ'ητίνην θυμίασον, ἤγυν ὑποκάπνισον, ἢ λίβανον, ἢ ςύρακα, ἤτοι θυμίαμα· ἢ ἄσφαλτον ὑπόθες ὑποκάτω αὐτῆς ἀσφαλισάμενος πάντοθεν, ἵνα μὴ ἐξέρχῃ τὸ κάπνισμα· ἢ εἰ μὲν ἐκ τῦ ςόματος αὐτῆς ἐξέρχεῃ ἡ ὀσμὴ τῦ καπνίσματος, ἢ ἐρεύγεῃ, ἐπίγνωθι ὅτι γόνιμος ἐςίν· ἀπεκλείσθη γὰρ αὐτῆς ἡ μήτρα, ἢ ὀκ ἂν συλλήψει καρπὸν ἐν γάςρι αὐτῆς· ἢ λαβὼν ἀγγεῖα ὀςράκινα, ἢ σημειωσάμενος αὐτὰ ἀκριβῶς, βάλει εἰς αὐτὰ κριθὴν ἢ ὄροβον, ἢ ἐρεῖτωσαν ὅτε ἀνήρ. εἰς τὸ ἓν, ἢ ἡ γονὴ εἰς τὸ ἕτερον, ἢ θὲς αὐτὰ εἰς τόπον. ἐν ᾧ ἐςὶ κατάψυχρον, ὥςε ἄχρι ἑπτὰ ἡμερῶν, μηδ' ὅλως παρασαλευθῆναι· τῇ δὲ ἑβδόμῃ εὔγαλον αὐτὰ ἢ ἴδε· ἢ

ἐὰν βλαςήσωσι τὰ ἄμφοτερα, γόνιμοι εἰσί· εἰ δὲ ἓν ἐξ αὐτῶν ȣ̓ βλαςήσῃ, ἐκεῖνος ἐςείρωῃ.

ΡΞΓʹ. Περὶ τȣ̃ γνῶναι πότερον ἄῤῥεν ἢ θῆλυ τέξεῃ.

Λαβὼν ποτήριον ὕδατος γέμισον, ϗ ἐκθλίψας ἐκ τȣ̃ μαθȣ̃ τῆς γυναικὸς γάλα δὺο ἢ τρεῖς βρόχθȣς, ἐπίςαξον τὸ ποτήριον ἐν τῷ ὕδατι· ϗ εἰ μὲν ςῇ ἄνω γάλα ϗ ἐπιπλέει ἄῤῥεν τίκτει· εἰ δὲ διαλυθῇ, ϗ βȣλήσει κάτω, θῆλυ τέξεῃ· ἢ κάθισον αὐτὴν ἐπὶ τὸ ἔδαφος (ἐπὶ) σκίμποδα, ϗ ἀπομακρύνας ἀπ' αὐτῆς ὀλίγον κάλεσον αὐτὴν ἐλθεῖν πρὸς σὲ ἀνιςαμένη δὲ αὐτὴ ἐὰν τὸν δεξιὸν πόδα προτείνῃ, ἄῤῥεν ἔχει· εἰ δὲ τὸν ἀριςερὸν, θῆλυ· ἢ βλέπε τȣ̀ς μαθȣ̀ς αὐτῆς, ἤγȣν τὰς ῥῶγας· ϗ εἰ μὲν ὀρθαὶ εἰσὶν, ἄῤῥεν ἔχει· εἰ δὲ κάτω νεύȣσι, θῆλυ συνέλαβε· ἢ πρόχες, ϗ εἰ μέν οἱ μαθοὶ εἰσὶν εὔχροοι, ἄῤῥεν ἔχει· εἰ δὲ δύσχροοι, θῆλυ συνέλαβε.

